

K'ot'okə lka

Nogala limets daní perediyi ankato (60)

Daníyíruwotsə daníruwotsə danə man gowíntsosh bo danətsonota bogalotse beyíu keewotsí bofalətsok'onə bogalítu wok'o k'alo geyítuwe. Jamotse bobeyíru meyítse fa'a kash detsətsə kewotsí sílonə, k'e bonatə detsonə desonə aretsotsənə bodanə kupísho kíndítuwe haní bomaameyítse datsetsə bómaa ashashonatə kash detsətsə keewotsí bogawísh botookotse ananəshəde bogawítuwok'o mangíyonatə shengíshəde detsətsə aretsotsí boímetuwok'o k'alítuwe. dabu hanotsén bo bek'íru k'aro, aro, boatsə galonatə gíwonə bot'íwíntsítuwok'o, aríde bofínítuwok'onatəgíwonə bokítsítuwok'o k'ala, meyítse fa'a kewotsə aro, k'aaro natə gíwo galoníye k'oshoní t'íwintsonatə bokewə falonə bó eenəshítuwok'o bo' ametuwok'o eenə k'al detsəfe.

K'ot'ə danə hanítse daníruwotsə gaarí awotsə bo'maa ashashonətonə kaash kaashotsí kaayírə bo' maa ash ashí lemo bo galítuwok'o bogíwənaaro ík atsə boshengíshítu wok'o k'oshk'osh kaashí doyo bo eenshítu woko failiyítuwe.

Hanə weeronə daní k'aat'ə haní keezə eenəen daní k'ot'otsəsh kayíyekə bəwoterəna shín shínətsoní maa meyítse datsetə kash kewotsí, gítíloní índonatə níhíkə bə wotere keezílonatə shutsətsoní maa ash asho jafəro kíshəde aríde fíina.

Daní k'aatí k'os'oní

Daníruwotsə danə han bo eke' okonə:-

1. Meyítse fa'a kash detsətsə kewotsí galítuno.
2. Kaashonatə k'osh k'osh fínonə atsonatə tookonə bəgonke tso'k'o kítsítuno.
3. Tofiino, toho mangýyonatə hígí mangí doyo kítsítuno
danə ayíyí k'ac'otsí

Kasetýaa, tapə rekerəderíiya, posteríya, fota zengýya wa ala tataha daní tíntína

Fínə íka

Meyítse datsetə kash detsətsə kewotsí (hanísh ímetsə peredi ankato 3) danə hanítse daníruwotsə meyítse datsetə kash detsətsotsə aronatə bo'aríkayonə dabu boshasha'o níbənibodek'etuwok'o k'alítuwe. Daníruwotsə bomaamotse fa'otsí awə aawonə bo bek'íru níbənide tíwíntsəde aríde dozo bosha'a naaro fíinonatə bok'aarí k'umə kíshə fəlo kupəshítəka.

Daní k'os'a

Daníruwotsə danə han boeke okonə:-

- Meyítse bobek'íru kash detsətsə keewotsí fíinítuno
- Kash detsətsə keewotsə k'aaronatə bogíwo oríde s'eegetuno

Daní ayíyí k'ac'otsí

- arotsí, modelíyotsí

Daní t'ínət'ína

Shínəshíno daníruwotsə bo maameyítse beyíru kashetsə keewotsí íkə íkonə s'eerə bokewítuwok'o k'ala. Hanəshmoshín jíshíru aatotsí t'íntsá.

- E bo'arə?
- Awək'owe bosha'efo?
- Awənaarí k'aare bokíshəfo?
- Awək'owe bomaafó?
- Eegoshe bojíne?

Etíru dambí t'iínətsə shín jíshíru aatanotsəsh aaníyo bo ime okonə daníyíruwlo modelíyonə wokí aronə bok'anítso kíitsa.

Shínə bos'ílətsə aratse bo danətsə danətso íkəíkonə bo kewítuwok'o k'ala hanə jiík'atse arəman wokí modelíman shengísədek'ə bos'íle o'konə bo tookí weeronə bokewítuwok'o k'alərə kashonə beyíru kewotsə boshýíru k'aaronatə gíwonə ekde iíkə woshəde fíinəde bokíitsí tuwok'o bo'angə kupəshonatə tep'onə daníyíru waste kotetuwe. hanə wotonə kashonə beyíru keewotsəsh bodetsətsə keewo bo dabítuwo'o, dubo bodubetu wok'o k'alo shenga.

1/1 Arə:-1/1 meyítse datseə kashetsə keewotsí

Níbənídek'etə keewotsí

Meyítse kashonə beyíru keewotsəsh dubo bomaa'ash ashoke
aatəde ware bo dubetuwo'k'ala'

K'oora

- Kashonə beyíru kewotsəsh bodetsətsə keewo
bo'eendshítu wok'o aata.
  - Meyítse kashonə beyíru keewotsə gíwo fiínarə
bokíitsítu wok'o aata
  - Meyítse kashonə beyíru keewotsə boshíshíru k'aaro
boshíshítu wok'o aata.

Flinə gítə

Daníruwotsə bomaa ashashoke shu'utsotsəsh dubetsə dubo bok'aat'otse daníruwotsəsh bo dubetuwo'k'o k'ala.

Dubotsítse daníruwotsə boshunətsonatə bogeetso fac'ede bok'aat'otse daníru jamotsəsh tewəreíde dano dubonətonə ekəde iimo faletuwe.

Daníruwotsə boíndonatə bonihotsə gíwo, k'aaro dabomeyítse bodetsətsə alo íkəíkonə bokítítuwo'k'onatə shengíshəde boshíyetuwok'o k'ala anarə garewonə kayəede bo níhonatə boíndí woto kaashonə (tdratíronə) aríde bofíinítuwo'k'o k'ala.

Manatse awək'o boíndonatə bonihonə mangíyo bon bəgeyítuwo'k'o kíitsíru dubo faleyalə kasetíyonə shíyíya wotobək'azaləmo daníyíruwo/u k'anide t'íntsərə tewreríyo bon geyítuwe. Dubəmanítse beshíru wosho egə bəwotok'o aatonatə aanníyonə ananíshəde boshíyetuwok'o gowi íima. Danə hanítse daníruwotsə bomaa ashashə daníyonətonə koshoní boídosh bo níhosh woshewo (k'aluwe etetso k'alona) mangí íimo shengíshəde bodanetuwo'k'o k'alo daníyíruwoke/ daníyíruke koteuwe. Daníru jamotsə han shengíshəde bodane okonə boíndonatə bonihí banonatə bosh dabo aatəde bo aaníyo bok'be okonə bofac'ətso wok'í boshunətso bí'aro fíinarə bokítsítuwo'k'o k'aləde awí dano guupo faletuwe.

Arə:- ½ índonatə níhona

Shutsəmo bomaa ashashotse boíndonatə níhosh dubetsə dubo bodubetuwo'k'o maa fínə ííma.

Níbəníde keewotsí

- Daníru jamo maa ashash mangiyatse bodetsətsə keewo bo' íímetuwok'o k'ala.
- Daníruwotsə dagotse maa ash ash desh awo bəgonkiyalə bísh bəshíyerawok'o daníruwo korədek'o geyituwe.

K'oora

- Bomaa ash ashosh ayíde índonatə níhosh ak'o woshewonatə mangíyo bon bəgeyítuwok'o bos'eegetuwok'o k'ala
- índonatə níhonə mangí k'azo ee bə dowe?

Fíinə keeza

Ikotsí ímetso boíndonatə boníhosh bodubetə dubo dek'əwarəno wotýalə aatəde faletsok'onə bok'aat'otse íkə íkonə kerə bodubetuwo'k'o k'ala. Dubotse shenəgo daníruwotsəntənə towarə fac'əde daníru jamo tímətímənə botewəreítuwok'o k'ala.

Hanəweeronə maweyalə daníyíruwolu kasetíyon shínə k'aníyetso daníruwotsəsh k'ebíya aní dubotse beshətsə wosho shengíshəde k'əboshoye okonə daníruwotsí aaterə bo sheyetuwok'o gowo íima.

Dubəman shengíshədek'ə botewəreíye okonə gíwonətonə shengə sísatə fíníyo k'anítəkə wotítuwe.

Indonatə níhí duba 1.2

Maa ashasha

No maa ashashotso no ídəníhotso

Jamə awo fíino ítəsh dabo non geyítuwe

Danonə ubədek'ə nonə manzíruwotso

Do k'ak'orə noshashuworə manzíruwotso

Noshodorə non shodíru wotso

Noo nofalətso k'onə íítən tep'etuwone

Nibənídek'etə keewotsi

- Jamotsə dubəman shengíshəde k'oorəde bodubonatə bogíwəgíwonə shoya.

K'oora

- Dubəmanə wosh aata
- Daníru jamo dubəman dubəbofalo shoya.

Indonatə níhí k'aaronatə gíwonə aríde fiína

Hanísh ímetsə peredi ankato 3)

Daní k'osa:- Danə han bo eeke okonə:-

- Iíndonatə níhí gíwonatə k'aaro aríde kíitsítuno
- Indonatə níhí gíwonatə k'aaro aride kíitsítuno
- Indonatə níhí k'osheyotsí s'egetuno

Danə ayíyí k'ac'otsí ara, fota, modelíya.

Daní t'ínət'ína:-

Daníruwotsə shuutsotsí, boíndonatə boníhonə bok'oshíruueen een keewotsí bos'egetu wok'o k'aləde aatonə bəwotsí awí danetə dano tíza.

Manatse níhonatə índonə bomaa'ashashí beyo bəka wítuwok'o bok'alíruwo dabu botataha naaro bokewəkewo bo atsəkoyo natə bofínónə awək'o bok'osh k'osheyíruwok'onatə bo areyíruwok'onə daníruwotsə təratírok'o k'aníde bo t'íntsítuwok'o k'ala.

K'oshoní níhonatə índonə awək'o boayeyíruwok'o, boshuneyííuwok'onatə bomangeyíruwok'o tíratíronə bodanə k'aa t'otsí daníruwotsəsh garewonə wotəde fíinarə bokíitsítuwok'o gowo íímo danosh eenə tep'o íímetuwe.

Hanorə batə geyíra keewotsí tíratíro bofínorə índonatə níhí

- Bogíwəgíwo.
- Bok'aaro bofayorə, bo'ízorə, íbo keworə (bodek'orə).
- Bofíinorə bomooronatə bomazíyorə

Awək'o bo k'alíruwok'o danətsotsoke aatəde aríde fiíní doyo bo eeníshítuwok'o k'ala.

Nibənídək'etə keewotsí

Daníruwotsə bofiíníru təratiro aríkonətonə nokoríyonatə shengíshədek'ə bofiíno shoyonatə daretsə doozona.

k'oora

- Jamotsə shengíshədek'ə bofiíno shoya
- Níhonatə ídí fíino eegə bəwotok'o aata.

Danítooka:- Jafəro kíshəde aríde fíde fíina íímetsə peredi ankato6)

Daní k'os'a :- Daníruwotsə dan han bo'eeke okonə

- Bo índonatə níhí aro jafəro kíshəde fíinítuno
- Bo índonatə níhí to k'onə fíinnítuno

Danə ayíyí k'ac'otsí

- Ara, posteríya, fota

Daní t'ínət'ína

Ikotsídanyí sayitonə índonatə níhík bodanətsəman íwíshonatə índonatə níhí arotsənatə modelýotsənə kítsírə dano gawírə tza. manatse haníye dashí shínə ííshíru aatotsí aatərə shíyíya.

- E bo arə?
- Egə narí are bodetsə?
- Nana'otsə e -bok'aləfo?

Anarə bobek'ətsə keewəma natse bokewetuwok'o k'aləde shiyíya. Índonatə nihiko bokíitsorə bok'aaro, bo arəkayo, bogíwo fíinare bokítsítuwok'o k'ola.

Indonatə nihí aro bofiínítuwok'o daníruwotsəsh keewonatə bofíintso bok'aat'otse daníruwotsəsh bokítsítuwok'o gowo ííma. Anarə bofiínətsə arəmanísh íkə íkə keewo bo ete okonə daníruwotsə mantse bo íímetə keewo bəbeyalə boíímetuwok'o k'ala.

Fíinetsə arotsítse shengo toharə fac'əde manítse daníruwotsə bek'ə bofalitə beyokə bezərə sheng fíintsə nana'ots kupíyo geyítuwe.

Hanəwotanə índonatə nihonə modelýotsí fíinəde bo'eke okonə manən dubonətonə bokítsítuwok'o k'ala daníruwotsə dubəman boduborə bofalətsok'onə gíwəfetsə bəwotíyala daníruwotsə botahərawo dano shengíshəde bo shoyítuwok'o ayíyítuwe.

Fiinə gítə

Shínəshino daníruwotsə bomaa ashasho jamotse boíndonatə bonihosh sheng keewo deshəde bowetuwok'o gawərə daníyíruwo/u dek'ə bowatsə índiko nihikonatə nana'í aro kíitsíru posteríyo aronatə fotografíyo daníruwotsəsh kíitsərə aríde bofíinítuwok'o k'ala.

Hanora bobek'ətsə fíinosh bok'alíru k'alo daníyíruwo bítsə bíkíndo bəgeyírawok'o danərə fíinəman botookonə bosh'bə aretsəo weeronə bofínítuwok'o shoyonə k'oora.

Arotsítse k'anətso daníruwotsəntonə towarə fac'arə faletsok'onə doníru k'oshotsə bek'ə bofalítə beyokə geda.

Wetə awonə nana'otsə índonatə níhí modelíyo tok'onə, worək'atonə aretsotsənə bomokə bokíndorə fínəde bo wetu wok'o maa fíinə íimo geyítuwe.

Iimetsə níhíkonatə índí modelíyo fíinəde bowonatə jamo arə bo worəsho aríyíde bofínətsə modelí manatse k'aat'ə manítse daníruwotsə botokíweeronə bokeewítuwok'o k'ala. Modelýotsí daníyíruwo/u kakuwo boshkíndítuwe.

Modelýotsítse sheng wotətso daníruwotsəntonə towarə fac'əde daníruwotsə bo bek'etwokə beza. Haní k'oshotsə haníyere k'anətso bofínítuwok'o k'alítuwe.

Níbənídekeewotsí

- Bofínətsə modelíyo/aro/ arikomə aríyí bofalo s'ílərə aríya.

k'oora

- Arotsənatə bo'arí kayotsí aríde bofíino s'ílonə aríya,

Danítooko:- indonatə níhí fíinə aríde fíina)

(Daníyetə síyítí ankato 6)

Daní k'osa:- daníruwotsə dan han boeke okonə:-

- Indonatə níhí k'osh k'osh fíinotsí aríde fíinítuno daní
K'aat'otsí bírí gumbotsí, wala tatafa daní t'ínət'ína
Daníruwotsə bo maa ashaho jamotse bo'índonatə níhonə meyítse
moníye ure egə fíino bofíiníruwok'o bo danətsatse botuwítuwok'o
k'aləde awí danəman aatonə tízo faletuwe.

Haníye k'oshoní bomaa ashashatse aatəde bowetuwo'k'o
maafíino íímərə maníyere aatədek'ə bowatsəman bototohonətonə
garewonə wokí towarə k'aat'otse bokewetuwo'k'o kupísho
geyítəka.

Haníye deshəde índonatə níhífíino /k'osh k'íosh fíinəfíinotsí
aríde daníruwotsəsh təratíríweronə fíinəde bokíitsítuwok'o natə
maníyek'anətsə nokorewo bok'alítuwok'o bogarewonə wotəde
təratíro bofíinítuwok'o gowo ííma-haní daníruwotsə bosharawo
keeweyí dayo danəbodek'etuwok'o dabítuwe.

Aríde fíine manorə haníye shíní doyonə keeweyíruwok'o íkə
íkə fíino matsəkə (nugəshíkə mec'əra etə keewetso bí'alo'k'o
daníruwotsə danəde bokítsítuwok'o daníyíruwo eenə kewə
woshəde t'íwíntso bíñə geyítuwe.

Aríyosh:- Indo maa fíinə mec'ərə bəwotefətse urífíino
motobílə joko, tayípíyo bəjod'e aretsotsí
bokítsítuwok'o k'ala.

- Ního-moníyere ure fa'otsənatə eenə fíinatsə wotatə
bé fíiníruwok'o míto bēbadorə, moobəfokorə, taho

bémashorə, mayo bék'ís'orə areetsotsí bék'ínorə kítso geyítuwe.

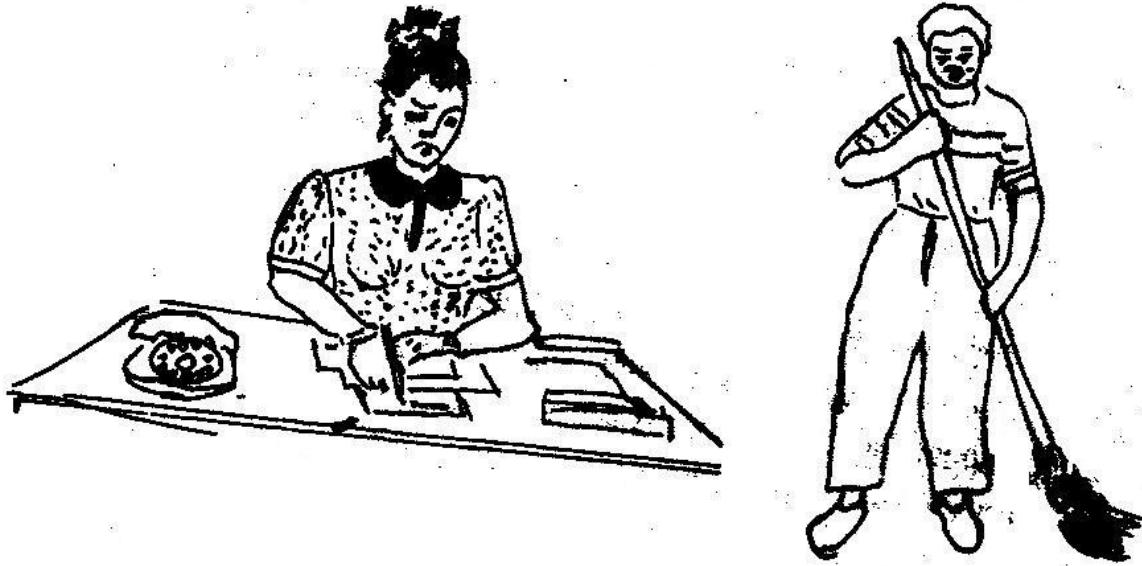
Haníye k'oshoní təratírə fínatsə jínetə k'ac'otsí shínəshín daníruwotsə de bowetuwo'k'o eerə watsə danə ayíyí k'ac'otsənə índonatə níhí arede bofínídoyo aríde bofínítuwok'o bə dabíruwotse manorə níbənide kítso bonə bəgeyí doyotsí shýano, (gene'o) fayo (níbə k'uno, jawetsəworo, eenəshəno aretsotsí aríde bofínítuwok'o k'alo danosh eenə dabo detsəfe.

Níbənídtekətə keewoni

Danítookə haní ayídek'ə k'ewíkonatə gawənə bəwotətsotse íímetsə 6 k'aat'perediyo bə burkítuwotse daníyíruwo/u betsəde daneyo bosh kíndítuwe.

K'oora

- Azífíino (bofalo) dobodek'o s'ílonə aríya
- Asho béshíyanorə, bégene'orə awə naarí doyo bə bəbek'əshíruwok'o íkəíkonə aatərə aríya

Arə 1/3 índonatə níhonə fínotsi

**Daní tooka:- meyítse datsetə gízotsí (ímetlí daní peredi
ankato 6)**

Daní k'os'a:- daníruwotsə dan han boeke okonə.

- Anduronatə kanə kítsíru dubo dubetuno
- Dubə jawonatə íkə wotəde ametə gíwo fínítuno

Daní ayíyí k'ac'ots:- teparekerəderíya

Danít'ínət'ína

Shínə shíno daníruwotsə anduronatə kaní bok'osh k'oshítuwok'o
boaro, bomodelíyo wokí faleyal kashetsotsí deshəde warə kítsərə
Daníruwotsə gízə manotsatse bo danətsə jamo bofalítuwok'o gowo
íimo geyítuwe. Manatse weeyíru shín jíshíru aatanotsí
aatərənibínibodek'etu wok'o kupəsha.

- Ee-boarə?
- Awək'owe boshíbəfo?
- Egənaaríaronatə aríkayo detsəfəno?
- Awək'owe bomafo?
- Egoshe bodowefo? aretsotsí...

Aatanotsí boaníye okonə anduronatə kaní arotsí kísərə bo bek'ətsə kewotsí bokewítuwok'o aata. Haníye k'oshoní k'osh anduríkonatə kaní arotsí daníruwotsəsh kítsonatə bobek'ətsə gízí aro egə bíaro, bək'aaro, bəgíwo bokíitsísh arono fiínarə bototohosh bokítsítuwok'o aato geyítuwe.

Hanatse anarə sheng danonatə shunonə bodetsetuwok'o arəmansh wotere gízəmanatse bodanətsə dubo bə beyalə bodubetuwo k'alo geyítuwe.

Níbənídək'etə keewotsí

- Daníruwotsə bon shutsotsoke aatəde warə bodubetuwo k'ala.

K'oora

- Anduronatə kaníaro aríkayo (bo'aríbebeyo),atsəmangonatə bomamo kiítsonə bokewítuwok'o aata.

Fíinə gítə

Shuutsotsí (índəního) aatədek'ə anduríkonatə kaní dubə bodotso bok'aat'otse daníruwotsəsh bodubetuwo ka'lərə bodagotse shengíshə dek'ə jawo dek'əwatsə daníruwotsítse

k'anətso faíede dubiyírə awídan man shengíshəde boshoyítuwok'o k'alo faletuwe.

Daníruwotsə gízə hanotsə gíwo, k'aaronatə bo'atsíbebeyo ayíde bo danísh boshiyíru k'osh k'osh k'aaro boshiyísh eerək'osh k'osh gíwo fínarə bokítsítuwok'o k'alo geyítuwe.

Daníruwotsə gízəman shengíshəde bot'iwíntsísh malí /s'ekí /aatotsí aata.

Ariyosh:- Anduro bəwos'əfok'o, bəshaawefok'onatə jík'omantsə bəgínefok'o kano bəwos'əfok'o bəshaawefok'o bət'olefok'o bokeewítuwok'o k'ala.

Anarə gízəmanə k'osh k'osh k'aaro shiyíyonatə bogíwo fíinəde kíitso bofalítuwok'o íkəíkonə kaníko wokí andurí shutso s'eerə bək'aaroshiyíyírə bogíwono fíinarə bokíitsítuwok'o k'ala.

K'oshoní daníruwotsə kanonatə andurotse aawí boshunətsok'o aatonatə bo aaníye okonə boshunətsə gízíaro fíinəde bodowetuweok'o k'ala.

Níbənídek'etə keewotsí

- daníru jamotsə gíwaste bodatsetuwok'o k'ala

k'oorá

- bofíinətsə aro aríkonətonə bo atsonə bo areyo shoya

Fíinə keeza

Anduro natə kanonə ashəna'osh karənə mashə bowotətso k'onə ashosh awək'onə kalo boímíruwok'o daníruwotsə bo danətsə danətso bo keewítuwok'o k'ala.

Ashəna'osh een k'alao íímíru gízotsəsh shengə tep' worəsho bəgeyítuwok'o kíitsíru dubo faleyalə kasetíyonə boshíshetuwok'o k'ala. Wotobək'azala daníruwotsə k'anəde wokí danýíruwo/u botookonə k'anəde bo dubetuwok'o k'ala.

Dubəman bítsəbítsə shiyíyonatə maatsotse muk'ənana tímotsí aní bokewe tuwok'onatə bəjawonə tonə bodubetuwok'o k'ala.

Dubəhan daníruwotsə garewonə tewərerəde warə bok'aat'otse daníruwotsəsh íkə íkonə bot'íntsítuwok'o k'ala. Hanmo daníruwotsə gíwəfetsə gízotsəsh shunonatə tep'o bəgeyítuwok'o danetuno.

Weetə daní awotsə bogare garewonətonə wotəde tímonə íkəíkonə (tarataronə gízí gíwonətonə dubo bodub etuwok'o k'ala badotsə anduríkok'o oorotsə kaníkok'o arede woto bosh kíndítuwe. Bowotətsə gízə manə gíwonatə bək'aarə shiyíyo geyítuwe. shuutsəmo bomaa ashashoke anduronatə kaní tururo aatəde bowetuwok'o maafíinə ííma.

Níbənídek'etə keewotsí

- Giwonatə dubo aríde bofíino shoya

k'oorā

- Daníruwotsə gízə manə gíwo fínarə bokiitsítu wok'o aata.
- Daníruwotsə gízi k'aro boshíyítuwok'o aataa

Anduronatə kaní duba

Wuro

Wuro
Wuro
Wowed a danímokə amone
Təgurímísho marafa'e
Koneneenə'bazí
Témíshe
Awək'owe nək'alí
Bəkíshe təjot'í
Bəkíshatse ee- nədatsí
Ambarí k'ubele
Nímísh e- bətahí
Nas'ə kabe

Buco

Bucobuco (2)
Wowetowarə kaayone
Ishí kaayone
Wowe kaayone towarəní
Ishíkaayone
Genewefetsə mí c'əfetsə
Kaayífetsə t'olefetsə
Hop'o p'íshop'ísh
Hop'o píshop'ísh
Hop'ísho p'ísh
Hop'o p'ísho p'ísh

Daní tooko:- anduronatə kaní arotsí aríde fína

(Iímetsə peredi ankato 6)

Fínə īka

Haníye shíní maa fíinə ímetsə weeronə boshíshətso wokí bodanəts keewo (tururo k'ot'otse datsetə daníruwotsəsh íkəíkonə keewo bofalítuwok'o gowo ííma.

Daníruwotsə tururəman bokeewítuwok'o k'ala anduríkonatə kaní tururo boshíshətsəweeronə gízí aríbeyonatə aro shengíshəde bodanetuwo k'ala.

Mantas daníru jamo gízotse koní awí) boshunətsok'o aata. aatəhanəsh boíímetə aaníyo boshíyíye okonə maa gízə gítə manotsítse boshunətso jafərokíshəde bofíinítuwok'o k'ala. ímetsə daní sayítonə danəman eeko bomawíyalə bomoke ekərə bowetuwok'o keewa.

Níbənídek'etə keewotsí

- Meyítse aro bofíinorə gízáráman s'íləfetsə fíino bofadítu wok'o kup'íya.

k'oora

- Bofíinətsə aro aríkonətonə bəareyo shoya
- Tururonə boshíshəts modelíyo aro bofíinítuwok'o aata

Fíinə gítə

Daníruwotsə   íkotsí   tururonə   boshíshətso   aronə
bokíitsítuwok’o   k’aleyo   gawetuwe.   Mooke   bofínətsə   aro
bototohosh aní bo gare garewosh bokíitsítu wok’o eerə manatse
íkéikə keewo boímetuwok’o (bo kewítuwok’o) k’ala.

Anarə daníruwotsə bok’aat’otse daníruwotsəsh bofínətsə
arəmanatse bokeewora awək’obogíwəfok’o, awínaarí k’aarō
boshishífok’o bokíitsítuwok’o k’alo geyítəkə wotítuwe.

Shuutsəmo   daníruwots   bofínətsə   arotsítse   k’anətso
daníruwotsənətonə   towarə   fac’əde   daníru   k’oshotsə   bek’ə
bofalítuwokə beza.

Níbəní dek’etə keewotsí

- Bofíníru arotsítse danýíruwo bítsə kíndo falatsəno

k’oora

- Bofínətsə arəmanə c’íronə awək’o fíinetuwok’o aatərə aríya
- Bofínətsə gízə manə k’aarō boshiyítuwok’o k’aləde aríkə bəwoto aríya.

Fíinə keeza

Daníruwotsəman ayíde bo eenshísh modelíyo wokí faleyalə arí anduro wokí kano dewarə daníruwotsəsh kítsərə shengíshəde bo k’osh k’oshítuwok’o aata.

Ikéíkonəturə bokítse okonə ííkotsí bokíshonə bodozətsə aronətonə gawonə bo nokorítuwo k’o k’ala.

Anarə nogalotse k'at'ík'at'otsí fíineyíru k'ac'otsí shínə jíshíru aatanots atse turə aata.

- K'at'í k'at'o konotsəne fíinítuwotsə?
- K'at'ík'at'otsí awe bofíinefo?
- K'at'ík'at'o fíinosh egə eego geyítuwa?

Daníruwotsə shínə jíshíru aatanotsíye okonə bodanətsə k'aat'o arə kísho) tok'onə dozəde wok'í gashəde ííkotsí bobek'ətsə arəman wokí arí anduronatə kanonə debowetuwo'k o keewa.

Manorə daníruwotsə bonshutsotsí bosh íkəwotə bodek'etuwo'k o k'alo ayídek'ə geyítəka. Han ete'worə shínə shinjishiru aatotsí bo aatorə aaníyo bodatsítuwok' o k'alo sha.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníruwotsə tok'onə bodozorə tok'o bononotsə bogerawo'k o botaho bo awashírawo'k o korə bodek'etuwo'k o k'ala
- Fíinəmanatse maa ash asho bokeewítuwok' o fíino bo'eeke okonə bokísho mashə bode k'etuwo'k o k'ala.

k'oora

- K'at'ík'at'o (arəkísho) eegonə fíinetuwok' o aata
- Bogalotse k'at'ok'at'ədek'ə fíinetsotsí aata

Fíinə awuda

Iíkotsí daní awonə keewetsok'onə tok'onə bodozətə anduríkonatə kaní k'at'o daníruwotsəsh íkəíkonə bokíitsítuwok' o

k’ala. Manatse bofiínətsə arəman eegonə bofiínətsok’o bofiino awək’o bəwoto bokíitsítuwok’o k’ala. Shuutsə eerə anduríkonatə kaní gíwo aríde bofiínítuwok’o k’ala. Faletsok’onə fíinəman bok’at’ítsí tohotsí shínatsə keewogíwono faletsok’onə dubonətonə eekekə bəwotýalə k’anefe haníye turə tok’onə bofiínətsə anduronatə kaní k’at’o daníru jamotsoke kakuwa, aní tok’onə fíinetsə anduronatə kaní k’at’o larəkíshol manítse k’anətso daníruwotsənətonə fəc’əde k’osh daníruwotsəsh bo bek’etuwokə beza. Faleyalə k’osh k’aat’otse daníruwotsənatə daníyíruwotsənə bos’íletuwok’o k’aleyalə daníruwotsə kup’əde maníye k’anətso fíinosh tuwítuno.

Níbənídeketə keewotsí

- Bogalotse fíineyíru k’at’í k’at’otsatse ayədano datsosha bogalotse beyíru ashotsí shíno aatədek’ā.

k’oora

- Bofíinətsə k’at’o eegonə bofíinətsok’o aata.
- Bofíinətsə k’at’ík’at’o eegə bəwoto aata.
- Bofíinətsə gízəman gíwo aríde bogíwítuwok’o aata.
- Boshuníru gízí k’aarō aatərə aríde bo k’adetuwók’o aata.

Danítooka-k’osh kaashotsí

(Imetsə perediyo ankato 12)

Daník’os’ā :- daníruwotsə danəhan bo’ eke okonə

- Kaashotsítsə kíndərə genewítunes
- Kaashəmanə hígíyo mangítuno

- Kaashotse toharə deesheede wok'í woc'ərə farosh sheneratsəno.

Danə ayíví k'ac'atsí:-posəterýotsí muk'ənana dorí kutotsí

Daní t'ínət'ína:-

Danetə aawə hanítsí ankatə beyoko epítuwoní kasha. jamotse bo atsí gíwo k'osh k'osh kaashíweronə fíino k'at'ə hanítsí beyíru nana'otsəsh een gene'a bəgedetə. kaash shunoní 7-9 natotse beyíru nana'otsə níbotse beeka.

Atsə kayotsí kupəshonatə eenəshosh sheng weeronə jamə aawo gíwə fíino geyítəkə bəwotətsotse k'osh k'osh nana'o boshunətsə k'osh k'osh kaashí gíwo bofiínítuwok'ok'alo geyítuwe.

Fínə íka

Daníruwotsí míd'era sísatsə k'aat'ə manítse daníru jamo guryí bado bezəde k'atsotsíandurok'o orotsí ando kanok'o worəshəde shuso ímərə k'osh k'osh gíwotsí fíinefetsə boteshetu'wok'o faleetsoknə mayíiya.

Dambe kítsetsok'onə k'aat'otsí daníru jamotsí gítə jíndonə 20/20 (híyə híyonə wotəde sílates bo k'anədek'e okonə sísemán taalo gítosh kayíde badotsí andurok'o s'egetsosəsh íímə orətsə ba dotsí ando kanok'o s'eegetsotsəsh íímərə jíshíruwo bítsə íkí shutso bəs'egtuwok'o k'aləde kaasho tíza haanora aríyosh jíshíruwo kaní shutso bəs'egotə kano gíshítəkə bowotítə andurok'o s'egetsotsə ando gíshetəkə wotarə kaasho tízetə.

Kaash hanə gísheyíruwotsə meyítse bokeshorə gíshíruwotsə gíshəde bo detsetə, boyítse badəbogo deshək'əreeyal mawíyekə wotarə bo eere kaasho aní gíshíruwo gísheyíruwo, gísheyíruwo gíshíruwo wotarə kaashəman aní tizítuno.

Kaash han bokaashorə bofalətsok'onə gíshíruwotsí wotere gísheyíruwotsə bosh s'eegetsə gízəmanə k'aaro boshíyítuwok'o k'ala.

Níbənídek'etə keewotsí

- Boshíymetsə shutsəman gítə gare manotsə bodek'etuwo'k'o k'ala.
- Daníruwotsə bo gawerawok'o k'ala.

K'oora

- Bo shíyíyítuwok'o kewetsə gízí k'aaro aríde boshíyíyo shoya
- Daníru jamo kaashman shengíshədek'ə bokaasho shoya.

Fíinə gítə

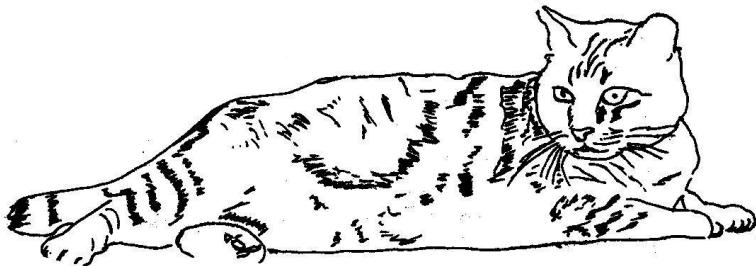
K'op'etsanníye dashe bé be' eeyíruwok'onə daníruwotsatsə míd'amə doora síisatsə k'aat'otsí daníru jamo kaashíítə weeronə awədə nalək'o wotə tsəmaa arə jínd k'anýa.

K'aat'otsí daníruwotsə taalo awədoko kayíde jamə garewo kanonatə andurí k'osh k'osh gíwo bo fíinítuwok'o k'ala. Nalək'atse fíinetə c'írotsətsə warə bo eed'ítuwok'o k'aləde k'osh c'íro ííme'worə íkə nalək'atse beyíru gízotsə bo moorə, bo-u-shorə, bokarorə aretsotsí kíitsíru gíwo bofíinítuwok'o k'ala gíwə

man bokíitsora bo s'eegetsə gízə manə k'aaro bo shiyítuwok'o k'ala.

Anarə jamə gareyí gíwo bofiínítu wok'o c'írə ííma.

Aríyosh:- Físhəko furə bobeyoko woneyarə fíiníyo geyítuwe kaash hanə k'anətsə gíwo kítsə tsé garewosh kísho t'op'etuwok'o k'aləde kup'əsho geyítuwe.

Arə ¼ andurígíwí kaasha

Níbənídeketə keewotsí

- Daníruwotsə bosh íímetsə gurotse kesho geyírates síiso bət'ebíyalə gawíntso geyítuwe,

K'oora

- Anduronatə kanonə awək'o bomeyíruwok'o aata
- Kanonatə anduronə bo gene'orə awə k'o bo wotefok'o bokítsísh aap'í aato aata.

Fíinə keeza

K'aat'otsí daníru jamo fíinítə weeronə k'aat'í danə gítatse kítsetsok'onatə fíinetsok'onə aro fíinəde dambe kítsetsə weeronə awədə wokí shírətə garewo fíinarə kanonatə andurí na'ok'o wotarə daníruwotsə bogíwo k'aaronətonə aríde bofiínítuwok'o k'ala. Aríde gíwə hanatse daníru k'oshotsí fíiníya k'aat'otse daníru jamo bo fíinítuwok'o gowo íímo geyítəkə bəwotere jamə garewo gíwonatə aríde fíinəmanatse bofíinítuwok'o íímetsə shuutso wonede bofíinítuwok'o k'aalo geyítək'a han bəwotətsoní daníruwotsə jamə gíwonatə k'aaro bo danetuwok'o bədabítuwotsəna.

Níbənídek'etə keewotsí

- jamə daníruwotsə jamə gíwots bokíndítuwok'o k'ala.

K'oora

- Aandurí na'onatə kaní na'í k'aaro boshíyí tuwok'oaata.
- Eenashutsətsə kaní wokí andurí sha'o bokítsítuwok'o aata.

Fiínə awuda

K'aat'otse daníru jamotsí matsonə (toronə) kíshəde oshí kutí sísatsə de' amərə matsonə (toronə) beeza.

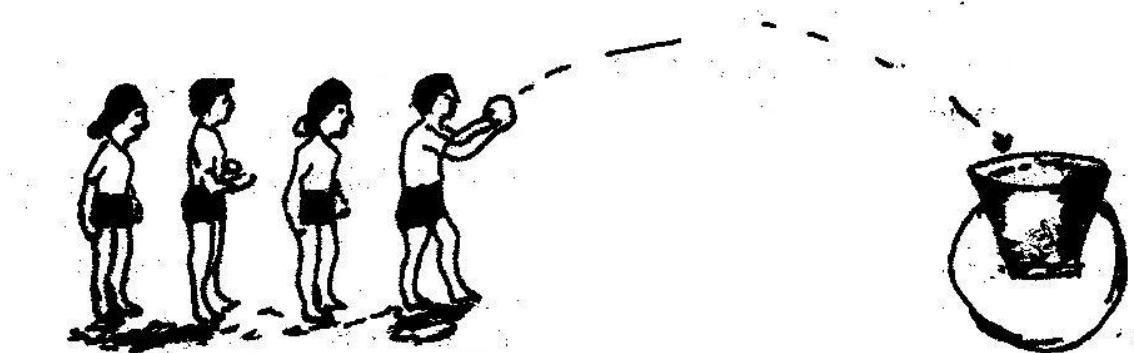
Daníruwotsə bogare garewonə ooshə kuntí mara utsatse turə shəmutatsə bəbodəfetso (5-8) metəro wokarə bo'ed'ítuwok'o k'ala.

Anarə íkə garewosh (5-10) utsatse turə tatsə bodetə dorí kunto íimonatə oshí marətsə eenəshəde anduronatə kaní aro deshýírə bojot'etuwo'k'o k'ala.

Anarə gítə gízotsítse shínəshíno íko bojot'etu wok'o nok'ale okonə gízotsítse (anduronatə kaní) atsatse íko fac'əde bojot'etuwo'k'o k'ala.

Aríyosh:- Aawonatə shínt'onə s'íləde bojot'etuwo'k'o

K'ala. Anarə aríkonə shap'í malonatə atsə gíwatsə Beyíru daníruwo fac'cde bíkok'o bosha p'etuwo'k'o natə botewereítəwok'o k'ala.
giwanítse jamotsə bofiínítuwok'o k'alo geyítəka,

Arə 1/5 shap'ə tewərerí mara

Níbənídek'etə keewotsí

- Astsí gíwonatə shap'í malo shoya
- Kashonə beyíru gízotsí jot'oshə bo gawawok'o shenə gíshəde daníya (gawíya)

K'oora

- Kunto boshap'orə bokíshí gíwonatə atsí ed'o aríkə bəwoto s'ilonə shoya.

Fiínə utsa

K'aat'ə manítse daníru jamotsə (2-4) gítatse turə awodə garewo ayede íkə garewo gítə gawunə guríyekə fíníya dashe aronə bə be'eyíruwok'onə shínə shínə shínətsə guríyíko k'osh guríyíkotsə fíníya.

Shínshínətsəo gítsítsí guríyíkotsí guratsə bo eed'ítuwok'o k'ala. Gítələ garewo aní uromantsí guríyíkotsə bo eed'ítuwok'o K'ala, shíní guríyíkotsə eed'ətsotsə kíshə kísho bodeshetuwok'o k'ala.

Anarə daníru íko wokí daníyíru /daníyíruwo shínəshíno kaashə jíshíruwo wotarə c'íronə tíza.

Kaash tízí c'íro íímeworə uromantsí guríyíkotsə beyíru daníruwotsə gítsíts guríyíkə jíndatsə eed'ətsə nana'í kíshə dagonə mut'arə gíítso mantsə kíndonatə keeshonə tuməde'e aanaana.

Fínəhan fínatsə bo befe daberawo (gaweerawo c'íro íímərə wokí woíc'ere erərə keweeyorə shínəshíni guríyíkotse beyiruwotsə bokísho gonəkíde fenəgesho is'etuno. Hanorə gítsotse orətotsə (dagotse fa'a daníruwotsé kíshəíímətsok'o taawetuno. Detseerawotsə aní kaashetuno, Taawonə kos'otsə bo'orefetso kaasho kaashonatə jíndo wona woneyarə jamotsí gíwonə fíníya. uratsí guríyíkotse fa'otsə gítsomantsí guryíkotsə bowotítuwok'o

gítsítsí guríyíkotsə teshətsotsə uromantsí guríyíkə jínədatsə bowotítuwok’o k’aləde kaashəman kaashetuno.

Níbənídek’etə keewotsí

- Daníruwotsə dagotse kíshə íímətsotsə aaní bo kaayawok’o k’ala.
- Síso daníruwotsə taawonətonə taalə orəsha

k’oora

Kaashotse bok’alíru gíwo shengíshədek’ə bofiíno s’ílonə aríya.

Fiinə shərəta

Daní perediyo manorə k’aat’otsí daníruwotsí gítə garewosh kayíde shengonatə míd’ə dora sísatə muk’ere bíetal híyo habonə metərə wotətsə kíshə kuntə síso geya. manatse gítə híyí metəronə be’ eyíru sísə c’ushatse shíritə (6) metəro genzə detsətsə guríyekə bado gítəweronə kaashetə síso doza. Anarə íkə garewo andurok’o k’osh garewo ando kanok’o shutsede bo betok kayede bó’ete okonə gítə garemanítse íko garewo gíshítəkə k’oshə garewo gíshetəkə wotarə jamotsə bo meyítse kerə k’osh k’osh fíino bofíinítuwok’onatə gíwəfetsə shek’eyarə wokí k’osh fíino fíinefetsə koteetuno.

Kaash tuzíruwo (jíshíruwo) gítə gízotsitse íko bəs’ee gorə s’eegetsəman garewo gíshítəkə wotorə bí’ere s’egera garewo gíshetəkə wotarə kaasho kaashetuno. Gíshíruwostə gisheyíruwotsə bomeyítsə bokíndawo detsosh wos’íruno.hanorə gísheyíruwotsí

bondetsefətse shíno bomeyítsə kíndosh bowos'əfe gíshínruwotsənə detsetso típ'ítsəkə bəwotítə. detsetsotsə gíshíruwotsə gare wotəde kaasho kaashetuno.

Kaashəhan íkəíkonə bo detse tuwok'o k'aləde daníru jamo íkəno gíshíruwo íkəno gísheyíruwo k'aləde kaashíya.

Níbənídek'etə keewotsí

- Guríyetsə sísoníyere bokeyawok'o s'ílonə kota.
Wotowa bako síso t'ebə bəwotíyala gawəno gedek'a.
Manatse k'osh k'osh garewonə íkəíkonə fíiníyo
geyítuwe.

k'oora

- Kaashəmanə hígíyo bomangíyo s'íila.
- Aashəmanotsənə bogene'o aap'i aatonə aríya.

daní took:- nemonatə k'ərəsíyona.

Nemonatə k'ərəsíyona íkə ashənaarí bebewo, gawewo doyo aretsotsí kiítsíru ashəankatə azeya. Ikədaní t'up'ok'o orshəde dek'etuwe. wotowa bako daník'ot'ə hanítse daníruwotsə bonemotse jamotse bo galonətonə gonəketsə k'ərəsíyotsí danəde nemí kaashotsí kaashonatə arotsí fíinarə bonemonatə bok'ərəsíyotsí bo danetuwo k'alítuwe. Haníye k'osho kaashonətonə gonəketsə nemí k'ac'otsí dewarə aro bofiínarə dono arats bojítsəsh daníyíruwo ayí tep'ə orəsho bíyatse kotetuwe.

Danəhanə awudə kup'ə kup'ə danítookotsə bobere jamonə íímetsə daníyí perediyō (awo anəkato 24)

íkəíkə daní tooko daníyí perediya bədetsə- wotowa bako íkəíkə daní tookosh íímetsə daníyí perediyo bogalí danetsə wotok’o bəwotítəkə bəwotere danəmanə geyýítuwok’onə daníyí perediyo sep’əde daníyo bíñə bəgeyýítuwok’o daníyíruwo/daníyíru t’íwíntso bíñə/bíñə geyýituwe.

Daník’os’á:- Daníruwotsə danəhan bo’eeke okonə:-

- Dubonə nana’osh geyítə kotonatə
(atsəkotonatə) shengísh detsonə galəde
danetuno.
- Nana’atsə bodíru míd’o s’eegetuno
- Ikəwotí hígiyo manəgíde kaashetuno
- Nemí kaashí naarotsí s’eegetuno
- Nemí kaashotsí ayíde kaashetuno
- Nemí kaashonə tonə ametə gíwotsí
gonəkíyíde kítsítuno.
- Tatahonatə k’ac’otsə kaashínaaronətonə
gonketsə (deshetsə arotsí fíinítuno

Danə ayíyí k’ac’otsí:- Nemí kaashosh geyítə k’ac’ək’ac’á,

Tataha, tookí s’írə baatsífo, taha,
k’esiyí cílýefo, bamboo, turarə kasetíyo,
tepə rekerəderíyo, posteríyo fotonatə aronə
aretsotsí..

daní tooka:- Nanaí awa (gaara)

Iímetsə daníyetə perediyo anəkato 6)

daní k'os'a:- Daníruwotsə danəhanə bo'eeke okonə:-

- Gaarə mangíyonətonə deshetsə k'osh k'osh dubotsí dubetuno.
- Nana'osh íímə geyítə kotonatə shengísh detsonə galəde danetuno
- Gaaro awək'onatə aake mangíyetuwok'o kewítuno

Daní ayiyí k'ac'otsí:- Tataha dubí k'acək'ac'otsí daní t'ínə t'ína

Daní ruwotsə bogalotse mangíyeyíru nana'í awí gaarəmanatse bogə dano bodetsətsok'onatə bodeshawok'onə danosh wok'í danə detsətsotsə deshawotsəsh bodaníyosh weyíru aatotsí aat:-

- Nana'í gaaro ake mangíyefo?
- Gaarí awotsə eebí k'alefo?
- Gaarə manatse eebí nan'otsə bokaashəfo (bok'tsəfo)?
- Kaashosh bəgeyítə k'éə'k'ac' otsə eegəno?

Danítuwotsə hanotsənatə aretsə aatotsatse aaníyo bo'íime akonə gaarəmanatse nana'í kon benshíníyo s'eerə nana'í danetsə alotsí (díldrens night) c'íldərenəsə rayítə rayítə daníyo geyítəka wotowa bako datsanatsí ashə asho nana'tse bodetsətsə s'ílo daníyonatə s'eegonə geyítuwe. k'osho manəfiíníru asho dewarə bəkewítuwok'o k'aləde bodanə eenəsho faletuwe.

Gaarəmanorə nana'otsə bokaashetə kaasho garewonə kayeede íkənə botewərerítuwok'o k'ala.

Kaashəmanə botewərerorə kaashəmanətonə íkínə ametə k'ac'otsí k'anýibodek'etuwo'k'o manək'onə kaashəmanətonə toharə tínetə (jagetə) dubonatə gíwonə gonkíde tewəreríyo geyítəka.

Bogare garewonə botewərerətsə man íkəíkonə bo k'aat'otse daníruwotsəsh bot'intsituwo'k'o gowo íimərə t'ínətsə dubəmanatse daníruwotsə bodetsəts keewo (bo etetə kewo bébeya) bo'íímetuwok'o k'alo geyítəka.

K'anýyetso bət'ínorə faletsok'onə k'osh daníyíruwotsənatə k'osh k'aat'otse daníruwotsəsh aretsotsə bok'ebtuwo'k'o k'aleworə t'íntsíru daníruwotsə bokup'ítuwok'o, k'oshotsu azoke bofíinítuwok'o k'aloosh eenək'alo detsəfe.

Níbənídeketə keewotsí

- Gaaroshə geyítə k'ac'k'ac'otsí k'osh k'osh bobeyíruwoke kakude shengə beyokə bobetuwo'k'o k'alo geyítuwe.
- Daníruwotsə kaashəman bo kaashorə amətsə aawonatə (saytonatə) beyokonə be dek'etuwo'k'o k'ut'o geyítuwe.

k'oora

- Daniruwotsə nana'í gaarə mangíyeworə k'aleyíru kaashotsí bo s'egtuwo'k'o aap'í aatonə aata.

- Boshuníru dubo bodubetuwo'k'o k'aləde bokaash kaashonatə bo k'alíru fíno s'íla.

Daní tooka:- nana'a kíc'íru shodonatə gondə doyí fiínotsí

Doní k'as'a:- daníruwotsə danəhanə bo eeke okonə:-

- Nana'atsə bodíru kíc'otsí s'eegetuno
- Nana'a da'íru shodotsí s'eegetuno
- Nana'atsə bodíru gondə doyí fiínotsí s'eegetuno
- Nana'atsə bodíru míd'o s'ílídek'ə k'aníyetsə dubo dubetuno.

Danə ayíyí k'ac'otsí:- Ara,fota,posteríya,

- Kaseetíyonatə teepərekerəd eríyona

Daní t'inət'ína

Shínəshíno daníruwotsə bogalotse nana'a da'íru shodotsənatə gondə doyí fiínotsə koní koní bowoto bos'eegetuwok'o shínə jíshíru aatotsí aatəde bəwotsí danetə dano tízo faletuwe.

- Nana'a baro detsíru shodotsí eego eegəno?
- Nana'atsə bodíru gondə doyí fiínotsí s'eerə?
- Ashəsho kíc'ə hanə bazýosh bonə eegə k'alo geyítuwa?

Daníruwotsə aatanotsəsh aaníyo bo'ííme okonə aaníya natse turə bo dowetə míd'o aní míd'ə manəsh bíítsə wotítuwo garewonə wotəde boshíyetuwok'o (bokewetuwo'k'o) k'ala.

Shuutsə nana'a da'íru shodonatə gondə doyí fiínotsí s'ílítso daníyíruwo) daníyíru wokí manədanətsə ííbo dewarə k'awíntsəde

danetsə noní keewí naaronə békéewítuwok’o k’ala. Daníruwotsu t’ínitsə keewəman shengíshədek’ə boshoye okonə bogare garewonə wotəde kaasho nə bofiínítuwok’o k’ala.

Shuutsə nana’ a da’íru shodonatə gondə dayí fiínəmanotsatse k’awunə dubo bo maa ashashoke aatədewarə bot’íntsítuwok’o maa fíinə íima.

Níbənídék’etə keewotsí

- Kaashəmanítsə daníyíruw kíndo falatse
- Keeweworə daníruwotsə k’eebə baaronə boteyawo k’o korədek’onatə bo taharawok’o k’awíntso natə shawushə de t’íntsa

k’oora

- Nana’atsə bodíru shodonatə gondə doyí fiínotsí bo s’eegetuwok’o aap’onə aato aatərə aríya.

Fíinə gítá

Ikotsə daníruwotsəsh bo maa ash ashoke aatəde bowetuwo k’o keewetsə weronə nana’ a da’íru shodonatə gondə doyí keewíru dubo bo garewonətonə boshíyetu wok’o k’aləde dano tuza.

Aanarə bok’aat’otsí daníruwotsəsh boshíyítuwok’o gowo íima. Mantse daníruwotsə dagotse shengə maatsonatə dubə t’íntsítuwotsəsh kísho top’arə kupísho geyítuwe.

Arə 1/6 gondə doyí fínotsí

Níbənídek'etə keewotsí

- Galotse gondə doyí fínotsatse natə nana'á da'íru shodotsə dubə wotere shoodínaaratse kakuwa.

k'oora

- Bo galotse beyíru gondə doyí fiínotsí bos'eegetuwok'o k'ala.

Ikotsí maa fínonə bofínətsə aro k'aat'otsídáníruwotsəsh bo t'íntsítuwok'o k'ala. Arəman awək'o bo fiínətso k'o, bofiínətsə arə manə eegə bə beeshíruwok'o k'aat'otsí daníruwotsəsh bo keewítuwok'o k'ala.

Manatse daníru k'oshotsə bo detsətsə kewo/ bo'íímetə wok'o k'alo geyítuwe. Manə bəwotətsoní daníruwotsə nana'atse bogawíru keewo woneyí doyo eenísho tewərerítuno.

Aanarə danýíruwo (danýíru) k'anídek'ə bowatsə posəteríyo, aro wokí foto daníru jamə bek'etə beyokə deshýírə jamo bəs'ile tuwok'o k'alonatə bobek'ətsə arəmanə daníruwotsəsh bo keewítuwok'o gowo ííma. Bobek'ətsə arəmanatse botookotsə k'orənəde bo bek'ətsonatə boshíshətsə keewo gonkíde bo danətsonatə danetsə bəwotətsə weeronə arəmantsə woníde bofiínítuwok'o k'ala arəmanə fínəde bowetu wok'o maa fiínə íímo faletuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Danýyosho wotítə posteríyonatə fotonə shínə k'aníya
- Daníruwotsəsh eenə tep'onatə shoyonə k'ala.

K'oora

- Aro bofiinorə botok'í weeronə bofiino aríya.
- Bofiínətsə aro aríkonə bofiinonatə bo'eeko shoyonatə k'op'ona.

Daní took:- nana'ó gaarí aawoníye oko bokaashíru k'osh
k'osh kaashotsí

(Límetsə daníyetə peredi ankoto 6)

Daní k'os'o:- daníruwatsə danəhan bo eeke okonə:-

- Gaarí awoníye oko fa'a kaashí naarotsí s'eegetuno
- Bofalítə kaasho kaashetuno
- Kaashoshə wotítə k'ac'otsə naaro galítuno.

Danýí ayíyí k'ac'otsí:- joka, k'orək'ora doríkunta, joronatə

Fashíkona

daní t'ínət'ína

Fiínə íka

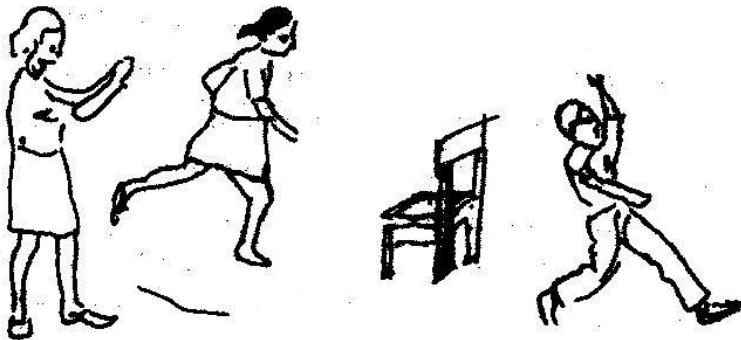
Kaashí tooka:- joorə bíí'á torono matsede'e daníruwotsə k'oш k'oш garewonə kayede bo eed'ítuwok'o k'ala. Jamo íkənə kaashíyo fale rawotse jamotse (bogəshəde) garewosh shíyeyíruwo eenəshosh ankataде fíní doyo daníyosh garewotsə taalə bowotítuwok'o k'ala. manatse faletsok'onə garegaremanítse íkə íkə jooro k'awəbayírə shengə sísatsə guríyíkonə beeza.

Kaashəmanə tuwoní muk'ere bí etalə shumutatse turə tatsək'o bodetə jooro daníruwotsə dagotsə bezəde daməbe kewetsok'onə bogare garewonə íkəíkonə turə joorotsə guro guríya.

Aanarə joorotsə garewotsə nana'í taawatse muk'ere bí'etal íkə taawonə muk'o geyítuwe. manatse k'oшə garewotsí daníruwo físhíko worəshəde círo bí'íimorə /bí'íimorə joorə guratse beyíru daníruwotsə jooro guro geyituwe. Dabu k'oшə c'íro íkənə bo manets íímeworə (kítséworə) jamotsí bewo bon geyítuwe. hanorə joorí taawotsə muk'əna'a bwotətsotse beera daníruwo bébeyalə) bébeyalə kaashoníyere urə (béwotítə) (bəwotítə, andorə unə muk'əna joorotsí kawəbayí kaasho kaashetuno shuutsatse orítə daníruwo mawíkə wotítuwe.

Hanə naaronə garegarewotse mawítsotsí dane okonə faleyalə garewotsí mawítsə manotsí nokoríya taleyalə k'oшə k'aat'ítsətsotsənətonə nokoríyo faletuwe.

Kaash haní genee'ítəkə orəshosh eteworə físhíkə fugonatə c'írə kítsosh físhíkə karo bək'ut' efetso kaasho bokaashetuwo'natə físhíko bí'eess'orə kaasho íkatsə bə'eed'ítuwok' k'aləde kaasho mírac' təkə wotítuwe.

Arə 1/7 joorə bí'a

Níbənídek'etə keewotsí

- Danínswotsə joorə bí'eewo garewonə bokaashetuwo'kə alewrə bə' ekítə sayítonatə kaashetoko shínəshín k'ut'o geyítuwe.
- Kaasho shengíshəde kaashetuwo'kə daníruwotsə kaashí hígíyo bomangítuwok' k'alo geyítuwe.

k'oora

- Daníuwotsə joorə bí'eeyarə kaashí hígíyo bos'ege tuwok' k'ala.

Fiínə gítə

Shínəshíno jokatse t'olí k'alo daníruwotsí aata manatse awək' o t'olefok' o bokítsítuwok' k'ala manatse danətso tsítse turə boshoyefə t'olína ro jokonə bofiínítuwok' okup'íya.

Shínəshíno daníruwotsə bogare garewonə bomatsetuwok’o k’aləde anarə bogareyí shínəshínatsə joko geerərə shínatsə matsetsə daníruwo/ daníru círo bobek’orə joko bot’olítuwok’o t’olətsə danírumanə joko íímərə amərə bogareyí shuutsatsə bəmatsetuwok’o k’ala. Manatse taretsotsə c’íronə tízonatə c’íronə eed’íya.

Kaashə hanə danírwotsəsh andərə wotoshə bəfalítuwootse bo k’í’éerawo bo danətsə t’olonə bokaashetuwox’o k’ala.

Aanarə gítəborə íkə joko deshəde shínomantsə jíík’o mants bogíwíshítuwok’o keweworə daníru íko dagotsə kíndəde joko shínomantso jíko mantso gíwasheworə býatsə bəborawok’o t’olarə beshíyítuwek’owa, hanə k’onə jamoshə bəbodetuwox’o k’alo geyítuwe.

Wetə daní awotsə bogare gareyí shínatsə jokə gerək’əra manatse k’aníde jiíndə ganokə joko gerəde íkəíkonə amərə bot’olítuwok’onatə bot’oleokonə bogareyí jík’okə bomatsetuwok’o k’alo geyítuwe.

Daníruwotsə t’oləhan tewəreratse íímetsə hígíyo bokotetuwox’onatə joko gere eetetsokə bo gedetuwox’o k’alo geyitəka.

T’olí danə hanatse daníyíruwo /daníyíru daníruwotsə angok’onə wokí galí woto haníye muk’onə tewəre’íyo tuzo faletuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Jokí ankatonatə t'oletə onkato k'ut'əde mayíya
- Shínəshíno jokə t'olatse bodətsə dano deshíya

k'oorə

- T'olí k'ac'otsí bo s'eegetuwok'o aap'onə aata
- T'oleeworə daníruwotsə bok'alíruwo shoya

Fiínə keeza

Muk'ənana asonatə muk'əna dorí kuntotsí daníyíru/ daníyíruwo weeronə de bowetuwo'k'o k'ala daníwotsə bodanətsə kaashí naaro bə beyalə bodotsə t'osonə doríkuntonə egə kaasho bofalítuwok'o aato geyítəka.

Eenə danotsə kíndəfətse shíno akəbokaashetuwo'k'o wokí bo kaashíru kaashəmanə boshə awək'o geyíkə bəwoto aatəde shiyíyarə bo t'íntsətsə keewí weeronatə keewonatə danəmano geyítuwok'o níbəníderəeenə danəmanəmantsə kíndo faletuwe. jamə k'aat'otsí daníruwotsə kaashəsanə kaashetuno.

Daní ayíyí k'ac'a

- Doríkuntonatə shíríte dashera t'asotsí

Kaashə tíza

K'aat'otsí daníruwotsí gítatse turə awude gareewosh kayíya. Manatse gareman gawunə guríyeko fíiníyonatə guríyekəmanítsə daníruwots bokíndítuwok'o k'ala. Anarə garegarewotse jíshíru íkəíko bezərə guríyekotse bokeshetuwok'o k'ala.

Muk’ere bí’etal utsə metəro wotítə wokatsə wotəde kaasho tuzuwore etətsə wosho (k’aro) íímeworə guríykoníye urə eed’ətsə daníruwo/ daníru bokíshatse beyíru dorí kuntonə sha’ude guríyekotse beyíru daníruwotsə gebe dashə jot’osh fadítuno. Hanorə guríykotsə wotədek’ə bəbefe kuntonə jot’etso kaashoníye urə wotítuwe.

Hanorə shap’ru (shap’íru daníruwo) daníru daníruíko bəjod’aníye (bəjod’a’níye bəoríyal (bəoríya) kaashoníye uraatse wotítuwe. Kaashə kotsə danətsotsə guríykotsə bo’orefetso kaashetuwe.

Weetə daní sayíto muk’ere bíetal utsatse turə tatsə metərə wokats bo matsetuwok’o k’ala. manatse muk’ere bí’etal shíritə t’asotsí t’arep’esatsə gerərə íkəíkonə wokats wotəde matsetse t’as otsí jod’əde gaharə bo kaashetuwo k’ala.

Faletso k’onə kaashəmaníse nokoreyo bə betu wok’o k’ala manə bəwotətsotse shínəshíno botokətokonə jod’əre botewrere okonə k’oshə aawotsə bogarewonə bonokoretuwok’o k’ala. manatse garewotsí mawítsə mawítsotsí galəde botookətookonə nokoreyarə shuutsí mawíyítuwo galəde kup’ísho geyítuwe.

Kaashə hanatse kuntí ankato ashə taawonətonə daboonatə k’awəba azo daníyíruwofíina.

Níbənídek’etə keewotsí

- Kaashosh geyítə k’ac’ək’ac’otsí kakuwa
- Kaasho bad’íyerawo teronə kaashetuwo k’ala

- Kaashə kaashetə sayito bəmuk'erauwok'o wok'í bə Awasherawok'o nokeeworə korədek'o nonə geyítuwe.

k'ora

- Jamo kaashatse bədatsewo shoya
- Kaashí k'ac'otsí bos'eegtuwok'ok'ala

Daní tooka:- nemí kaasha (íímets peredi anəkoto 6)

Daní k'os'a:- daníruwotsə danəhan bo eeke okonə:-

- Nana'í nemí kaasho s'eegetuno
- Bogalokí nemí kaasho anəkatə dekaashetuno
- Nemíkaashonətonə desheetsə arotsí botookíweeronə fiínəde kíitsítuno
- nemí kaashonətonə ametə gíwotsí fiínəde kíitsítuno.

Daní ayiyí k'ac'otsí:- nemí kaashə kíitsíru k'ac'otsí posteríyotsí, arotsí, tatahonatə dubí k'ac'otsí

Daní t'ínət'ína

Shínəshíno daníyíruwo s'əkerə daníyotsə kíndoníye shínənə daníruwots nemí kaashatse bodanətso bokewítuwok'o k'ala. Danəmanə daníruwotsə keewatse tu'ade tuwosh bəshengísh weeyíru shínə jíshíru aatanotsí aato geyítuwe.

- Itə galotse fa'a nemí kaashotsí s'eerə?
- Kaashəmanə kaashíruwotsə kone bo?
- nemídubo bət'ínəfo eegotse?
- It ítəkaashəfə nemí dubo) kaasho awə worotsəneya?

- Nemí kaashosh bəgeyítə k'ac'ək'ac'otsí s'eer?

Dambí beyíru aatəmanotsí daníru wotsə aate okonə boíímetə aaniyats tu'ude (s'o'de) ketonatə botookonə bofac'ətsə nemí kaasho bogare garewonə shengə síisatse de'amərə bokaashetuwo k'ala.

Aanarə bogare garewonə bofac'ətsə kaasho faletsok'onə íkəíkonə k'aat'otsí daníruwotsəsh bokítsítuwok'o k'ala. kaashə hanítse shengə gíwo t'íntsírudaníruwotsəsh bon kupíshítə keewo íimo geyítuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníyíruwo /daníyíru nemí danə hanatse bodətsə gawonatə dano bé detsetuwok'o (bədetsetuwok'o) galítsí ashasho bo kaashíru nemí kaashəmanatse gawə kakuwo aayíde geyítuwe.
- Nemí kaashí danə hanítse ashashí dubonatə aretsotsí bítsə t'íbəde bə geyí tuwok'onə dubo faletuwe.

k'oora

- Nemí kaashotsí bos'eegetuwok'o aata
- Nemí kaashotsə daníruwots bo kaashiru kaasho shoya

Fínə gítə

K'aat'í danə hanítse daníruwotsə nemíkaashotsí bokaashetə woro aawərə bəwotonatə kaashəman konə konə bokaashetuwo k'ala. Gaarí naarotsí bo s'eegetuwok'o aatonə tuwo faletuwe,

- Durə woneya mask'ala

- Líndəd'ətíya (engəd'ə tíya)
- Isəlamotsə gaara
- Areotsotsí...

Gaarə hanotsí eegotsə mangíyefok'o bos'ege tuwok'o aata. manatse bəworo s'eego bofalíyalə gaarəmanorə maatsotsə eebí bo kaashəfo? nugíshotsiyew eebí bo kaashəfo?eetíruwo aata. Maatsonu nugíshonu aawək'o bo kaashəfok'o bokeewítuwok'o natə bo kíitsítuwok'o bogarewonə kayede gaaríkaasho botewərerítuwok'o gowo'íima. Anarə botewərerətsəman daníruwotsəsh bot'íntsítuwok'o k'alo geyítuwe.

Aanarə maatso bíyalə nugísho bíyalə bokaashətə nemí kaasho faletsok'onə jamo kaashəman bəkaashetə weeronə k'aat'otsí daníruwotsəsh bokiítsítuwok'o k'ala. Sayítonu bəbere faleyalə k'osh daníyíruwotsənatə daníruwotsəsh k'aníyíde s'íletuwok'o k'aleyalə k'anítəkə wotítuwe.

Fíínə hanítse k'oshoní bodetə sayíto bəbeyalə nana'í kaashəmanətonə ametə dubotsí dubíyo faletuwe.

Aríyosh haníye dashí fa'á dubəman botewərerí tuwok'ok'ala

na'órí wora

1. Na'na'í worí kaasho

awəríshorə baterawono

dafíino áyano aatsə aatsono

kaashəfetsatə noílítsono /3/

2. Iílere gatsəre ake kokəlíko

kaasho bad'utsere eetono
jaməmanə beshutsere jaməmanə
nan'o marəmat'a etono /3/

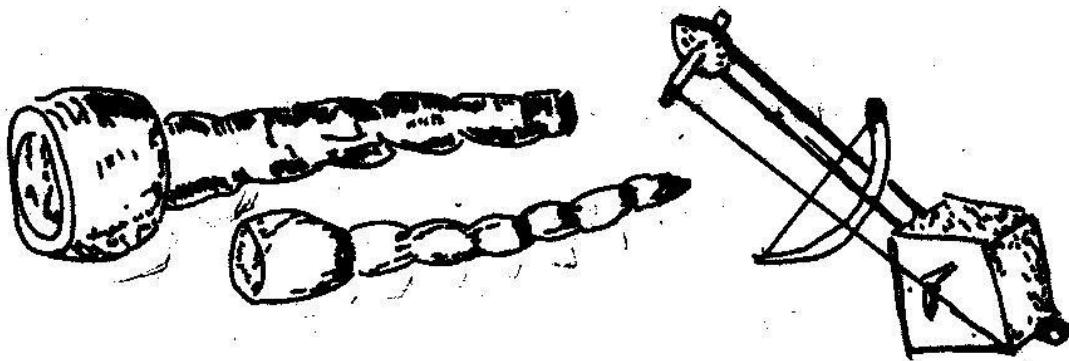
Haníye aanarə daniruwotsə bogalotse ayídek'ə shunetsə nemí kaashotsí boto okonə bo maa ashashokənatə k'oshə ashokeaatərə shengíshəde t'íwíntsəde bodowetuwo'k'o k'ala. K'oshoní nemíkaashosh geyítə k'ac'ək'ac'otsí de'erə wokí k'aníde dewarə shengíshəde k'aníde bok'aat'otsí daníruwotsənatə k'osh daníyíruwotsənatə daníruwotsənəsh bot'íntsítuwok'o bo'aawə shuk'íyo geyítuwe. Maa fiíno íímərə botewərerítuwok'o keewonə gífənýa. haní mona'otsə bonemo na'onə bodanetuwo'k'o failiyítuwe

Níbəní dek'etə keewotsí

- Maatsə daníruwotsə bosharawo kaashəman bo kaashe tuwok'o k'ala.
- Danəmanítse daníruwotsə shengíshəde bokíndítwok'o k'ala.
- Gaarí aawotsí bodubíru nemí dubo bos'eegetuwok'o aata.
- Nemí kaasho genewíkə bəwoto aata.

Fiinə keeza

Daníruwotsəsh íkotsə íímetsə maafíinatsə s'o'ode bofac'ətsə nemí k'ac'otsatse íkəíkə keewo bo'íímetuwok'o k'ala. Manatse nemí k'ac'otsə aro bofiínítuwok'o k'alonať arəman konuworə boshə bədabərawo boto oknə bofííno shoyo geyítuwe. Aanarə bofiínətsə aro eegə bəwoto, awək'onatə eegonə bofiínətsok'o daníru wotsəsh bokeewítuwok'o k'ala. jamotse nemə aawí kaashoshə bədoyítuwok'o k'aat'otse daníruwotsəsh bokeewítuwok'o gowo ííma. Daníruwotsítse k'anətsə fííntsə detsətsosh kisho t'op'arə bíango kupísho geyítuwe. K'oshoní daníruwotsə bofiínətsə fíínə man kakude shengonatə bəbe' etoko bezərə ashə k'osho bəs'íletuwok'o k'alo geyítuwe.

Arə 1/8 nemí k'ac'otsí

Níbənídek'etə keewotsí

- Aro fiineworə daníyíruwo bítsə kíndo falatse wotowa bako fíinəman bəs'ílítsov'onə s'ílonə shoyonatə angə kup'əshítə keewəíimo geyítuwe.

- Danímaa k'ezíruwonətonə shiyeyarə arotsə egəzebíshíní weeronə bo betuwok'o k'alosh shengə beyoko fac'arə beezo geyítuwe,

k'oora

- Bofíínətsə aro aríkonətonə bí'areyo s'ílonə k'oora.
- Fíínetsə aro eegə bəwotonatə eegə kaashosh bəwotítuwok'o bokeewítuwok'o aatonatə arə bokeewo shoya.

Guupa

- Meyítse datseyíru kash detsətsə keewotsə aro, aríbeyo k'aaronatə bo gíwo t'íwíntsa.
- Indonatə níhí mangíyo danetuno.
- Anduronatə kaní dowonatə shengəsh detso dana.
- K'osh k'osh kaashə naarotsí genewonə bo kaashetu wok'o k'ala.
- Galí nemo daníya.
- Nemí k'ac'otsí daníya.
- Naarí awonatə maatse nugíshonə k'osh k'osharə bəwotsə bokaashetuwo níbənýa, daní k'aat'ə hanítse íímetsə danotsə.

Tewərera

I. Arəwotətso “ara” Arə woterawosh “koota” Eerə aaníworə

1. Anduru maa gízə woteratsa.
2. Asha eto índonatə níhonə guupetuwe.
3. Anduronatə kano shutsonə jot'o shenga.

II. Arə wotətso “Bi” Shírotes de'erə “A” Shírotsətsonətonə

jagíworə

<u>A</u>	<u>Bi</u>
1. Andura	A/ Nugusha/asha)
2. Kana	Bí/ Ins'o detsøfe
3. Níha	Cí/ Maa bækotøfo
4. Inda	Dí/ Maatsa /asha/

III. Aríkə wotətso fac'əde aaní

1. Modelíyotsí eegonə fíino faletuwa?
A/ t'ok'onə   Bí/ worək'atonə Cí/ jamo aaníya
2. Nemí dubo kone dubetuwo?
A/ asha   Bí/ andura   Ci/ kana
3. meyítse karənə maashə wotətsə maa gízo awəne?
A/ kana   Bí/ éésha   Cí/ aali/

k'ot'okə gítā (2)

Nogeenoni

(Iímetsə daníyí perediyo 48)

Jamonə daní hanə k'os;o:- daníruwotsə danəhanə
bo'ekətsok'onə:-

- Bo atsí s'ayínə koto danetuno
- Weeronatə aatsonə k'ut'ə besheworə k'alə geyítə keewotsí t'íwíntsítuno.
- Ecə ayí bí eedísíyo eegə bəwotonatə bínə kep'etə malotsí danetuno
- Aríyíde fiíní falo eenshítuno.

Danə ayíyí k'ac'otsí:- tepə re kerəderíyo,
posəteríyo, joko, fashíko aro
foto, vídýonatə kaseetíyona

Daní t'ínət'ína

Danə hanítse daníruwotsə gawo boeenəshítuwok'o meyítse wotere weeríndatse nana'otsə botoko shodonatə sababýyatse awək'o bon koto bəgeyítuwok'o muk'e eenonə bodane tuwok'o k'alítuwe.

Daníruwotsə bomeytse jamotse bo'amíru galoke bo'atsə gonkeyíru keewo bo jenenətonə bo detsətsə desho shengísəde bo keewítuwok'o gowo íímo geyítuwe.

K'oshoní bo galotse bobek'íru keewotsə bojeenosh gondə bowotorə eegə k'alo bonə bəgetítuwok'o t'íwíntso bon geyítuwe.

K'aat'ə manítse shínəshíno bo took koto bon bəgeyítuwotse haníye dashətsotsí t'íwíntsədek' o bon geyítuwe.

1. Botookonatə bo atsí jeenə kota. aríyoshə kísho, shíítsø, tooka atsə s'ayíntsə kota.
2. Maa, kas'íkonatə galí s'ayínə kota
3. Fokonətonə deshetsə k'alə geyítə keewotsí
  - Kíimənə
  - Tahə masho
  - Aatsotse kaasho
4. Motobílotonə deshetsə keewotsí
  - Kímo
  - Sha'o'we etera weeronə sha'o
5. Shashə keewonətonə deshetsə keewotsí
  - Míla c'íyo
  - Mafo
  - Shashə detsə k'ac'otsí

Hanotsí danərə awək'o bo atsə koto bonə bəgeyítuwok' o daní k'aat'ə hanə bodanetuwo'k'o k'alítuwe nana'o bona'íworəmanə kaashonə bobeshíruwotse eegonə, awə k'onotə akə bede kaa shonatə gíwonə bonə bəgeyítuwok' o bogalítuwok' o falíyítuwe.

Wotowa bako k'ot'okə manatsə bəníbənítuwok' o k'alədek'ə k'aníyekə bəwotətsotse sheeng weronə t'íntsonatə daníruwotsə-konatə galí woto níbotsə gerəde bofalətsə jamə fíino bon geyítuwe.

Fínə ïka

Bí'atsə s'ayíntsə:- (ímets daníyetə perediyο 4)

Daní k'os'a:- daníruwotsə dan hanə bo' eekətsok' onə

- Atsə s'ayíntso kiítsítuno
- Atsə s'ayíntso nətonə deshetsə dubo dubetuno.

Danə ayíyí k'ac'otsí

Posəteríyo, foto, kaseetíyonatə tepərık erderíyona

Danít'ínət'na

Aawə danəmanəsh tuwə bə wotítuwok'o daníruwotsə atsə s'ayíntsətse bodanətso bokeewetuwo'k' onatə bo shíyetuwok'o k'ala. daníruwotsəsh t'ínətsə aatə manə weeronə awí danə manatse gawənonə bo keewetuwo'k' gowo íímo geyítəka. Hanə tízosh bəshengísh shínə jíshíru aata notsí daníruwotsəsh t'íntso geyítuwe,

Aríyosh:- haníye dasjí aatets aatonotsí aata.

- Atsə s'ayíntso eebí?
- Egoshe no atsí s'ayíno nokote?
- No atsə s'ayínə kotí malotsə eegəno?

Aatanotsəsh boíímetə níyatsə s'óde botookətokoo'nə bo shíye'tuwok'o gow ííma. K'anətsə gawotsí kupíshonatə tep' onə atso s'ayínonəkotosh ííməgeyítə atsəkotí bokeewítuwok'o k'alo geyitəka.

Hanəweeronə atsə s'ayíntsə kotí malotsí ayíde bo shíyetu wok' onatə doyo bo wonetuwo'k' daníruwotsə íkə íkonə turə bo atsí s'ayíno awək'o bokotíruwo'k' bokewítuwok'o daníruwotsə

íkə Íkonə turə bo atsí s'ayíno awək'o bokotíruwok'o bokeewítuwok'o k'alo geyítuwe.

Hanəweeronə íkənə bíatsí s'ayínə kotək'azonə weyíru k'ec'otsí tízərə boshiye tuwok'o k'alo danəman kup'ítuwe.

Iílə atsí s'ayínə kotatse dubetsə dubotsí faletsok'onə bo maa ashashoke wokí bogalítsí ashoke aatəde warə bodubetuwo'k'o maa fíinə íima.

Arə 2/1 atsí s'ayínə kota

Níbənídek'etə keewotsí

- Atsí s'ayínə koto faletsok'onə bosharawo bokeewítuwok'o k'ala.
- S'ayinə kotatse daníruwotsí bokítsə rawok'o korədek'a
- Atsí s'ayínə koto k'ooro bokeewítuwok'o aata.
- s'ayínə kotək'azo eegə bədowetuwo'k'o Bokeewítuwok'o aap'onə aata.

Fiínə gítə

Atsə s'ayíntsí dubə danə hanəsh íímetsə peredio 14)

Daní k'os'a:- daníruwotsə danəhan danəbok'ərətsok'ənə

- Atsə s'ayíntsonətonə deshetsə dubotsí dubetuno
- Atsə s'ayíntso eegə bəwoto kítsítuno
- Dubí garonatə gíwo íkatsə gonkíde fíinarə kítsítuno.

Danə ayíyí k'ac'a:- kaseetíya tepərekerəderíya

Daní t'nət'ína

Iíkotsə bomaa ashə ashoke wokí galítsə ashoke de'erə íímetsə atsə s'ayíntsə kítsíru dubo íkəíkonə daníruwotsə shínatse matsonatə dubí garonə boshíshítuwok'o gowo íima.

Daníruwotsə boshíshətsə dubo nokorírə íkínə toharə bítsə k'anətso bofac'ítuwok'o manatse bo tewərerítuwok'o k'alo geyítuwe. dubo boduborə bo jítserawo bodubetu wok'o ango íimo geyítuwe.

Dubo daníruwotsəsh k'aneyarə wobék'azalə daníyíruwo shínə bok'anítsə atsə s'ayíntsə kítsíru dubo tepíyonə bok'ebetuwo k'aalo geyítəka. Tepíyonatə kaseetí alətsə galoke mas'afanítse k'aníyetsə dubo k'at'otse daníruwotsəsh t'ítərə t'ínətsə maatsonatə dubonə shengíshəde bo shoyítuwok'o k'alo geyítəka.

Dubəman t'íntsewora shínəshíno garewonə kayede bo tewərerítuwok'o k'alo geyítəkə bəwotere bogarewonə

botewərerətsəman k'aat'otsí dabíruwotsəsh t'íntso bofalítuwok'o gowo ííma.

Dubəman boduborə dubəmanətonə íkínə ametə gíwonətonə t'íno bon geyítuwe.

Aríyoshə :- kíshə mashíkə bəwotíyala kisho bomashorə kíitsa. K'osh bo'atso hanək'onə kíitso faletuwe.

Atsə s'ayíntsí duba

Jamə awo gurə turə

Notaho taharə

No shíítso masharə

No gurímísho maarə

No dafətaro de'erə

Danímo ametuwone

Níbənídek'etə keewon:-

- Daníru jamotsə ímetsə maa fíno bofínítuwok'o ango íímo geyítuwe.
- Duboshə wotítə k'ac'otsə bobə'yo dana.

K'oora

- Atsə s'ayíntsə kítsíru dubotsí bodubo s'íla
- Dubonətonə gíwo bofíno síla

Daní tooka:- aríde fína (ímetsə danísayítí 2)

Daní k'os'o:- daníruwotsə danə han danəbə k'ərətso k'onə

- Atsí s'ayínə k'otí malotsí aríyíde fínítuno
- Təratíronə k'osh k'osh ashí níwo aríyíde kaashetuno

- Atsí s'ayínə koto kítsíru aro fínítuno

Danə ayiyí k'ac'otsí:-

- Aatsa, samuna, buc'al, taha mashí k'ac'a, s'ungutsə
k'apetoní

Daní t'ínət'ína

Shínəshíno daníruwotsə atso s'ayínə kotí malotsí boganokə beyírub o tohosh bo kewítu wok'o k'ala anarə botohí atsə s'ayíntsí malo bogareyítsí tohotsəsh keewərə shíyeyosh t'íntsə.

Naníye k'osho gare garewonə boshíyetsə keewo boyítse íko turə k'at'otsídaníruwotsəsh bə keewítuwok'onatə bogəshəde atsə s'ayíntso awək'o koto bonə bəgeyítuwok'o shengíshəde bokewítuwok'o angə ííma, hanənətonə íkínə atsí s'ayínə kotə k'azonə weyíru míd'otsə íkínə bo keewítuwok'o k'alo geyítuwe,

Manatse awə awonə awək'o boatsí s'ayíno bokotetuwo'k'o líkəíkonə keerə bokítsítuwok'o k'ala. Manə bəwotətsoní jamo bodatsewo awə awonə s'ayínə koto dawo bəwoto.

Níbəníbodek'etə k'alítəkə bəwotətsotse íímetsə daní sayítə
betsəde k'aat'otsí daníru jamo datsetuwok'o k'alo geyítəka.

Arə 2/2 atsí s'ayínə kotí k'ac'otsí

Níbənídek'etə keewotsí

- Shínəshíno atsí s'ayínə kotí k'ac'otsí kakuwa.
- Daníru jamotsí manítsə bokiíndítuwok'o k'ala.

k'oora

- Awə awonə atso s'ayínənə kotosh wotíru k'ac'otsí bokeewítuwok'o k'ala.
- Daníru jamo aríde fíinəmanítsə kíndərə aríyíde bofíinítuwok'o s'ílona.

Fíinə gítə

Daníruwotsə haníye shínə atsí s'ayínə kotí malo muk'ə bəwotíyalorə níbəníbodek'əkə bəwotətsotse anarə bo tewərerítə aríyíde fíiní dano bon k'íc'íratse.

Bəwotətsotse aríyíde fínosh bəshengísh k'ebewotse bodaní moke, radíweníyonatə tele bəjíniyotse bo bek'ətso wokí boshíshətso atsí s'ayínə kotəkoto íkíkonə bok'at'otse daníruwotsəsh kerə bo kítsítuwok'o wokí bokeewítuwok gowo ííma. Hanorə daníru k'oshotsə shengíshəde bok'ebetuwo k'ələrə bok'ebətsəman aaníde bokítsítuwok'onatə bo shíshətso bo tookə bítsənə bokeewítuwok'o k'ala.

Aanarə bodanətsə kaasho faletso k'onə botookə biítsonə bogare garewonə təratíro k'aníde bok'aat'ítsí toho tohosh bokiítsítu wok'o k'alo geyítəka. Díngitonə danerawo shatonə tutso keewo bomawíyalə bofalətsok'onə bokeewítuwok'o keewonə gífíníyo, keewí s'ap'ə íímo geyítuwe.

K'oshoní daníyíruwo nana'osh bəshengetə weeronə atsí s'ayíntsətse fínets k'awunə təratíro keewərə daníruwotsəsh t'íntso bín geyítuwe.

Aríyosh:-

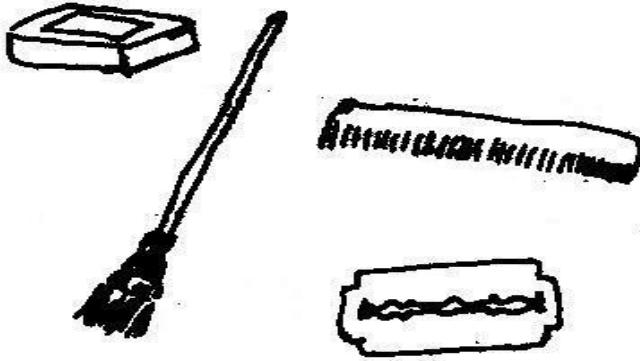
- Bon shutsotsə s'ayínə kotosh ízətso ízətsu na'o /na'u bo maa ashəsho kíc'onatə s'ayínə koto bék'azətsotse /bék'azətsotse bətohətsə /bətohətsə bín bí bogalətsok'o kítsíruwo.kíc'ə hanatse tutsonə jeenə kotíruwotsokə amətə (amatə jeenə kotsíruwo bí'ímətsə íízo dek'ətə) dek'atə s'ayínə kotímalotsí danətə (danatə bélbə totohonatə maa ashə aashonə tash nanədo oshuwore t'aafííre erə aatərə bə) bə maa ashəshə wotere botoho

boshunetuwo'k'o keewa. Atsi s'ayínə kotatse danímoonatə maa ashashonə danetsə sheng daníruwotsí keewa. Weeríndatse bobek'íru ashəashə jamo bonəmatədek'ə bəjobíruwo'k'onatə ashə jamo bon bəshuníruwo'k' jeenə bowtətsok'onatə manatse tutsonə danatse bototohonə shuneyíru jeenə bowotətsotse bomaa ashəasho jeenímoke amətə ambaroo bo kíshírawo k'onatə kíc'atse s'ayínə bowotok'o s'eganə keewa.

Hanatse anarə daníruwotsə boshíshətsə keewəman gare garewonə wotəde bədoyo aríde kayede tewərerəde bok'aat'otsí boto tohotsəsh bot'íntsítuwok'o k'ala. danetə awo sayíto 4 bəwotətsotse daníru jamo fíínəmanítsə bokíndítuwok'o tururəman gare garewonə kayede fííníyo daníruwotsí bofíínítu wok'o k'alítuwe.

Kaasho bét'íne okonə k'aat'otsí daníruwotsə íkínə wotəde gare garewonə fíínetsə kaashəmanatse boshə be'etsə keewo keewə k'anətso tooharə fac'əde kaashman k'osh k'aat'otsí daníruwotsənatə danýíruwotsənsh bokítsítuwok'o k'alo geyítuwe.

Iílə shengíshədek'ə dek'ə kaashətsotsəsh faletsok'onə angə kup'ítə keewo k'alosh batə k'azo geyítuwe manatse wetə daní awotsí danosh bosh bəshengísh kaashonə bofínətso aro fínəde maa fínə ííma.

Arə 2/3 jeenonatə shodetsə nana'a

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníruwotsə k'oosh keewotsə kíndərə bogenzírawok'o k'alo geyítuwe.
- Təratírosh bəgeyítə tahotsí shínəshíno k'anýa.

k'oora

- Daníruwotsə shengíshədek'ə bofííno s'íla.
- Atsí s'ayínə kotətsotsənatə kora nana'otsí aratse s'ílərə bo galítuwok'o aata.

Fíinə keeza (3)

Ikotsí daní aawotse atsə s'ayínə koto keewonə bo shíshətsonatə kaashonə bo kítsətso aro nə fíinəde bo wetuwok'o íímetsə maa fiíno bok'aat'otsí daníruwotsəsh bokítsítuwok'o k'alo faletso k'onə bofíí nətsə arəmanəsh íkə íkə keewo bo keewítuwok'o k'alo geyítuwe.

Anarə bofíínətsə aratse shengíshəde boshíyeye okonə arotsítse k'anətsə aro daníruwotsənətonə wotarə fac'əde daníru

k'oshosə bek'ə bofalítə beyokə jíta (bezərə) daníruwotsə bokup'ítuwok'o dabítuwe.

Haníye k'osho daníyíruwotsə shínə bok'anítsə posəteríyo wokín atsə s'ayínə kotə bok'anítsə posəteríyo wokín atsə s'ayínə kotə kítsíru aro daníruwotsəsh bə be'eetə be'wokə gerərə bofíinítuwok'o k'alo geyítəka. arəman daníru jamotsə bofíino bí'aríye okonə daniruwotsəsh kíitsərə manatse bodetsətsə keewo bo íímetuwok'o alo geyítuwe.

Iílə guuposh bəhengetuwok'o s'ayínə k'otí k'ac'ə k'ac'otsí awək'o detso bon bəgeyítuwok'o aronə bot'íntsítuwok'o aato geyítəka. Atsí s'ayínə kotonatə kotí k'ac'ək'a c'otsatse k'osh k'osh gawotsí kakuwo daiyíruwosh (daníyíeush) geyituwe.

Níbənídek'etə keewotsí:-

- Ayíyí k'ac'osh jínetə k'ac'ək'ac'otsí shíno kakuwa.
- Mas'afatse s'eegetsə s'ayínə kotí k'ac'ək'ək'ac'otsítse k'o sho galotse k'osh s'ayínə kotí k'ac'otsə bobe'yalə gawə kakuwo geyítuwe.

k'oora

- Daníruwotsə bofííníru aro aríkonə tonə bojagíyo s'ílonə shoya
- Bo shíshətsə keewo aríkonə bo fíínítuwok'o aata
- Arə íko bos'íletuwok'o bok'ale okonə faletsok'onə aríyíde bofíínítuwok'o aata.

Daní tooka:- atsəkotonatə jeenona

/Ímets daní perediyo 6)

K'os'a:- daníruwotsə danəhan bo eeke okonə

- Fookonotə   weeronə   k'ut'eworonatə   kímeworə
k'aləgeyitə atsə kototsí fíí narə kítsítuno
- Ikənəwotarə deshede wos'etuno, shaawítuno
weeronatə fookatse k'alə geyítə atsə koto
kítsíru aro fíínarə kísítuno

Dano ayíyí k'ac'otsí:-

- Joka
- Físhəka
- Arotsí /k'osh k'oshə weerí'índatse kaato deshəde
amə kítsíruwotsí/

Daní k'aatə hanítse daníruwotsə jeenonatə atsəkoto s'ílídə jamotse weerə sha'ónatə fookə kímonə (awək'o) no atso nokotetuwo'k'o / atsəkoto bo k'alítuwo'k'o níbənídək'etuno. Nana'atsə bodetə sababíyo ayídek'ə gondə bəwotətsotse nana'otsəsh hanə danogeyítə bəwotətsotse daní k'aa'ə hanítse bət'ínetuwok'o geyitəkə wotere.

Jamotse andí sayítanə nana'otsə damí moo boworə wokín boanan orə, woshonatə kaasho bosha'orə fookonatə makinə weero kímesh falítuno bəwotətsotse bo atsatsə gonkeyíru keewotsí k'oshk'osh doyatse turə dano íímetuwok'o k'alo geyítəka.

Fíínə ïka

Atsə kotonatə jeenatse danýíruwo íkə íkə keewo bí'íimo geyítəkə bəwotýalorə danəman daníruwotsə bofíínítuwok'o k'alosh bə shengísh shínə jiíshíru aatanotsatse ture boshíyeítuwok'o k'ala.

Aríyosh:-

- Itə galotse bí'atsə sababí bodətso fa'a?
- Sababíyo bodəre wotýalə manə dotsə keewo eebí (eegatse tutənía)?
- Sababí bo'atsə bodətsə nana'osh eebí'it k'aləfo?

Haníye dambí beyíru shíyíye tízítə tookotsatse turə gawunə sayítə ííməde bog are garewonə boshíyetu wok'o gow ííma. Garegarewonə shengíshəde keeweyarə boshíyeeyeokonə sababí bo atsə bo dətsə nana'o tsatse bo keewetuwo k'ala. Manatse bo garewotse bon ararə fíínítuwo bo' eetətso íkəíkonə bí t'ntsítuwok'o k'ala, shíyíyanə weeronə gare jamo sababí bi'atsə bodətsə nana'ótsatsə boshíyeeye okonə sabaímanə dek'ə watso eegə bəwotok'o, sababímanə bəbodətsok'onə k'aletsə t'ep'o eegə bəwotok'o bokeewítuwok'o gowoíima. Manatse gare garewotse shengíshə dek'ə t'íntsə tsotsəsh tep'ə ííma.

Níbənídek'etə keewotsí

- Danuwotsə atsə kotonatə jeenatse bo shíyeyorə boc'ac'əderawok'o danýíruwo shoyək'ala.

k'oora

- Sababí naaro bæk'osh k'osho aata
- Daníruwotsə bofíño s'ílonə k'oora

Fiinə gítə

Shínə shíno weeronatə fokə kímatse bo danətsə dubotsd bəbeyatə daníruwotsəsh bodubetuwo'k' o kupísho geyítuwe, dubo t'íwítsírə bəmatsonatə bəwoshō boníbənídek'tu wok'o k'aləde botewərerorə bogarewotse jíshíruwotsə k'oshotsə bo bad'írawok'o wotogeyítuwe. Manatse k'aat'otse daníruwotsə shínatsə kerə bodu betuwok'o k'ala. daníruwotsə dubəman boduborə k'osh k'osh gíwonətonə deno geyítwe, gíwəmanə werə k'ut'onatə fokə kímonə íkatsə woshəde bəwotýalə daníruwotsə níbənide boshoyítuwo'k' o tep'etuwe.

Daníruwotsə dubo tewərerəde wobok'azalə daníyíruwo haníye dashí beyíru dubo botewərerítuwok'o k'aləde bo k'aat'otse garewonə daníruwotsə shínatse bo dubetuwo'k' o gowo ííma.

Kímone

Kímone kímone

Tsokə Tsokə

Tsokə Tsokə

K'anomantsə woc'one

Tsokə tsokə

Tsokə tsokə

woc'one woc'one

Tsokə tsokə

Tsokə tsokə

Níbənídék'etə keewotsí

- Dubotsí gíwonətonə bo denetuwo:k'o k'ala.
- Daníru jamo dubəman bodubo shoya

k'oora

- Dubəmanə eegə beshíyosh bəgetsok'o aata.
- Daníru jamo gíwonətonə dubəman bodubo shoyonatə níbənídék'ona.
- Galotse k'osh dubo bəbeyalə aatəde boweetuwo:k'o k'ala.

Fínə keeza (3)

Awəmanə danetə danəman shengíshəde tuzosh haníye dashí shínə jíshíru aatəhanotsí aato geyítəkə wotítuwe.

- Weerí'índo íítə k'ut'orə awək'owe ítə atso ítkotəfo?
- Werí'índo íítə k'ut'orə desheede wos'o awínaarí míd'e bədowe?
- Motobile amíru weeratsə kaasho e-bədowe?
- Mínzəmínzo awək'owe makínə weerətsə nokíshítí?

tízíru aatanotsí t'íwítsəde aaníyo bo'íímetuwok'o kupəsha.

Anarə daníruwotsə dagotse sababi. bodətso bé beyalə/ bəbeyalə egatse tutə bəbodətsok'o aatəde k'aat'ítsí daníruwotsəsh bokeewítuwo:k'o, boshíyíyetuwok'o k'ala.

Daníruwotsə garegarewonə wotəde sababímanə doyíru keewotsatse bo shíyeyetuwo'k'o k'ala. K'oshoní daníyíruwoke dabu galítsí ashoke aatəde sababíyotsə awək'o botutsok'onatə shuutsísh bəbodəfetso bodíru woto /keewo/ gare garewon gonkíde botohosh kaashok'onə botewərerítuwok'o k'ala. Manamotse daníruwotsə shínatsə t'íntsəde bokítsəre k'aat'ítsə daníruwots bobek'ətsə man atse bo detsətsə keewo bo'ímetuwok'o shíyiyosh k'aníya jamə ashо bodetsətsə kewo boímetuwok'o k'alo geyítuwe. s'íletsə kaash manítse k'anətso natə k'oshotsí daníyítuwe eetə gaweyíruwo daníruwotsəntənə toharə fac'əde dabíru k'oshotsə bo s'íletuwok'o k'alo geyítuwe.

Daníruwotsə kaashəhan bot'íntsorə jamə naarí gíwo aríde fiíno bon geyítuwe. Motoblli sababí bodətsə weerə sha'íru ashо areede bofalətso k'onə aríyíde bofiinítuwok'o k'ala. Manorə gat'aríyotse motobilo bí'alílalorə garíyonatə bísəkəlítíyonə wokí k'osh bo danətsə muk'ə nana guríruwotsí dewarə kítsərə danə íímo geyítuwe. jamotse galə k'ut'íru makínə weeratsə mínzə jínosh gat'aríyotsə beyírunana'otsə weeratsə de bokeeshetuwo'səna ayídek'ə sababíyosh bowotítuwotse kaashək'onə bək'anítuwo'k'o fac'etəka.

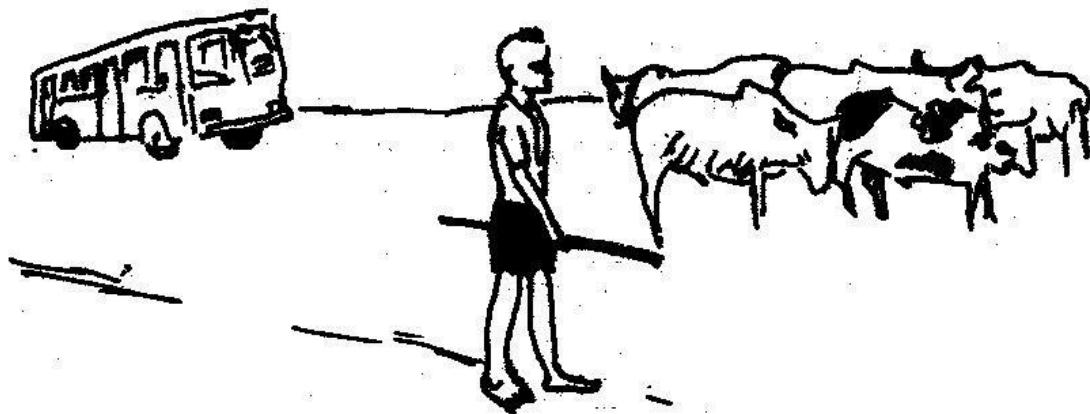
Níbənídek'etə keewotsí

- Weerí jeenə kotíru ashо déwarə íkə íkə keewo bí'íímetuwok'o k'ala

- Sheengə   beyokonatə   sayítanə   kaasho
botewərerítuwok'o k'ala.

k'ora

- Bobek'ətsəman arí sababíyonətonə bo'aríyo k'ora
- Daníru jamotsə kaashəmanítsə kíndərə bokaasho s'ílonə aríya.

Arə 2/4 motobíli sababíyo dowetə keewotsí

Fiinə awuda

Awi danə han tuzoshə haníye dashí aatanotsí aato faletuwe.

- Foko kímeworə bodətsə míd'o danəfətə wotíyalə keewuworə.
- Foko no kímorə eegə k'alo non geyítuwa?
- Fokotse kaasho eege bə de'we?

Aatəhanotsətse turə faletsok'onə bodanətsonatə boatsə gonketsə keewatse turə bobek'ətso bototo hosh bot'íntsítuwok'o daníyíruwo shengíshəde bofíinítuwok'o k'alo bín geyítuwe.

Shínəshíno geyítə keewotsatsə shíyeyarə weerí k'ut'onatə fokə kímatse bodətsə keewo t'íwítsəbodek'e okonə manə kítsíru dubo ankatəde bodubetuwo'k'ala. Dubəmanətonə ametə gíwo íkínə fíina. Aanarə daníruwotsí gare garewonə kayírə weeratsə jokí wokín okítí c'íro gerərə jíndonə deneyarə íkínə deshede woc'ərə jíndəman bot'olítuwo'k'ala. Muk'otsí and obo atsokorəde bo beshítuwok'o kaləde kaashəman wonawoníde íkíkinə k'osh k'osh weeronə bok'ítsítuwo'k'alo faletuwe. Haníye k'oshoní k'osh hníye shín gonketsə sababíyo daníyíruwo bə keewe okonə boshíshətsəman kaashək'onə k'aat'otsí daníruwotsəsh bokítsítuwo'k' gowo ííma.kaash han bok'aat'ítsətsotsəsh baarə bəwoterawo faletsok'onə k'osh k'aat'ítsətsotsəsh bokítsítuwo'k'ala. Iíləwore bo dubətsə dubonatə bot'ííntsətsə kaashotsí bofaletsok'onə aro fíinəde bowetu wok'o maafíinə ííma. Bofínítə aro fokonatə weerí'índ k'ut'eworə bodíru sababíyo wokí k'oshə bodanətsə keewo woto falítuwe.

Arə 2/5 foockí sabaíyonə bodíru míd'

Níbənídek'etə keewotsí

- Galotse foko bəbetsíru míd'o gawo kakude wokín danetsə ashotsí t'íntsərə bo atsə haníye shínə gonketso bokewítuwok'o k'ala.
- Daníruwotsə kaasho dubonatə gíwonətonə bot'íntsí tuwok'o daba.
- Sheeng beyokonatə aawo /sayíto/ faletso k'onə mayíya,

k'oora

- Kaashəman aríkonətonə bo' aríyo s'ilonə shoya.
- Fokə kímosh k'aləgeyíyítə atsə koto bo s'egetuwok'o aata.

Fíinə utsa

Haníye íímetsə maa fíinəmanə weeronə weronatə fooyatse k'aləgeyítə atsə kototsatse aro fiínəde bowetuwo k'ala. Bos'ílətsə keewo bo gareyí shínatsə t'íntsərə sheyes/hosh k'anəbodek'etuwo k'ala. haníye anarə daníruwotsə shínatse aro awək'o bofíinətsok'o k'ala. Manatse t'ínətsə aronatə keewəmanə weeronə k'aat'otse daníruwotsə bosh be' etso bo kewítuwok'o k'ala.

Iílə bobek'ətsə arotsítse hanə k'anítuwe shenge bo'etətso daníyíruwo (daníyíru) daníruwotsənətonə toharə fac'ede daníru k'oshotsí bo bek'etə beyokə bezərə bo íít'etuwo k'onatə k'osh fíinosh botuwítuwok'o k'ala. Daníyíruwo (daníyíru) fokə kímatse aní weerə k'ut'atse bék'anítsə /bəkanítsə posteríyo (aro) bobe'etə

beyokə jiírərə daníruwotsə man aríde bofíinítuwok’o k’ala daníyíruwo man bofiínorə geyíyə shotí orəsho bín geyítuwe. aro fínəde’e bo’eeke okonə bíítse k’anətsə aro daníyíruwo/ daníyíru/ danítuwotsənətonə íkínə wotəde fac’əde daníruk’oshotsəsh bəbeetuwoke gedla (beeza)

Níbənídek’etə keewotsí

- Daníru jamotsə arə fiínəmanatse bodatsetuwok’o mayíya, aríkonətonə bo aríyítuwok’o angə ííma,
- Bogalí wotonətonə arəman bo ariyo shoya.

k’oora

- Fokə kímeworonatə weero k’ut’ərə beshe worə k’alə geyítə atsə kototsí bos’eegetuwok’o aap’í aatə aata.
- K’at’otse daníru jamotsə fínəmanatsebodatsewo s’ílonə aríya.

Ecə ayí bí Eedísíya

/ Iímetsə saní perediyo (2)

Daní k’os’ə jamoní:- daníruwotsə dan han bo eeke okonə

- Ecə ayí bí eedísíyo eegə bəwoto, bəbeshítuwonatə, bəbeshe rawok’o kep’etə werotsí dubonə kiítsítuno
- Ketə gíwotsí dubí garonətonə íkə oshəde fíinítuno
- Ecə ayí bí eedísí bəbeshefonatə kep’etə weerí malotsí aronə fíinəde kiítsítuno.

Danə ayíyí k’ac’ otsí:- posəteríyo, foto, aro,tepə rekerəderíyo

bídíyonatə kaseetíyona

Daní t'ínət'ína

Andí woranə datsaanatse ashəna'osh shíyanonatə tookə wesh wotətso anədaní k'osh k'osh shodok'o bəwoterawo aaníyo wokí atə datsera shodo bəbeyalə daní k'ot'ə hanítse daníruwotsə bo danetuwo'k'o k'aletso ecə aí bí eedísíya. shoodə hanə awə awonə ankatefə bə ametuwo'k'o k'alíruwoní ashasho shoodə hanə ayídek'ə t'wítsədek'ə bok'azətsosha.ayídekə shoodəmanə bəbeshítəweeronatə bín kep'etə weero danə bok'azətsatse tutsona ankatefə bí'amírə man bəwotətsotse níbənídek'eutwo'k'o k'aletə beeyokotsə dagotse daní mootsə bəwotətsotse k'aatəhanítse daníruwotsə shoodəmanə bəbeshítə weeronatə kep'onə bo kaashíru k'ac'ek'a c'atse turə bon k'aləgeyítə atsəkototsí bot'íwintsítuwo'k'o k'alítuwe. Hanəsha shínəshíno nana'osh t'íwíntsííyo geyítuwoní kaash bokaashíruwoke shash kewotsə bofiínerawək'o gashə muc'osh ashə k'pshíkonə bomuc'erawo'k'o, aní fed'ətsə condemíyotsí bo kíshonə bodeshawo'k'o k'alo geyítəkə bəwotíyalə shíno daníruwotsə dano t'íwíssosh shínə jíshíru aatanotsənə dano fízo faletuwe.

- Ecə ayí bí eedísíyo eebí?
- Shoodə manə deshetsə ashə bek'ərəte?
- Aawonə s'ílərə shoodetsonatə jeenonə galofaletuwa?

Hanotsənatə aretsə aatosí aatəde daníyíruwo) daníyíru shodəmanə eegə bəwotətsok'o daníruwotsə bodetsətsə dano danosh bot'íntsíru aaníyo ecə ayí bí eedísíy o bot'íwítsítuwo'k'o

faletsok' onə nana' otsə boníbəní dek'ə rsatse boshí eye tuwok'o gowo ííma.

Daníyíruwotsə daníruwotsə dano shengíshədek'ə bodano boshoye oeonə garewon shiyeyatə botízətsə keewo boyítse íko turə k'at'ítsí daníruwotsəsh íkəíkonə keerə keewo bofalítuwok'o k'ala t'ínətsə keewatse daníru jamo bodetsətsə keewo bo íímetuwok'o keewonə gífəníya, dubo bəbeyalə bodubetuwo k'alonatə ankatotsənə fac'etsə dubo bodube okonə bodubətsə dubəman tímə tímə tímonə eegə woshə bəbeshíruwok'o daníruwotsə bokewítuwok'o k'ala.

Iílə ecə ayí bí eedísíyo eegə bəwotok'o bo tewərerətsə dubo ankatəde bo dubetuwo k'alo geyítuwe.

Níbənídek'etə kewotsí

- Daníru jamotsə ecə ayí bí eedísíyo egə bəwotətsok'o shengíshəde bodanetuwo mayíya.
- Dubonatə shiyíy atse arí giónə daníru jamotsə bodatsetuwok'o dabo geyítuwe.
- Daníruwotsə bokeeweworə daníyíruwo bodagotsə kíndo geyírates.

k'oorə

- Acə ayí bí eedísíyo eegə bəwotok'o aata.

Fiínə gítə

Datsanatse ecə ayí yí eedísíyí shodo datso bí.alətsok’o danefe manəbə wotítuwok’o k’alətsoní ayə ashə danə manə boníwo woníyo bomawətso tsənatə bodətsə dano bot’ut’ə tsotsəna k’íromanətsə bədametow ok’ono radíyoníyonatə fele bəjíníyo awə awonə awpnə kewíruwe haníye k’osho shoodə hanə deshetsə ashotsí nogalotse aawə aawonə aronə bek’íruwo. Manə bəwotətsotse danítokə hanə daníruwotsə shoodəmanə beshítə weero bo danetu wok’o k’alo daníyíruwo fína hanək’o bəwotítuwok’o kalətsoní daníruwotsə aawə hamo bo gonkeyíruwotse níbənide shoode manə eegə bəwotətsok’o, bə beshíru weero ho atso awək’o bokotetuwo’o aawə aawonə bίtsə bίtsə daníyo geyítuwe.

Bəwotsí awí daní t’ínət’ína

- Awí danəman íímoshə wotere dano k’awəntsetsəkə worəshosh daníyíruwo dano shengíshəde daníruwotsə boshoyítuwo’o k’alo boshə geyítuwe. manəsh daníruwotsə bodanətsə keewo bo kewetuwo’o aatəro tízo geyítəkə bəwotətsotse weyíru shínə jíshíru aatanotsí aato geyituwe.

- Ecə ayí bí eedísíyo awək’o be bəbeshefo?
- Bə beshítə weerotsə eegə eegəno?
- Shoodə beshíru k’ac’otsí s’eerə?

Hanə weeronə daníruwotsə dambí íímetsə aatotsəsh aaníyo bo ímetuwok’o, garewonə wotədek’ə bokeewetso bon aretsíko

k'aat'ítsí daníruwotsəsh bəkewítuwok'o k'ala. Haníye k'osho botook'i keewo bokehítuwok'o kup'ísho geyítuwe.

Keewəman shengíshədek'ə keewəbofalo níbənəbodek'í okonə bə beshíru weerotsənatə awək'onoatsə nokotetuwo kítsíru dubotsí bo dubetu wok'o k'ala. Bodanətsə dabo bíalíyalə shínə k'anýetsə dabo shíyírə botewərerítuwok'o k'ala. Dubo bo duborə gíwonətonə íkəworəshəde (eekəde) ayíde keewí s'apu bo níbə nídek'etuwok'o dabítuwe nana'otsə ashəganok'o s'əəkerə k'ebə baaro bok'ewawok'o genewefetsə boshoyítuwok'o k'alo geyítuwe.

Aanarə bəbeshítə weeratse bo'atsə koto bonə begeyí k'ac'otsí daníruwotsə bo danətso natə bo shíshíshə wonə aro bofínítuwok'onatə bot'íntsítuwok'o k'ala.

Daníruwotsə bofínətsə aro shíno bogare farosh t'íntsərə bokeweetuwo /bo shíyetuwok'o/ k'ala aanarə boítse íko turə k'at'otsí daníruwotsəsh bo t'íntsítuwok'o k'alona t'ínətsə aratse daníru jamo bode tsətsə keewo bo keewítuwok'o geyitəka.

Ilə bofiínətsə aro kakude k'anətsə fíno daníyíruwotsənətonə toharə fac'əde arəman k'osh daníruwotsə bek'ə bofalítə beyokə jíto natə doníruwotsə bo s'íletuwok'o k'ala.

Níbənidek'etə kewotsí

- Danətso dewarə bəbeshítə werotsí boshíyetuwok'o k'ala.

- Bəbeshítə werotsí jamotse shashə kewotsí mafa, ísəpílýo, məlac'íyo, gashəmuc'efo, fed'ətso kondemí nakawo bon bə geyírawok'o bo kewo shoya.

k'oorə

- Ecə ayí bí eedísíyo bəbesh rfə werotsí bo s'egetuwok'o aata.
- Ecə ayí bí /eedísí beshíru k'ac'ə k'ac'otsí bo s'eegtuwo k'ala.

Fínə keeza /3/

Daní t'ínət'ína

Daník'até hanítse haníye shínə bəteshətsə daní sayítone ecə ayí bí eedísíy eegə bəwotok'onatə bəbeshítə weerotsí shengíshə dek'ə bodaano danosh dabítuwe. Bəwotətsotse íkootsí daní awotsə bodanətso íwíshərə bot'íwíntse okonə awídanetə dano shodemanə kep'í malotsí bowotok'o daníyírə weyirue sheyeytə shínə jíshíru aatotsí aatərə danəman tízo faletuwe.

- Ecə ayí bí eedísíyo awək'onə bazíyo faletuwa?
- Ecə ayí bí leedísíyo kep'rtə malotsí s'eerə?
- Víresíyonətonə beyíru shodetsotsí kep'o faletuwe.

Shínə jíshíru aatanotsatse turə turə k'aat'otsí daníru jamotsə bofiíno shengíshəde shoyo geyítəka. Hanímo jamotse ecə ayí bí eedísíyonə desheetsotsə, matsotsí bo wotətsotse nana'otsə bokup'ítuwok'o k'aləde danə íímo geyítuwe.

Shoodəmanə besítə weeerotsí, s'egetsə beshiyí tə k'ac'otsí shashədetsə tsonatə kondemíyonətonə jagedetsətsotsí íkínə toharə boshírerawok'o haníye shínə bo danətsə danotse kewekə bə wotýalorə aaní turərə atsə kotonatə kep'í malotsí daníruwotsə níbənide bo shiyetuwo wok'o gowo íimo ayídek'ə geyítəka.

Haníye shíní boshíshətsə ecə ayí bí (eedísí) kep'í malətsí kítsíru dubo bəbeyalə bodubetuwo wok'o kalərə bəwotsí danəman tuzo faletuwe. dubo gíwonətonə eekəde bofiínítu wok'o k'ale daníyíruwo ayíde bontep'o bísh geyítuwe. K'oshoní gíwəmonishə shengetə datso lbeyoko hanəweranə mayíy obo atse kotetuwe.

Dambe dubonatə gíwonə bodanətso natə bot'íointətsə kewotsə aro bofínítuwo wok'o kup'ísho ayídek'ə geyítəka bofínítə arono aríkonətonə jagiyí bofalo shoyatse anarə daníyíruwo /daníyírub ék'anítsə/ bək'aníyyəsə ecə ayí bí eedísíyí kep'í malə kítsíru aro daníyíruwotsəsh kítsərə bofínítuwo wok'o k'ala. Aro k'at'otse eeko bomawíyalə galoke lmoke eekərə bowe tuwo wok'ok'ala.

Kep'í maletsí bəs'lítsok'onə k'awunə kewo keewərə faleyalə daníruwotsə taronə líkəíkonə turə telebəjíníyotse, radawaníyonə daníooke wokín k'osh k'osh bokaashəfə bobek'ətso /boshíshətso/ bok'ot'otsí daníruwotsəsh bot'íbtsítuwo wok'o k'ala. Daníruwotsə t'íntso bomawíyalə s'ere eedísíyí kəbebíyotse íko wokí k'at'ə manítse daníyíruwo /daníyíru/ k'awíntsəde bəkeewítuwo wok'o /bəkeewítuwo wok'o bonəgeyítuwe. tñətsəmanatse jisheyarə k'awunə

bodetsətrə keewo aatətə tínətsəkewatse jísheyarə bobek'ətso bot'íntsítuwok'o k'ala. Hanorə galo s'ílíde bek'əmanítsə bokewítuwok'o k'aleyalə shengə wotítuwe. Bokítsətsə kaashatsə wotəde kep'í malo aronə fíinare bot'íntsítuwok'o k'ala. bofiínətsə arots atse. Daníruwotsə bodetsətsə kewo /bobek'ətsə keewo bo íímetuwok'o kup'ísho geyítuwe. boímətsə manə weerona bo kewetuwo /boshíyetuwok'o keeweyarə sheyeyídoyo eenəsho falítuno. Ilə bofiínətsə aro kakude bítse k'anətso toharə fac'ede daníru k'oshotsə bo bek'etə beyokə bezərə jam obo s'íletuwok'o k'aleyalə daníruwotsə k'osh fíinosh t'uwartsítuno.

Níbənídek'etə keewotsí:-

- Kep'í malotsí daníyosh íbo dewarə bo danítu wok'o k'aleyalə k'anítuwe.
- Kep'í malotsí békeworə shodəmanə deshetsə jagotsatsə galo bəborawok'o k'alo bəgeyítuwok'o t'íwíntsíya.

k'oora

- Kep'í weerutsí bo s'eegetuwok'o bodətsə aatotsí aata.
- Ikosh etonatə galonə weyíru kíc'otsí bo s'eegetuwok'o aata.

GUUPA

Daní k'aat'əhanə guposh bo danəts danətsotse eenə eenə s'apotsí s'eegosh eteyalə:-

- Awəawonə boatso s'ayínts bon bəgeyítuwok'o
- Bokísho natə boshítsí s'ayínə koto

- Gasho mu c'osh
- Tufə masho
- S'ungətso k'apo
- Tataho masho
- Atsí s'ayínə kotək'azonə bodetə míd'otsí
- Fokə kímosh k'aləgeyítə atsəkototsí
- Werə k'ut'osh kalə geyítə atsə kototsí
- Ecə ayívíeedísíyo eegə bəwotətso k'o
- Ecə ayí viedisíyo bə beshítə werotsí
- Ecə ayí ví eedísí kep'í malotsí
- Boshíshətsonatə bo bek'ətso aronə kítsa.

Terəwera

I. Ara wokí koota erə aaní worə

1. No shítso gurə gurə masho nonə geyítuwe.
2. Wero nok'ut'orə gíronatə k'anomantə s'ílo non geyítuwe.
3. Ecə ayí vi leedísíyo jobeyonə beshítuwe.
4. Aarsotsə /fokotsə/ kaasho gonad.

II. Arí aaníyí wotətso bashə manatsə s'enətsuwore

1. Ecə ayí bí leedísíyo ----- shoda
2. No atso torəbonotse /íkə gawíyotse ----- woto masho monə geyítuwe.
3. Motobílí weero ----- amo non geyítuwe

III. Haníyedasí aatanotsí jagíyonə aaníwore

A

Bí

1. Gasho	A/ Masha
2. Faha	Bí/ Muə'a
3. Kasha	Cí/ K'ut'a
4. S'ungutsa	Dí/ Mashədek'a

IV. Arí aaníyí wotətso fac'əde aaníworə

k'otokə keeza (3)

Ashə atsí kayotsənatə bifíñona

(Iímetsə daníyetə perediyo 96)

Danəhanə k'os'oni:- daníru hanotsə danəhan bo'eeke

okonə:-

- K'osh k'osh atsí kaotsí galítuno
- K'osh k'osh fínotsənə ash asho fíinnotsə bo kíndo
K'o tokígíwo, íkəoshonatə bofalo enshítuno
- Botokon /íkə,konəl, gítəborə /toherə/ garewonə
bofíiníru arəwotsə jínətsə fínotsítse datseyatə
botokətokonə gaweyyonatə aayeyí doyo
eenəshíítuno.

Daníyí ayíyítə k'ac'otsí:- arotsí, kunta, k'arəc'íto,

físhəko, toto, arímodelíyotsí

Daník'at'ə hanə daníruwotsə boatsí kayíkayonatə bofínonatə gíwo
éekəde, falo bo eenəshítuwok'o k'anýeka. Dabu k'otokə hanítse
shíno kíshonatə tufí gíwotsí aní konatə kíshímetso kíshonatə tufí
gíwotsí aní konatə kíshímetso kup'íshonatə eenəshesh bə
dabítuwok'o eenə fado orəsheer.

Jamə danítokə hanítse daníruwotsə təfína erə fíínatə jínətsə
fíínətsə fíínotsə t'ínəkə bo wotətsotse fíínotsí bíts bítsə aní daníru
jamotsí fíinə geyeyíru k'os'o geyetsatsə bodosh bəbetsítuwotse
daníyíruwotsə shengə k'anýo bosh geyítuwe.

Daní tooka:- atsí kayotənatə bofiínona

(Imetsə daníyí perediyo 3)

Daní k'os'oní:- Daníruwotsə danə han bodane okonə

- Ashí kayotsə, shutsonatə fíínonə galítuno

Daní ayíyí k'ac'otsí:- Arotsí

Daní t'ínat'ína:-

Danəman bo tízorə k'at'ítsí daníru jamotsə shengíshengíshəde bof'íntuwo k'alosh shíno atsí kayotsəsh bomaa ash ashoke boshííshətsonatə bodanətsonə bokewítuwok'o shínə jíshíru aatanotsí aatərə turo faletuve boano:-

- No atsí kayotsə eegə eegəno?
- Jamə atsí kayotsə bof'íno eebí?
- Atsí kayotsə egə egoshe bodoyí?

Shínə jíshíru aatanots tatse turə daníruwotsə taretaronə jamə ashatsí kayotsə dawonatə bogeítuwok'o bokewítuwok'o, wokí badə nana'otsə bokewutsə kewatse daníru k'oshotsə bo sheyíyetuwok'o k'ala. Hanəshmo daníru jamí fíno eníshoshatə dano ayídek'ə míraə'íkə worəshosh weyíru kaashanotsí shengíshəde bokaashetuwok'o k'ala.

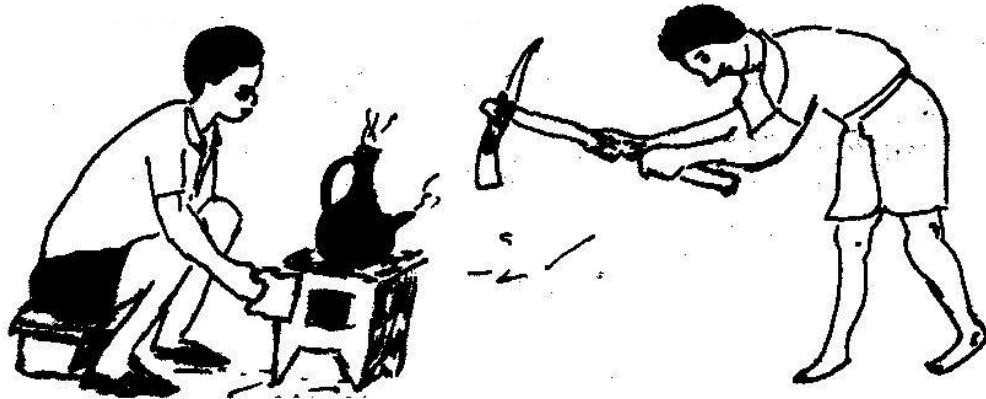
Ee-nəbek'ə

Daní tooko

K'at'otsí daníru jamotsí gurýíkotsə bezəde bodagotsə nugusho wokí matsə daníruwo/ daníru fac'əde shínəshínatse ed'íde

k'osh k'osh boatsí kayonə k'osh k'osh fínotsí c'írong bokítsí tuwok'o k'ala, s'ílíru daníruwotsíts aaní eegə eeg fíínotsí bofíítuwok'o aatərə kaarí keewítuwo kaashəmanítse mawíkə bəwotítuwok'o daníya.

Kaash hanítse c'írotsí mítə bada, mayí k'es'a benzíníyo makínots gaas'a aretsotsí ... Woto falítuwe dambe kewetso konə shíní kewətsə daníruwo kaashəmanítse mawíkə bəwotítuwotse, mawítsə daníruman shínəjíshítəkə woshəde c'íro bí'ímetuwok'o k'alo geyítəka.

Arə 3/1 gíwí c'íra

Níbənídek'etə keewotsí:-

- Gíwonatə kaashí narotsí galí nemonatə fííní naaratsə s'ode be'ííyo geyítuwe
- Kaashəman aríkonə bofíno shoya

k'oora

- Daníruwotsə ashə atsí kayotsí bos' egetuwok'o aap'onə aata.

- Ashə atsí fíínotsí galəde bo keewítuwok’o k’ala,

Fíínə gítə (2)

(Límetsə daní peredioy 3)

Ikotsí bodanətsə ashə atsí kayotsí aní daní awə hanə gawírə awí danəmanə tuzo faletuwe.

Danísayítəhanə aní faletsok’onə k’aronatə t’íwítsnə baronə aaniyí íímo bofalítuwok’o kotetuwe. Kaashorə k’at’otsí daníru jamotsə bo kayotuwok’o k’ala.

Aryosh:-

Garunə han k’aluwore eetəre eteworə bonə k’alo geyítuwe.

kaashə hanorə garunə shuutso s’eegerawo hanək’o k’aluwe eteyalə gíwətsə daníruwotsə kaashoníye urə wotəde aní kaashəman s’íkerə kaashetuwe. Kaashorə ílə orítuwo lorítuwu na’o /náu kaashəmanítse mahacíkə wotarə kaasho s’uwítuwe.

Aríyosh:-

Garunə kísho t’op’ore etəre

Kísho t’op’ítuno

Garunə t’olore étəre

T’olítuno

Garunə ítə bebeyoke woc’ere étəre

Wos’etuno

Garunə etəre

Garunə fííno k'o'ere aretsotsí ...etore

Eteworə ínəman fíinítuno hanorə díngatonə bogawurawo kísho t'op'ore erərə t'op'ətsotsí kaashoníye erə kíshíbaza. Manə bəwotətsonímo híno garunə shuutso s'eegeratse kaash hanə jíshíruwo daníruwotsí bowotítuwok'o bon kesp'íyo geyítuwe kaash hanítse kaashíruwotsə ankata bowotíyalə garewonə kayíde bokaashetu wok'o k'alo geyítuwe.

Hanə naaronə kaashə hanətonə aretsə kaashotsí danýíruwo k'onýíde daní sayítəman betsəde kaashəmon kaashíyo faletuwe.

Aanarə k'osh k'osh atsí kayots bo fííníru k'osh k'osh fíínotsí wosho shoyídac'e níbəníde bokaashetu wok'o tewəreríyo geyítuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daní k'at'ə hanítse danúruwotə kaashəman bojíshítuwok'o bo'ngə kup'íya.
- Danýíruwotsə shoyoníye oko bítsə kíndo geyírates.
- Shelətso tsənatə aríkonə fíínətsə daníruwotsí gala (k'osh k'oshíya)

k'oora

- Giwotsə daníru jamo tsə bofííno s'ílonə shoya
- K'aluwore etetsəman bofííno hambetse yatso s'ílonə aríya.

Daní tooka :- kíshí fíína (íímetsə daní sayít 3)

Daník'o s'a: - daníruwots danəhan bo'eeke okonə:-

- Kíshí fííno galəde danetuno

- Dubí garonətonə gíwəgíwəgíwotsí ekəde gíwítuuo

Daní ayíyí k'ac'otsí:- Posəteríwotsí ara

Danít'ínət'ínə

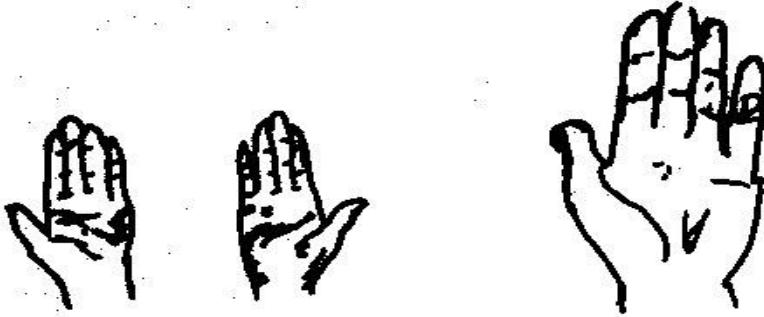
Haníye shínə atsí kayotsí bodanətsown gaweyíruwe. Kíshí fííno ayəwoto bək'azalorə bo dano danefe bəwotíyalorə ayíde bo danetuwokonatə jamotse k'alítə atsíkayə bəwoto bo galítuwok'o hínə ííshí aatanotsí aatərə shiyíya /keewíya:-

- It kíshonə e ítəffíinírə?
- Itəkíshosh awəkówe/ korədek'o ítfalítí

Shínə jíshíru aatanotsatse turə gare garewonə gawíntsəde bo kewetuwo'k' gowo ííma. Bogare garewonə bo shiyetsəman /bokewetsəman faletso konə bonə arətsə íko nonə ararə kewítuwe bo etətso turə k'at'otsí daníruwotsəsh bəkewítuwo'k' k'ala.

Garewotse jíshíruwotsə bokewətsok'onə k'at'otsí daníru jamotsə býyatse boshíyetuwok'o natəgare garewonə jamonə t'íníruwo bot'íwíntsítuwok'o k'ala.

Hanatse anarə kíshíkalo kíshosh k'alə geyítə kototsí bot'íwíntse okonə, k'wonatə kotanə s'ílíde dubo k'aníde daníyíruwo (daníyíru) dubí wosho tlímə tímonə daníru jamotsə bot'íwíntsítuwok'o níbənidek'o geyítəka.

Arə 3/2 kíshə jaba

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníru jamotsə bo shíyetuwok'o kalo geyítuwe
- Gare gareyí shíyíru keewo takə erə bede bo kebetuwok'o k'ala.

k'oorə

- Kíshí fíino bo s'eegetuwok'o aap'í aatonə aata
- Kíshosh k'alə geyítə koto bo kewítuwok'o k'ala

Danítooka:- kíshonə fínetə duba

(Iímets daní sayítə 3)

Danítokos'o :- daníruwotsə danə hanə bo eeke oknə
dubígaronətonə kíshígíwo eekkítuno

Daní ayíyí k'ac'otsí:- kasectíya, teepə rekerəderíya

Daní t'ínət'ína:-

Daníyíruwo (daníyíru) kaníyeyatə t'ínətsə dubo tímatímonə
t'íwíntsərə bogare garewonə garonatə matsonə bo tewərerítu

wok'o k'ala. anarə garegarewonə bo tewərerətsə dubo k'ot'otsí daníruwotsəsh íkəíkonə (taronə) keerə bo dubetuwo k'ala bot'íntsətsə dubatse daníruwotsə íkínə bobek'ətsə kewo bo ímetuwok'o k'ale okonə k'anətsə t'anətsə t'íntsətsə garewo kup'ísho geyítuwe.

Dubəman kaseetíyotsə k'orənəde k'at'otsí daníruwotsəsh boshíyíye okonə shengíshəde bo tewərerítuwok'o k'ala geyítəka. daníruwotsə kaseetíyonə boshíshətsonatə t'ínətsə dubo faletso k'ond tewərerəde k'at'otsí daníru wotsəsh bot'íntsítuwok'o k'alona tə k'anətsə t'ítsətso kup'ísho geyítəka.

Weetə daní sayítonə /awotsə/ dubəman kíshə gíwonətonə shengíshədek'ə t'íntsətsotsí fac'əde k'osh k'at'otse daníyíruwotsənatə daníruwotsəsh bot'íntsítuwok'o k'aleyal daníruwotsə ayíde bo gíwítuwok'o ayíde garewonə fííní doyo eenshí tuno.

Kíshə kíshonə desheede

Kíshə kíshonə desheede

Shínomantsə ametuwone

Fakísheyarə ed'ítuwone

Kíshə kíshonə desheede

Gíromantsə ametuwone

Fakísheyarə e d'ítuwone

Kishə kíshonə desheede

K'anomantsə ametuwone

Fakíísheyarə e d'ítuwone

Kísho t'op'ítuwone.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníyíru wo/ daníyíru dub obo k'aníyorə faletso k'onə t'ímots bo ayerawok'onatə garo bə bad'erawok'o kasetíyonə k'orənəde beza.

k'oora

- Matsonatə garonə aríkonə bokaasho s'ílonə aríya
- Dubo gíwonətonə eekəde bodubo shoya daní tooka naaronəaronə galí kasha

/Imetsə daní perediyo 6)

Daník'os'o:- daníruwotsə dan han bo' eeke okonə:-

- K'osh k'osh j'ac'ə k'ac'otsí bo naronə, bo aronatə bo aríbeyo galítuno.

Daní ayíyí k'ac'otsí:- kosəkílíyo, k'osh k'osh shutso,

ərəsasíyo, ískərəbítō lap'ísíyo k'osh k'osh índonatə s'adonə zengíyo, mas'afó gomí wanc'o, k'osh k'osh mayínaro, maro k'osh k'osh aríbeyo detsətsə k'usəfíyo

Fíínə íka

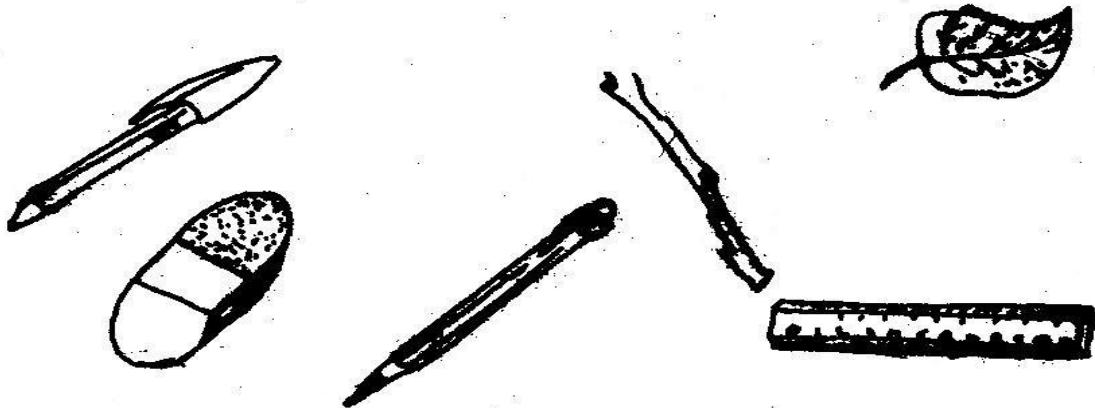
Daní t'íinət'ína

Daníru wotsə bogalotse beyíru k'ac'ə k'a c'o k'aalo bofalítuwok'o k'alo geyítəka. hanək'onə shínə jíshíru aatotsí aatərə daníyí tuzo faletuwe.

- Bomeyítse wotere bomoíye ure datseyíru k'ac'otsə eegə eegəno?
- Bo'aro e-bí'arí?
- Egə k'aloshe bojíne?

Shínə k'aloshe aatanotsatse turə daníyíruwo faletsok'onə daníruwotsə garewonə bo shíyetuwok'o gowo ííma. Boshíywörə nana'a bowotətsotse bo bad'írawok'o garegarewotsə jíshíru wotsə weronə bo bek'ətsə kewo bot'íntsítuwok'o k'ala.

Haníye k'oshoní bot'íntsətsə keewonə bos'eegətsə k'ac'ək'ac'otsə e-bo'arətsoko wokí awə naarí aro bodetsəts ok'o bo keewetu wok'o /bogeyetuwok'o/ gowo íimo geyítəka. Iíləmo bo s'egətsə k'ac'ək'a c'otsə eegatsə bojínetuwok'o gare garewonə bokewetuwo k'ale okonə gare gare manə jíshíruwotsə weeronə k'at'otse daníruwotsəsh bo t'íntsítuwok'o k'ala. Gare gare jíshíru wotsə bot'íntsətsə kewatse daníru jamotsə faretaronə bosh aretsəkewo bo íímetuwok'o dambe daníayíyí k'ac'ok'o s'egətsə k'ac'otsí agre garewosh bad'ívírə bomoke bos'íletuwok'onatə de'erə bowetuwo k'o maa fíínə ííma.

Arə 3/3 k'osh k'osh k'ac'ək'ac'otsí

Níbənídek'etə keewotsí:-

- Boshíyeworə daníruwotsə k'osh gawots
(keewotsə) bo'amawok'o shoya

k'ora

- Bo galotse beyíru k'ac'ə k'ac'otsatse boshíyewo (bo keweyo) s'ílonə aríya.

Fíinə gítə (2)

Daní t'ínət'ína

Daníruwotsəsh íkotsí íímetsə maa fííno dek'ə bowo aríya, daníyíruwo /daníyíru k'ac'ə bodotso gare jamosh geyeíruwo talo

bəbodo bo aríya okonə daníru wotsí bogare garewonə shíyíya (kewíya)

- K'ac'ək'ac'í narí shutso s'erə bogalítuwok'o gowo ííma.
- Daníruwotsə bodotsə k'ac'ək'ac'o eegí naarí bədetsətsok'o keewo bofalítuwok'o k'ala
- Daníruwotsə bodotsə k'ac'ək'ac'otsə eegə eegosh dowatsə bo jínetuwok'o botokí weronə bo kewítuwok'o k'ala (aata)

Haníye anarə bogare garewonətonə boshíyetso/ bokewetso lgarewotse shínə jíshíruwo weronə bok'at'otsí to tohotsəsh bot'íntsítuwok'o k'ala. k'at'otse daníruwotsu boshéyeyetuwwok'o erə bobek'ətsə kewatse bodetsətsə kewo bo ímetuwok'o gowo íimo geyítəka.

Iíləmo daníyíruwo/ daníyíru daní ayíyí k'ac'ok'o bot'íntsətsə jamo kakude bə be'etə beyokə gerərə bo s'íletuwok'o kaləde botokətokonə bo aatetuwwok'o jame k'ac'í naarí fííno, oronatə shutsonə s'eerə k'at'otsí daníruwotsəsh bo kawítuwok'o k'alo geyítuwe.

Níbənídək'etə kewotsí

- Garewonə bo shíyíye worə jamo bəshíyetwok'o k'ala

k'oora

- K'ac'ək'ac'otsí bo'aronə, boaríbeyonə natə bofíinonə bo s'eegetuwok'o aata.

Daní tooka:- kíshə t'op'a

/Imetsə daní perediyo 6)

Daní k'os'a :- daníruwotsə danə han bo eeke okonə

- C'íronə, karonə, t'ewashí/ dabu eenonatə muk'əna k'aro azəde kíshə t'op'o fíínarə kítsítuno.

Daní ayiyí k'ac'otsí (fashíka) konínari c'írə

/ Imosh jínetə k'ac'ək'ac'a/

Daní t'ínət'ína

Danə hanə daníruwots bodanətsatseturə k'osh k'osh kíshə t'op'í narotsí bokítsísh aatotsí aatonə manotsí awí danəman tuza.

- Tep'oshə   (íkosh   gantsosh   kísh   t'op'o awək'owet'op'efo?)
- Dubə k'esiyí kísh t'op'o awək'owe t'op'efo?
- S'egosh kíshə t'op'efo ee-bíarə?
- Wos'sdení kíshə t'op'o awək'owe t'opefo?

Haníye dambí tínətsə aatanotsə weronə k'osh k'at'otsí bə bad'íro beyokə de'amə t'ínətsə shínə jíshíru aatanotsə weronə aronə fínəde Bokítsítuwok'o k'ala geyítəka. Hanəweronə haníye dashe shíne jíkonə t'íntsetsə weranə dano fínatsə bəjínetuwok'o k'alo faletuwe.

- Daníruwotsə   taretaronə   kíshə   t'opí   narotsí bokítsítuwok'o k'ala.

- Badə gareewotsə ahawí k'aro bofínere orətsotsə aní wos'í k'aro shoyíde kísho bo t'o p'ítuwok'o k'ala.
- Badə garewotsə nemí kaasho bofínere k'oshotsə kashəman shoyíde t'op'onə bodenetuwok'o k'ala
- Muk'ere bíetalə 10 metərə wokatse wotsí nokoree bewoko k'anírə kíshə t'op'onə ango /moralíyo/ bo íímetuwok'o k'ala.
- Muk'ə metərə wokatse daníruwotsə wokeyarə bo eed'ítuwok'o k'alonatə orətsotsí bo jík'o mantsə osbəde bo s'egetuwo'k'o k'ala s'egəman kíshə t'o p'onə bəwotítuwok'o natə kíshə t'op'onə woshə beshíyo faletuwok'o kítsa.

Níbənídek'etə keewotsí

- Kaashəman daníru jamo bəkaashe tuwok'o k'alo geyítuwe.
- Galotse fíínə manatsə wotətsə nemí kíshə t'op'í naaro fa'é wotíyalə danətsə ashotsí dewarə wokí daníyíruwol daníyíru k'anəde warə bokítsítuwok'o k'ala

k'oora

- Kíshə t'op'í naarə jamo egosh bədoyítuwok'o daníruwotsə íkəíkəonə bo keewítuwok'o aata
- Eegə eegə naarí kíshə t'op'í naare bəbeyok'o aata daní tooka kísh t'op'onətonə beyokí shaawo wos'o/ ment'erí gaaw

/Imetsə daní sayítə 6/

Daní k'otso:- daníruwotsə danəhan boeke okonə

- Kíshə t'op'onətonə ametə t'olo, bə beyokə wotəde wo s'a, menteríyonatə galo fínarə kítsítuno
- Keewetso korəde fíínítuno

Danə ayíyí k'ac'otsí:- físhəka, t'op'etə míta

Fíínə íka

Daní t'ínə tína

Awí danəmon tízosh míd'ə betas sísates de'erə daní sayítaníye shínə bodanətso íwíshosh kíshə t'op'í narotsí bade daníruwotsə bokítsítu wok'o k'ala awídanə manəmantsə kíndsh físhəkonə alə ímərə kíshət'op'í narotsí bowonawon etuwok'o k'ala.

Aríyosh:-

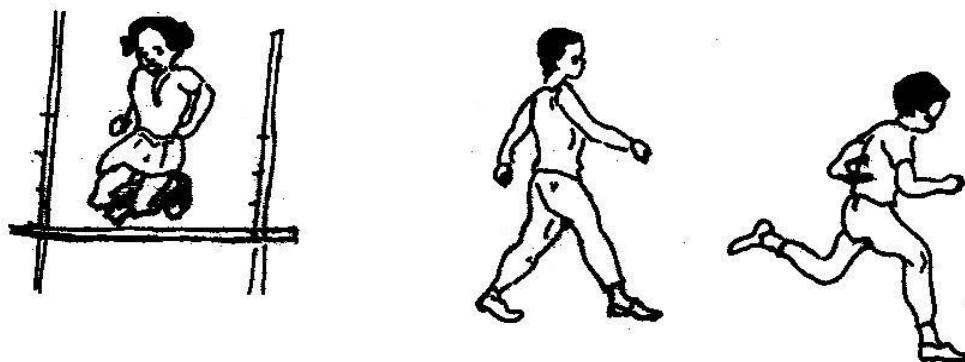
- Fishəko t'ewashí furə fashíkəman shoyíde t'ewashí kísho bot'op'ítuwok'o.
- Anarə fashíkí karíkarífurə manək'o karí karí kíshít'o p'o bokarítuwok'o k'ala.
- Físhíko k'osh k'osh aro bəkarəkaro woníde

daníruwtsə físhíko karí karí fugeworə shoyíde kísho bot'op'ítuwok'o k'ala.

- Wosho wonawon íyeworə kísho bot'op'ítuwok'o k'alo taletuwe.

Anarə kaat'otsí daníruwotsə k'osh k'osh garewonə kayede bo ed'ítuwok'o k'aləde boed'ətsə be yoke c'íro íímeworə wokí físhíko **fugeworə:-**

- Shínə shíní garewotsə bo be yoke boshawítuwok'o k'ala.
- Gítələ garewo bobeyoke bowos'etuwok'o k'ala
- Keezələ garewo bo beyoke bogíwítə wos'o, jot'ək'aro karədee kíshə t'op'onə bodenetuwo k'o k'ala
- Garewotsí íkəlkonə woneyarə kísho bot'op'orə boteshətsə beyoke boshawítuwok'o wokí bowos'etuwok'o k'aləde wonawonatə k'aat'ítsi daníru jamotsə tkə íkonə jamə gíwonə bofínítwok'o k'ala.

Arə 3/4 k'osh gíwotsí

Níbənídek'etə keewotsí

- Faletsok'onə gíwə jamo dubonə bə deeneyalə k'anítəkə wotítuwe.
- Daníruwotsə hígíhanə bo yayíyekə gare jamo bofínítuwok'o k'ala

k'oora

- Físhəko karí fugeworonatə t'ewashífugewory boshoyo s'ílonə aríya
- Kíshə t'op'í karo bobeyoke genzə wos'o bofínítuwok'o k'ala.

Danə gítá

Daní k'aat'ə hanítse ííkotsí bofínətsə gíwo gawədeaawí dano fíza, anarə míd'ə dora beyoko fac'əde de'anə keezə garewosh kayírə ed'íya ma natse jamə garewo íkínə wotədee wotədee k'osh gíwotsí bofínítuwok'o kalafaletuw.

Aríyosh:-

- Shíní garewo bo ed'ətsoke bogít tufonə bot'olítuwok'o k'ala
- Gítələ garewotse íko/íku daníru k'osho abatsə bokeshetuwok'o k'ala.
- Keezelon atə ílí garewotsí nana'ótsə íkínə (toharə) tólarə bo wos'etuwo k'ala bofalíyalə kíshə t'op'onə bodenetuwok'o k'ala.

Kaash hanə k'aat'ítsí daníns jamotsə kaashetəkə bowotítuwok'o wonawoneyarə bofínítuwok'o k'alo geyítəka hanə eteworə kíshə t'op'íru wotsə kots kots erə bot'olítuwok'o kots kots etə t'olíruwotsə aní kísho bot'op'ítuwok'o, gaalíruwotsə bokurítuwok'o, kuríruwotsə bogalítuwok'o k'aləde daníru jamo gíwotsə kínde bo gíwítuwok'o kalo geyítəka. hanýe anarə k'aat'otsí daníruwotsí talo gítə garewosh kayýírə gítə garemanítse keezə wokí awudə nana'ó tac'əde dagotsə gerərə daníru k'oshotsə guriyekinə bo betuwok'o k'ala. Manatse dagotsə kíndətsə daníruwotsítsehít'onə íkə garewo kuretəkə k'osh garewo kurítəkə k'aləde farəshetsonatə farəshonə wotarə c'íro íímeworə kaasho tuzatuwe. farəshatse beyíru nana'o'tsə farəshatse oot'ək'azosh k'osh k'osh farəshatse beyíruwo bəot'etuwo kaləde kaashəman aməre.

K'aashəhanə ankato tarəshatse oorəshətsotsə kaashəman mawítsotsí wotítuno.

Níbənídek'elə keewotsí

- Daníruwotsə bo babeworə boango talə bəwoto s'ílo geyítəka.

k'oora

- Bo gítə tufo kíshí t'op'onətonə íkatsə worəshəde bo t'olítuwok'o k'ala

Fínə gítə

Daní t'ínət'ína

Awí danəman tuzosh báshengetuwok'o haníye shíní bo danətsə kíshə t'op'í narotsí t'op'iyírə boíwíshe k'at'otsí daníruwotsí gítosh kayíde toronə matsa:-

- S'índə wotəde'e bo shínəshínənə bo s'íletuwok'o k'ala
- Shínə shínatse beyíru daníruwotsənətonə Jík'omantsətsotsə kísh kísho bot'awíyetuwok'o k'ala
- Botookə tookonə íkənoto kísho bot'op'e okonə boshínəshínatsə beyíru tohonətonə gítə kíshonə kíshə t'op'ok'o t'awíyeyea.
- Anarə bo tookə tookonə gítoto kísho bot'op'e okonə shínə shínatse beyíru daníruwonətonə kíshə t'op'onə bogítə kíshonə t'awíyeyarə kaasho s'əkerə kaashetuno
- Manatse botokonə aní bototohonətonə toharə t'awíyeyarə kaashəman anarə dambe s'egetsəweronə bítsəbítsə kíshə t'op'onatə taawo dabərə naadalo bnanəshəde bofínítuwok'o k'ala.

Iləmo hak'etse bak'etso wotəde jokatse t'olítuno kaash hanə awudatse turə shíritək'o bodətsə daníruwotsə tooronə matsəde jokonə kaashe tuno kaashəman tuzo weyíruwanək'o wotítuwe.

daníyíruwo /daníyíru k'at'osh bodetə joko bogare garewonə
kayíyítuno narə daníruwotsí taalə beyokə bokayíye okonə jokí
ak'etse bak'etsonə matsíde shínə shímatsetsə daníruwotsəsh joko
íímə muk'ere bíetalə utsatse turə tatsə (5-10) metəro nana'ótsə
ango k'onə woko índəde c'írə beeza-kaasho tízeworə shínə
shínatsə beyíru daníruwo) daníru joko t'olarə boshínə shínatsə
beyíru tohotsəsh íímərə jík'omantsə matsetuwe lmatse tuwa.
manatse dek'ətsə daníru shínə shínatsə t'olefe
shínəshínətsotsəkok'o amərə daníruwotsə shínatsə amə matseyarə
jamosh bəbo dəfetsə daní sayítə bodetsok'onə bítsə bítsə
bot'olítuwok'o k'aləde bofalo bo eenshítuwok'o k'alo geyítəka.

Níbənídek'etə keewotsí

- Jokonə t'olo falatsəno wotíyalə faletsok;onə ketə t'ootí
naaratse turə bo t'olítuwok'o k'ala
- Jamotsə bot'olo s'íla

k'oora

- S'índoonañə to harə wotəde kísho bot'op'ítuwok'o aata
- Aməfetsə jokə t'olo bo t'olo s'ílonə aríya

Danítooka:- síndə wotəde kísh t'op'a, arəfína

/ímetsə daní sayítí ankatoní 6)

Daní k'os'o:- doníruwotsə dan han bo eeke okonə

- S'índə wotəde (gítəborə) kísho wonawoníde kísho
t'op'arə kítsítuno

- Kíshə t'op'íru daníruwotsí aronə fínəde kítsítuno

Daní ayiyí k'ac'otsí posəteríyo, worək'ato írəsasíyo

Daní t'nət'ína

Daníruwotsə bofíinítə kewo shengíshəde s'ílərə bo t'íwíntse okonə bo bek'ətsə kewəman k'anítə weronə aronə fíino /kiítso/ bofalítuwtuwok'o k'alosh kíshə t'op'íru íkə matsonatə nugushí aro (posəteíyo) daníruwotsə bokítse okonə bofíinítuwok'o k'ala.

- Bobek'ətsonatə bos'ílətsə aro faletso k'onə botokí fínənə bo kewítuwok'o /bokítsítuwok'o k'ala
- Haníye anarə kíshí k'alonatə egə atsí koto bəgeyítuwok'o kítsíru dubotsí dubíya.
- Bokísh kíshonə k'osh k'osh bo atsí kayotsí bodetsetuwok'o k'aləde k'osh k'osh kaasho bo kaasheetuwok'o k'ala
- Imets sayítə/awə manítse ímetsə kíshí fíino kítsíru aro eeko bok'azalə mooke eekərə bowetuwo'k'o k'ala.

Níbənídek'etə keewotsí:-

- Aro bofíinorə bo atsí kayotsínbo alíyonatə bok'oríyo shoyí worəsha

k'oorā

- Aro bofííno s'ílonə aríya

Fiínə keeza

Haníye shínə s'ílonə bofíinətsə aro aríkonə bo eeke okonə íkínə wotəde k'anətso fac'əde k'osh k'osh daníruwotsəsh bokítsítuwok'o k'alosh bəbe'etə beyokə Iírərə bíyatse kíshosh bodetsətsə níbíníyo eenəshosh weyíru shínə jíshíru aatotsí aatərə awídan man tuza.

- Kísho eegotsə bə k'alí?
- No kíshosh eegə k'alo non geyítuwa?
- No kísho bé míd'erawok'o eegə k'alo non geyítuwa?

Shínəíshíru aatanotsí yeílə daníruwotsə bokíshə bəwotefətse botohotsəsho k'osh k'osho tsəsho atso korə dek'o bon bəgeyítuwok'o yewa. jamotse kaashorə boatso korəde bokaashetu wok'o níbənýa.

Hanəsh atsə kotí shíyeyonə bokewetu wok'ok'ala nanatse aanarə bo arə fíiní falo ayíde eenəshosh bo totohotsə kísho bot'op'orə s'íləde bofíntuwok'o k'ala kísh kotə shnatse fa'a kaashonatə dubo bəbeyalə bodu betuwok'o bokaashetu wok'o k'ala.

Iílə íkots beshətsədaní awotsə/ sayítorə aní bəwotsí awí bofíinətsə aro bək'oshk'oshowo k'oríyírə bonokorítuwok'o, boshíyetuwok'o gowo íima.

Uno tək'aní kíshotse
Uno tək'aní kíshotse
Tək'aní kíshono tək'oníkísho ano
Uno təgírí kíshotso
Təgíríkíshoono təgíríkíshoono
Mas'afə fək'aníkíshone
Tək'aní kíshono tək'aníkishono
Dafətaro fə girí kísono
a'haa
Be'tuwe jamona /kísho t'oparəní/

Níbənídeketə keewotsí

- Arotsí níbənídek'ə bofííno s'ílonə aríya

k'oorə

- Kísh kotatse botewərerətsə dubo bodubetuwo'k'o aata.

Danítook:- sha'urə kawa (ímets daní perediyo ankato 6)

Daní k'os'o:- saníruwotsə danəhan bo eeke okonə

- Dorí kuntonatə arəwarí k'arəc'ítone sha'urə kawo fínarə kítsítuno.
- Kaashí hígíyo mangíra kaashetuno

Daní ayíyí k'ac'otsí:- doríkuntonatə /arəwar k'arəc'ítonal/

fashíko /c'írə íímíka)

- Botokí jaketíyo /shemínzíya)

Daní t'ínət'ína k'aat'oníye keerə míd'ə betsəra beyokə de'amərə bo k'aat'í sayítone kaashə kaashoke jamo bə kashetuwo'k'o k'ala kaashəman jamo kaasho bofalíyalə daníyíruwotsə bo geetsə k'os'o ketonə beshíyo falítuno daníruwotsu kaashəma genewefetsə Kaashetuno. hanorə daníyíruwotsə daníruwotsatsə míd'ə dowetə kewotsí juwarə k'aat'otsí daníru jamotsə wokəwode bo ééd'ítuwok'o k'aləde haníye dashís'egetsanotsí bofínítuwok'o k'ala.

- Botookí (bo) jaketíyo wokí shemínzíyo wokí shuabíyo bokíshonə dambanə deshə de'e bo ééd' ítuwok'o k'ala
- Físhonə kaashə tuza
- Bodetsətsə taho dambə sha'u bokawítuwok'o k'ala
- Boatsatsewo bo gawerawok'o b oats. Korəde wokə wokəshəde. botatahosa'úrə kawoshə muk'ere bí etalə gítə keezə shaawo bo shaawítuwok'o k'ala.
- Físhəko wokí k'osh c'íro ímeworə karíkarí botaho dambə sha'úrə kawarə bo kaashetuwo'k'o k'ala.
- Haníye anarə íkə na'í tahə mec'íro de'erə s'índə wotəde (gítə borəde) sha'urə bo kawí tuwok'o k'ala.
- Bo kawe worə fleyalə shínəshíno dambə arííkonə sha'urə bokawí tuwok'o k'ala.

- Dambí s'egetsə kaashəman īkə kíshonə bo kawetuwo'k'ala
- Ikə kíshonə bo tooke dambə sha'urə aríkonə bokawetuwo'k'ala.

Ilə k'aat'í sayítanə bofínətso bomoke aananí bítsə bofínítuwok'o kewərə wetə daní sayítanə boshgeyítə dorí kuntonatə arəwarí k'arəc'ítə de'erə bo wetuwok'o maa fiinə íima.

Fínə gítə

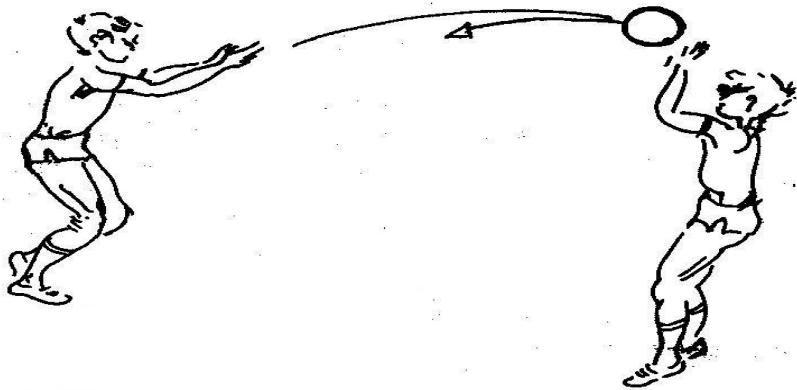
K'aat'ísayítə hanə daníruwotsə hamíye shíní bodanətso kaawonatə sha'p' falo bo eenshítuwok'o bowatsotse bíye k'anətso fíino falítuno jamotse danetsə kaashí k'ac'ək'ac'o bo do dek'orə daníruwotsə boshunonə gíwítuno.

Danít'ínət'íno weyíruwanək'o wotítuwe:-

- Darí kunto wokí arəwarí k'arəc'ítə bokíshə t'eratsə gerəde bokíshə t'erona tə bo kíshə aaro jarəgəde bowos'etuwok'o k'ala
- Gítə tooronə matseede hak'etse bak'etso bo ééd'í tuwok'o k'ala muk'ere bíetalə fítə metərí gawonə wotítə doríkunot/arəwarí k'arə c'ítə bo kaawetu wok'o k'ala.
- Bogarwe garewonə guríy k'o bofínítu wok'o k'aləde daníru íko dagotsə béwotítuwok'o /bə wotítuwok'o k'alo guríyokotsə dagotsə fa'o/ fa'ú guríyíkə guratse fa'otsəsh kutu /arəwarí k'arz c'ítə sha'ude béimorə lbə

ímorə/ guratse beyíruwotsə aríkonə bo kawle okonə aníyíide dagotse beyíruwotsəsh bo íímetuwok' o k'ala.

- Bə k'anəts ok'ənə gítə wokí awudə toor onə daníruwotsí hak'etse bak'elto matsííya manatse shínə shínə shínatse beyíruwotsəsh kunto /k'arəc'ítə/ ímmərə shínətsə daníruwo /daníru k'osh tooratsí daníruwosh imərə jík'ə weeronə /shuutsíweeronə/ bématsuwok' o /bəmatsetwok' o k'ala. Anarə dek'ētso /dek'ətsu manək'oshínəshínatsə beyíruwosh ímərə jík'omants matseewonə kaasho jamosh bəbodetuwok' o k'alo faletuwe.

Arə 3/5 kuntə kaawa

Níbənídek'keewotsí

- Faletsok' onə daníru jamo bəfíinítowok' o k'ala
- Daníruwotsəsh shengə woto mayíya.
- Dorí kunto /arəwarí k'arəc'ítí kaasho k'osh k'osh doní sayítənə daniya.

k'orra

- Bo danətsok' onə/ bodanətsə weeronə sha'urə bokaawo s'ílonə aríya.

Daní tooko:- kunto datsatsə jot'a

/ímetsə daní perebiyo ankato 6/

Daní k'os'o:- daníruwotsə dan han bo'eeke okonə:-

- Kunto datsatsə jot'ofíinarə kíitsítuno

Ddanə ayíyí k'ac'otsí:- kunta /datsə jot'ere tuwítuwoní/

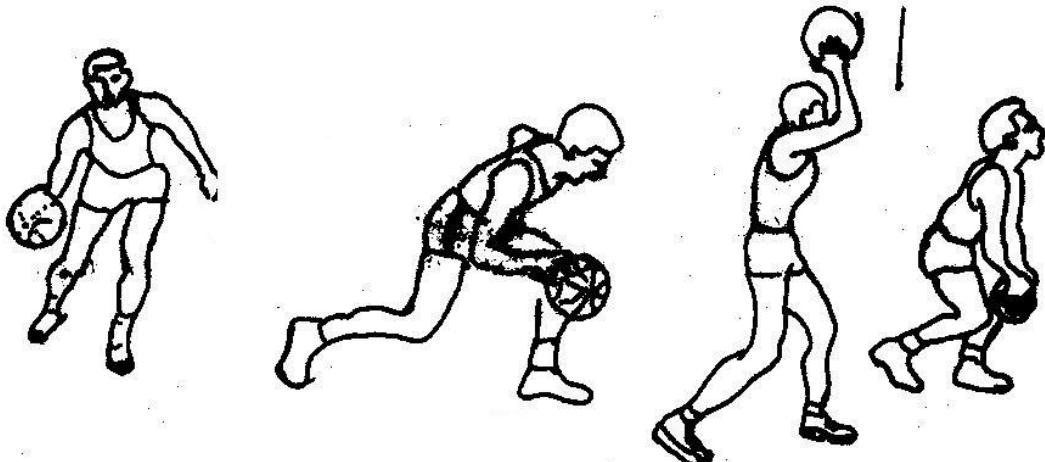
Daní t'ínə t'ína.

Daní k'aat'əhanə dano daníyosh shínəshíno kunto datatsə jod'ə kaashəman kíítsa. Kaash hanə kíshí kuntonatə oshí kuntonə kaasho kaashefo bəwoto keewa. fíinats jítsosh gítə kaashínaaranotsənə sísatse danəman fíinefetsə daníyo faleyalə ayídek'ə shengə wotítuwe.

Hanə weeronə shíní daní sayítənə jot'ere tuwítə kuntotsí faleyalə daníruwotsə taawonə maweyalə bodetsətso k'onə daníya. Hanítse daníruwotsí tooronə matsíide haníye dashe s'eegeyíru weeronə dano fíinatsə bəjínetuwok'o k'ala.

- Shínə shíno daníruwotsə kuntu bogeetsə datsatsə jot'í molonə natə bogeetsə katonə bo jot'etu wok'o k'ala.
- Aanarə taawonə índarə bo jot'e okonə shínə shínatse beyíru daníruwotsə bo jot'etu wok'o bosh ííma.

- Taawonə keezotə keezoto jod'ərə bojík'atsí na'osh ímərə matsí jík'okə bo eed'ítuwok'o k'ala.
- Da tsatsə togí taawo dabəde bototo hosh bo ímetu wok'o k'ala. daní k'aat'í sayítəman genzo s'ílərə bo geetsə jot'í malonə j'od'ərə boímetuwok'o daníruwotsəsh gowo íimo.

Arə 3/6 kunto datsatsə jot'a

Fíinə gítə

Daní t'ínət'ína

Daní k'aat'ə hanə daniruwotsə bo gítə kísho bogetok'o bofíinítuwok'o k'alosh daníyíruwo/daníyíru shoyarə k'aluwore eetetsəman fíinatsə bojítso shoyo geyítəka. Daníruwotsí tooronə ed'íde k'atsotsəsh jot'etə kuntotsí íímərə weyíruwantsí fiíníya

- Shínə shíno bo k'aní kíshonə bo jot'etuwo k'ala
- C'íro ímeworə bokísho woníide gírí kíshonə bo jot'etuwo k'ala

- Bo k'aní kíshonə gítoto jod'ərə kuntu bo deshawo bo garewosh ííma.

Hanorə bodagotse shengíshədek'ə jot'íru daníruwotsí jo d'ərə bokítsítuwok'o faa c'əde daníruwotsə shínatə kíshərə modeliyok'o t'íntsə ananí bo kísho wonawoníde bo jot'etuwo'k'o k'aləde k'anətsə jot'íruwotsí shínətsok'o modeliyok'o t'íntsə.

Fínə keeza

K'aat'í sayítanə daníruwotsə beshətsə awdə k'aat'í sayíto jot'í malo bofíinəkə bəwotətsotse bofalo eenəfe bəwetuwotse k'anətsə jot'í malo bodane tuwok'o k'ala. Hanəshmo shínəshíno.

- Ikotsí bodanətsə jot'í malo k'alo k'awunonə bo íwíshítuwok'o k'ala.
- Bokísho wona woníde kunto bojot'etuwo'k'o k'ala
- Daníruwotsə bo jot'íruwo amətsə bəwoto bo taawítuwok'o k'ala.
- Kuntí ayok'onə nana dagotsə gerərə kunto bo jot' etu wok'o k'ala. manorə guratsə ééd'ətsotsə andobo bo jot'etuwo botaawítuwok'o kala.
- Ikə kuto keezosh awudosh deshəde íko bəjot'orə k'oshotsə botaawítuwok'o k'ala, jamo jot'ono jod'ərə taawono bətaawítuwok'o k'ala.
- Garewonə wotəde ankətə kunto jot'ono bo nokoretu wok'o k'ala.

- Garewotse ankatotə jot'ētso /jot'ətsu k'oш garewotse mawítsotsənətonə jot'onə bo nokoretuwok'o k'ala.
- Shengíshədek'ə jot'íruwotsənatə ank'atootəjot'ə faləts daníruwotsí modelíyok'o déerə k'oш k'oш k'aat'otítsətsonəto nətonə bo nokore tuwok'o k'ala.

Nibənídek'etə keewotsí

- Kuntə jot'əman jamo bəjot'o s'ila
- Bojot'orə kunto botokí jot'ímalonə bo jot'etwok'o daníruwotsəsh gowo íima.

k'oora

- Bakísho wonawoníde bojot'etu wok'o aata
- Kunto muk'ere bí'etalə utsoto jod'ərə bokiítsítuwok'o k'ala.

Daní tooka:- sha'urə kíshə t'op'onatə kaawona

/Imetsə daní peredi ankato 6/

Daní k'as'o:- daníruwotsə dan han bo eeke okonə

- kunto sha'úrə kísho t'op'arə kaawarə kítsítuno

Daní ayíyí k'ac'otsí:- kunta (arəwarí k'arəc'íta)

Haniye shínə daníruwotsə dorí kunto) arəwarík'arəc'íto/ sha'urə kaawonatə maníye besharə kuntə datsə jot'o shengíshə dek'ə bo danəkə bəwotsotse haníye k'aníde fíinosh haníye dashətsan shoyíde fíiníyo geyítuwe.

- Kunto/ arəwarí k'arəc'íto dambanə bosha'p'e okonə bo kaawítuwok'o k'ala.

- Kunto /arəwarí k'arəc'ítō dambanə boshap'e okonə íka, gítə,keeza, kísho t'op'efetsə boshap'ətsə kunto /arəwarí k'arəc'ítō bəfed'erawo bokawítuwok'o k'ala.
- Nokorewonə kunto /arəwarí k'arəc'ítō sha'urə bo kaawítuwok'o k'alərə mawítsə garewo /daníruwo/galəde bokup'ítuwok'o kísh t'opýa.
- S'índə s'índonə wotəde bo jot'etə kunto deshəde íknə dambanə sha'urə aanarə bəwafetso gítoto gíshə t'op'a manatse gítoto datsatsə bojot'e okonə kuntu bofed'awo btohosh sha'ude ííma.
- Keezoto kunto sha'úrə kaawa. datsatsəkeezoto jod'əre tohosh kawíya btoho manotsə andəaní manək'o bo kalítuwok'o k'ala.
- Kuntu bəfed'efetso s'índə síndə wotəde dambaní sha'úrə kaawəde'e konto jod'əfetsə bototohosh ííma.
- Dambe keewetsəman sííndonə we garegewonə wotəde nokorewok'o kunto sha'urə kíshot'o p'arə kaawonatə kunto datsatsə jod'ərə jod'ərə bokaashetuwo k'ala.

Nibənídek'etə keewotsí

- Nibənəde daníruwotsə giwo shoya

k'oora

- Kunto /arəwarí k'arəc'ítō/ darotsə sha'urə kísho t'op'arə bo kawítuwok'o k'ala.

- K'aawore ettso katsəde bok'alo s'ílonə aríya.

Danítook:- kíshonə gut'eyarə jíndonatə arotsí fiína

ímetsə daní peredi ankato 6/

Daník'as'o daníruwotsə danhan bo'eeke okonə

- Bokíshí beyonatə bokíshí jaabí s'egeyo galítuno
- Kaatsə de írəsasiyo detsetuno
- Irəsasiyo deshəde jíndotsífíinítuno.

Dhnə ayíyí k'ac'otsí:- kíshí aro, foto, geyítə jíndí aro

Fíinə íka

Daní tínət'ína

K'aat'í danhanə daníruwotsə bokíshí beyo galonatə bəs'egetsə dano bofalísh shínə jíshíru aatanotsí aatərə bəwotsí danəman t'zo faletuwe.

- Nokíshatse amətsə jaabo fa'á?
- Nokísh jaabəmanotsə eegæeegə erənýia bos'eegefo?
- Kísh fíino eebí?
- Kíshí jaabə jaabotsə egə fíino detsəfəno?

Hanotsənatə k'osh aatotsí tízərə daníruwotsə bogaregarewonə shengíshəde bo shíyetuwok'o bo k'ale okonə bo shíyetsə man boyítse shínə jíshíruwo bət'íntsítuwok'o k'alərə k'aat'otse daníruwotsə bíyatse boshíyet uwok'o gowo ííma.

- Aanarə kíshosh dubetsə dubo kísho t'op'efetsə bodu betuwok'o k'ala.

- Kíshosh k’alə geyítə kotonatə s’ayíntsonə daníruwotsə botookonə wotere shengíshəde keewo bofalítuwok’o shíyíya (kewíya)

Níbənídek’etə keewotsí

- K’ot’otse kíshə jaabə desha (awashətsə) na’ó bəbeyalə shínəshíno t’íwintsərə dano shengíshə korəde t’íntsə,
- Bo danətsə danəmanatse bo ímetə keewo bəbeyalə bo’ímetuwok’o k’ala.

k’oora

- Bokíshí jaabə amətsə bəwoto bokewítuwok’o aap’í aatə aata.
- Bokísh jaabí s’eegewotsí bos’egtuwok’o k’ala.

Fiínə gítə

Daní t’nət’ína

Danəhanə daníruwotsə arə fiínínaaronatə awək’o detsetuwok’o bodanetəworə bəwotətsotse daníyíruwo/daníyíru/ ərəsasí detsatse turə shengíshəde shoyo geyítuwe.

- Shínə shíno katsəde’e ərəsasí detso bomawíyalorə k’ats īkatsə bogetso gud’ərə bofínítuwok’o k’ala.
- Aanarə kawək’at’ə etəts mec’əronə bəwotefətse gəbərəta gəbərətə jíndonə kínde keshonə k’osh k’osh jíndotsí bofínítuwok’o k’ala.

- K’osh k’osh jíndí naarotsí fíinəde bo garewotsəsh kíitsərə awək’o bofíinətsok’o bokeewítuwok’o gowo íima.
- Hanorə daníyíruwo/ daníyíru shengə fíiníruwotsə jaməmanítse faac’əde k’osh k’aat’ítsí daníruwotsəsh keewərə bəshíyíyitu wok’o k’ala.
- Ilə k’aat’otsí daníruwotsí bəshíyíye okonə shengə fííno fíinətsotsí kupəsho ayidek’ə geyika.

K’ash k’osh jíndotsí

Haníye dambe beyíru jíndí naarotsí daníruwotsə ərəsasíyo bokíshatsə deshəde k’oshə katoman gíwəshərə boshunonə bokísh tewəreríyobosh geyítuwe. Hanətewəreríyosh bo k’ut’ərawo bokísho gíwo gítsomantsə. Uromantsə k’aləde botewətrítuwok’o k’alo geyítuwe. tewəreraníye okonə bok’op’íru kíshonə k’o’orə k’oshə kísho work’atatsə gerəde bojíshí guuro s’íləde bofíinítuwok’o k’aləde bofínətsə kíshí aro bo ganoke beyíre daníruwonətonə s’ílýirə bokewetuwo /boshíyetuwok’o manəmo aananí fíinarə arí jafəro bokíshítuwok’o k’ala

Níbənídek’etə keewotsí

- Aro bofíinorə worək’ato bəawasherawok’o t’afiyeyiruonə bo t’afíyorə awək’o bəwoto shoyareshengisha.

k’oora

- Bokísho gítso mando uromantso boshunətsok'o gíwəsh bok'alo s'ílonatə aatonə dana

Fínə keeza

Daní t'ínət'ína

Daní k'aat'ə hanə daníruwotsə k'atsə jíndí narotsí danətsə t'íwintsə dek'ə bó'aamo aríyosh haníye dashí weeyíru jíndí naarotsí k'aat'otsí daníruwotsə shínatsə íkəíkonə keerə bo s'eegetuwok'o k'ala.

1. Net'əbíya	5. Gəmbərəta gəmbərəta
2. Ed'əka	6. K'urə
3. Aanəgadeka	7. S'as'eeka
4. Shafala /gírəmana/	8. Guríyeka
	9. Julajulət'a

Haníye dambí s'eegetsanotsí s'eegobofalíyalə shenga bomawíal jíndí naarotsí íka íkonə daníyo geyítuwe.

Aríyosh:- s'as'ekə jíndínewa

Gítsotse uromantsə wokí ure gítsomantsə k'at'etsə jínd bəwotowok'o hanotsənatə aretsotsə newo aatərə boshíyeyísh k'alo ayíde geyítəkə wotítuwe haní

- Geyítə jíndí naarotsí muk'onə galəde bodanetuwo k'ala.
- Geyítə jíndí naarotsí c'arətíyonə kítsərə jíndə manotsí gonkíde k'osh k'osh aro bofíinítuwo k'ala.

Aríyosh:-

Gítə shafalə (gírəmanə) jíndotsənə aní íkə anəgadəkə jíndo keeəzə nalək'etso bofíinítuwok'o k'ala. Gítə eed'íru jíndonatə gítə anəgadəkə jíndonə awudə nalək'ə aretso fiíno bofalítuwok'o t'íwíntsíya.

Arə 3/7 jíndí narotsí

Danítook:- atama

(Imetsə daní peredi ankato 6)

Daní k'os'o:- daníruwotsə danəhan bo eeke okonə

- Bokíshonə wokí bogalotse datseyíru keewotsənə atamítuno
- Boshunonə fíinatsə jíníru fíinə manítsə kíndítuno

Danə yíyí k'ac'otsí:- k'elamíya, koləkílýa, t'afíyeto, s'antíbo,

edítuwo/ kərənýya/

Fiinə lka

Daní t'ínət'íno

Atamí danosh wotere éénə dano detsosh k'aaté hanə tuwa eeto falítuwo. Hanəweeronə tuwosh bəshengísh atamatse bo danətso aatərə aaníyo bo ímetuwok'o k'ala. Daníruwotsu boímíru kewatse turə hətəmetíyo íkə kewo wokí ashə atso aro deshírə s'əkerə

worək'atatsə /aak'ə maratsə, but'atsə aretsatsə/ t'arəs'ərə (betsərə) kelemí bobetsətsə kewəman arə beyo fíinetuwok'o bəwoto sheyeyonə bokeewetuwo'k'o k'ala. Aanarə fíinatsə jítsərə bofíinítuwok'o, k'osh daníruwotsəsh bokítsítuwok'o k'ala.

Aríyosh:-

Daníru íkosh aak'ə marə t'afíyeyíru doro íímərə k'oshosh aní cokí buudo bé kíshonə /bə kíshonə bédetsetuwok'o /ədetsetuwok'o k'aləde budé detsətsə aak'əmarə t'afíyeyíru doro aak'əmaratsə bo t'arəs'tuwo'k'o k'ala. Aak'əmaratse cokí t'afíyeyíruwonatə bokíshə t'eero kíshí jaabí arə beyo awək'o aak'omarətsə bəkeeshətsok'o fíinatsə jítsərə kíitsərə boshíyetuwok'o k'ala. Hanə weeranə haníyeshín boshíyetsə weeranə bo'atsəgonk ets keewo bəbeyalə aata.

Aríyosh:- daníruwotsə tok'onə bokíshonatə botufonə botataho,

díro, aməsolonatə aretsotsə bot'awíyorə fíinetə arí beye aretsotsí gonkatəteshərəno wotíyalə íkəíkonə aatərə bo'atsə gonkets manatse gawunonə boshíyetuwok'o bo ít'etuwo k'o gowo íimo danosh dabotəkə wotítuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníruwotsə atamí fíínosh bokíshonatə bokíshí jaabonə cokíyí buudonə bot'awíyiye okonə bokíísho bo nononatə botahomants bot'íntsa wok'o.

k'oora

- Atamo eegonatə awək’o fíneyíruwok’o
bos’eegetuwok’o k’ala.

Fínə gita

Danə k’aat’í sayítanə daníruwotsə bokíshonə awək’o hítəmetíyo bofíinítuwok’o t’íwíntsítikə wotítuwe. k’aat’í sayítaníye shínə hétəmetíyo cokí budonə aak’ə maratsə bos’íləkə bəwotíyalorə andə ayíde bodanetuwo /daníyíruwo/ daníyíru shínə aronatə k’osh k’osh k’ac’ək’ac’otsí k’aníde bofiínítəkə wotítuwe.

Daníyíruwo /daníyíru shíní fínetsə k’anonatə gírí k’íshí t’eero kítsíru aro /hétəmetíyo/ daníruwotsəsh shengíshəde kíitsa.

- Ikəíkə kíshí jaabə manotsə shuutso eeg eetefok’o aata
- Kíshə jaabotsə shuutsə azewonatə fíinə aata
- K’aníyetsə aratse bagare garewonə wotəde bokíshə Jaabo gufərə worək’atə bo’atamítuwok’o k’ala.
- Hétəmetíyonə fíinetsə kíshə jaabí aro k’osh kísh jaabí aronətonə s’ílýírə bo aríyítuwok’o t’íwíntsíya,
- Hétəmetíman garewonə bofíine okonə bə’areyonatə bək’osheyə guríyide’é bok’oshetsəman bos’eegetuwok’o k’ala. manatse boshí yetuwok’o k’ala.

Hétəmetíyí fíinanə aní bofíinítuwok’o hítəmetífaloono bo eenəshítuwok’o k’alo geyítuwe. íləmo bogalotse hétəmetíyí fiínosh wotítə k’ac’ə k’ac’otsí de bowetuwo /maa fíinə íima/.

Níbənídek’etə keewotsí

- Daníruwotsə bodetsətsə aro k'ac'ə gawunonə bot'íntsítuwok'o k'ala. Haní arə man kut'erawo fíinəman fíinosh falýítuwe.
- Biyats bodaníru t'arəp'eso aronə bə awasherawok'o pestalíyo wokí maro t'arəp'esatsə ees'o geyítuwe.
- Daníruwotsə hətəmetí danoníye okonə bokísho bomashítuwok'onatə botataho aronə bə'aawasherawok'o k'alo geyítəka.

k'oora

- Arí kíshə jaabí hətəmetíyo bofíinítuwok'o aata,
- Bokíshə hətəmetíyo gríkonatə k'aní kíshíkə bəwoto s'ílonə aríya

Fíinə keeza

Imetsə maa fíinə manə weeronə hətəmetíyosh wotítə jínetə k'ac'ək'ac'otsí bodo'wo'aríyírə awək'o fíinatsə bəjínetuwok'o S'ílífíyírə bogaregarewonətonə boshíyetuwok'o gowo ííma. Aanarə boshíyetsə sheyeyə k'aat'otsí danínswotsəsh bo garewotse shínə jíshíruwo bət'íntsítuwok'o k'ala. Daníru k'oshotsu bo detsətsə keewo bo'íímetuwok'o gowo íímo geyítuwe.

Haníye anarə hətəmetí fíinədaníruwotsə bofíinítuwok'ok'ala.

- Shínə shíno santíbə aro t'awíde'e work'atatsə beezonatə bəkítsítə arəbeyo shoya.
- T'afíyefo arotsə gufəde'e work'atatsə betsərə bəkiítsítə aríbeyo shoya.

- Koləkílýo arotsə gufəde'e workatatsə atamarə bəkítsíru arə beyo s'ílo bosh geyítewe.

Haníye k'osho atamí fínosh wotosh falítə k'ac'ək'ac'otsənə worək'at'atsə atəmefonə arokíshəde'e bo atamítuwok'o k'ala. arə kíshetsə arəmanatse turə k'osh k'osh aro bo azítuwok'o angə (tep'ə) ímərə daníru jamo bəfiínítuwok'o k'alo geyítəka.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníru jamo hətəmetí fíinatsí bofíino s'ílonə shoya
- Bo tahotsəhatə bo atso aronə bo awashírawok'o shoyo geyítewe
- **k'oora**
- K'osh k'osh k'ac'otsə hətəmetíyo galítuwok'o aata.
- Aríhətəmetí bofiíno s'ílonə aríya

Daní tooka:- mozayíkə /ímets aníyí perdiyo ankato 6/

Daní k'os'o:- daníruwotsə dan han bo eeke okonə

- Mozayíkíyí fíino kewítuno/
- Orotsí mozayík'yonə shengísho fíinarə kiítsítuno
- Bogalotse datseyíru keewotsí fíinatsə jítsítuno
- K'oshotsənətonə íkə wotəde fínítuno

Danə ayíyí k'ac'ək'ac'otsí

- Mozayíkíyonə fíinetsə fíinotsə modelíya
- K'ok'əro, toots, shíyo, banəgo, maaro k'ok'əro, deshífo

Fíinə lka

Danə t'ínət'ína

Mozayíkí danə hanə daníruwotsə ayíde daníruwotsə aawə getsítuwonatə.

Shínomantsí bofínosh s'ap'ə gedetəkə bəwotətsotse daníyiruwo (daníyíru) eenə níbo íímərə danəman t'íntso bon geyítuwe.

Hanə weeronə mozayíkíyonə fiínetsə arotsí garegarewosh ííməde awək'onatə egonə egonə fínetsok'o boshíyetuwo k'o k'ala. Gare garewon boshíyetsə mozayíkíyííno toharə boshíyetuwok'o bosharawo bodetsətsə keewo bo íímetuwok'o dabu bo keewetuwo k'o aawə shukíyo geyitəka.

K'aat'otse daníru jamotsə bodetsətsə keewəman bo'íime okonə bogalotse beyíru mozayíyosh wotítə k'ac'ek'ac'otsí bo s'eegetuwok'o k'ala. Aarə k'ac'ə k'ac'ə manotsí bodowetuwo k'o maa fiínə ííma. Geyítəka, k'ac'ek'ac'ə manotsumo k'ok'əra, shíyo, maayí, shooka, s'íira, baanga, work'ata, k'ok'əra, fuunda, maara aretsotsí bowotere deshíyosh anímítə shíímba, awawa natə fuuk'ə ezonə aretsotsí bowotere galí wotok'onə k'osh k'osho bəbeyalə bomaa ashonətonəkeeweyarə de'e bowetuwo k'o keewo geyítuwe.

Aanarə weetə aaworə dambe s'egetsə k'ac'otsí aríkonətonə aríyíde bo deshíyítuwok'o k'alo bogare garewonə deshíyetsə arotsí awək'onatə, eegonə bofíinefok'o garewotsí shínə jíshíruwots weeronə daníru jamotsə bokítsítuwok'o k'ala. Mozayíkí fiínəman bofínorə nokoríyosh bəshengetu wok'o gare jamo íkə sayítatse íkə naarí k'ac'ek'ac'otsənə bəwotíyalə shengə wotítuwe.

Aríyosh:- jamo mozayíkíyí fíinəman shíyonə fiino geyituwe.

Fofíine okonə daníru jamíko nokoríyírə shengə fíinətsotsí kup'í shərə k'osh mozayíkí fíinatsə beshosh faletuwe.

Níbənídek'etə keewotsí

- Mozayíkí fínosh wotítə k'ac'otsí shínəshíno k'aníya
- Deshíyosh wotítə kud'ítuwo bodoworə gonədə míti aatso bəbetsotse daníruwotsə bo'atso korə bodek'etuwo'keewa.

k'oora

- Mozayíkí fíino bokewítuwok'o aata,
- Mozayíkí fíino aríkonə bofíino s'ílonə shoya

Fiínə gítá

Haníye shíní teeshətsə daní sayítonə mozayíkíyotse bodətsə t'íwíntso bodatsətsok'o gawetuwo'ntse anarə bogare garewonə bofíinorə dabonatə shoyo geyítuwe.

Natə keewí daníruwotsə k'oshk'osh arí jafər kíshetsotsí work'atonatə, məs'eetíyatse aríkonatə korəde k'ut'əde bowetuwo'k'ala, anarə haníye haníye shínə bofíinətsatse be'ētsə s'íribango kakude bowetu wok'o k'aləde íkotsí fiíno keewetsok'onə banəgo kakude bowetuwo'k'ala. Mantse gare garewonə kayíyosh íkə garewo bangí mozayíkíyo bofíinere k'oshotsə k'ut'ədek'ə bowatsə jafərə kíshatse aro s'íronatə k'osh k'osh k'ac'ək'ac'otsí bodeshítuwok'ona'bo batsítuwok'o k'ala han k'alo maweyalə jamo bangonatə s'íronə bofíinítuwok'o j'alo

geyítəka k'anətso bofac'ítuwok'o k'aləde shengə wotonə bəbetu wok'o k'ala, mozayíkí fíinane beezo k'aat'í sayítə aakatok'o s'ílərə fíino ayídek'ə geyítəka.

Iləmo bok'aat'otse botewərerətso bo meyítse maníye k'anətso fíinəde'e bowetuwo'k'o maafíinə íima. Manatse maa fíinə fíinədek'ə bodotsə mozayíkí fíino nokoríyonatə bítse k'anətso fac'əde daníru k'oshotsə bek'ə bofalítə beyokə beeza. Faletso k'onə bofíinətsə jaməmanə k'ashotsəsh daníyítəkə bəwotítuwok'o mozayíkí fíinə bezeto ko beyokə (moo) danímoke k'aníyídee ashə k'oshotsə warə bo s'íletuwoko gawíyírə beeza.

Níbənídək'etə keewotsí

- Fíinatsə jítsosh wotítə k'ac'ək'ac'otsí shínə shíno k'aníya.

k'oora

- Bogaloke beyíru k'ac'ək'ac'otsənə mozayíkíyo bofíinítuwok'o aata.
- K'oshotsənətonə maneyarə bofiíno s'ílonə aríya

Danə tookə:- tufonə fíineyíru shaawotsí

/Imets daní perediyo ankato 6/

Daní k'os'o:- daníruwots danhan bo'eeke okonə

- Bo'atso kaatsəde shaawítworo.
- Tufi shaawí k'aro kawonətə guríyekə jndatsə shaawítuno.

- Tofí shaawo kíshə t'op'onə sarəmonə baambonatə cícílyefonə denetuno.
- Shaawonətonə ametə dubotsídubetuno,
- Daníruwotsə kawude bo atso korəde boshaworə kítsíru aro fínarə kíuítuno.

Danə ayíyí k'ac'otsí, físhəka, c'okíya, joka, cícílyefoní,

teepíya, kaseetíya mas'afa /ketə t'awula/

Fínə íka

Daní t'ínət'ína

Tufə shaawo gýitə ashə na'í gíwotse íko bəwotere íkə beyoke turəíkə beyokə sha'osh aawəaawí fíino fíinosh dayítəka. Hanə daníruwotsəsh t'íwíntsíyonatə nana'o arí fufí shaawo bo danetuwo'k'o k'alo eenə k'alo detsəfe hanə boəwotítuwok'o k'alətsoní bo atsə eeno faalə bəwotítuwok'o kotosh aalangok'y atsə beyonatə fufí shaawo bodetsetu wok'o k'alonatə ketonə k'osh k'osh gíwotsí bofíinítuwok'o s'ap'o gedetuwe. Tufí shaawí k'aro shoyíde'e fíní fala bíeenəshítuwotse dano shengíshəde daníyiruwo /daníyíru fíinatsə jítso bin geyítuwe.

Awídanə man tuzosh beshətsə daní sayítotsí k'aleyíruwok'o k'aat'otse bokeshorə kawə matsede sísatəsə kíshəde'e muk'əna'á síso faac'əde fíiníyo geyítəka. k'osh k'osh gíwo fíinefətse shíno sísatəsə gítatse ture awudə toro bo ed'onə matsíde bo éd'ətsoke bokíshə gíwonətonə bo shawítuwok'o k'ala hanorə kíshonatə tuto k'osh k'osh katonə gíwəsho geyítuwe, éétoní k'oní tufo bətuworə

gíré kísho shínomantsə ametuwe gíritufo bətuworə aní k'aní shínomantsə ametuwe gírí futo bətuworə aní k'aní kísho shínomantsə jarəgəde gíwəshərə fíno bon geyí kísho shínomantsə ametuwe gíritufo bətuworə aní k'aní kísho shínomantsə jarəgəde gíwəshərə gíno bon geyítuwe.

Anarə kíshí kuntí wokí oshí kuntí sísok'o bodetə síso de'erə sísə talotsə gítə shaawo wokəde kawəde sísə s'uwartsə bəametuwo'k'o k'ala hanək'onə kíshonatə fufí gíwo shengíshə korəde bowatsokə boanítuwok'o k'ala. Shaawí gíwanorə gíiwawo kísh t'op'onə tufí k'aro bodenetuwo'k'o k'alo faletuwe.

kəwəde shaawo bomawíyalə mawutsotsə aní ketə t'awulotsí wokí mas'afó bofokatsə gerəde boshaawítuwok'o k'ala. Manorə boatso kawíeed'o bongeyítuwe.

Arə 3/8 arí tufə staawa

Níbənídék'etə keewotsí:-

- Tufí shaawa dubí jot'onətonə, fashíkonatə k'osh k'osh k'ac'otsənə deena,

- Shengíshədek’ə shawe rawotsí shoyadə shengísho geyítuwe
- Bomaa weeratse /jíndatsə/ shaawo botewərerítuwok’o maa fínə ííma

k’oora

- Arí ashatsiééd’o korəde bosha’o s’ílonə shoya

Fiinə gita

Imetsə maa fíino bofíino aríyosh daníru badotsə fíinarə bokítsítuwok’o sísatsə jíndo dozəse boshawítuwok’o k’ala. Aanarə daníyíruwo /daníyíru/ bok’anítsə jíndatsə wokí jokatsə daníruwots aríbo atsə eed’o korəde boshaawítuwok’o tewəreríya k’aat’í sayítə hanorə daniruwots aríbo atsə eed’o korəde bo shaawítu wok’o tewəreríya. K’aat’í sayítə hanorə daníruwotsə gítatse turə awudə garewo wokí daníyíruwo /daníyíru/ bo k’anítsok’o jokonatə c’írə aro gayírə matsíya. Hanorə joko wokí c’íru bəbodətsə garewo aríkonə gíwo bofínorə k’oshotsə kísho t’op’arə deeno bongeyl fuwe.

Dubo kaseetíyonə k’aníyíde shíshəfetsə bo ametuwok’o k’alo ayíde geyítəkə bəwotətsotse daníyíruwo /daníyíru/ bodətsə k’aníyo k’alo geyítuwe.

Aríyosh:- haníye dashətsanək’o dubo faletuwe.

Danímo amone

Danímo amone

Danímo amone

Danə jaakona

Haníye dambí s'egetsə dubonə daníruwotsí deeno faletuwe.anarə k'osh k'osh skaawí keewí s'ap'otsí haníye dashí fíinonə daníya. bowe tunəde, díínəde aní danetsə tufə shaawí malonə bo shaawítuwok'o aatəde shaawí malə fíwíntso bo eenəshísh bofínísh k'ala. Tufí shaawəmanətonə dubo boduetuwok'o k'alo bo gíwítuwok'o k'alotuwe. fufí shaawonətonə k'osh k'osh kaato bot'íwítsítuwok'o k'alosh shíno mantsə, gíromatsə, aní jík'o mantsə eetíru wosho ímərə woshəman ək'onə botewərererítuwok'o k'alo ayíde geyítəka gíwəhanotsh shínə jíshíru aato aatosh daníruwotsə fíinatsə jítsərə bokítsítuwok'o k'alo geyítuwe.

Aríyosh:-

- Turde'e t'o'ode jík'onantsə eteworə díínəfetsə s'unguk' onə jík'omants shaawefe boametu wok'o k'ala.
- Tuməde'e shínomantsə eteworə bogurboke t'umək'o tuməde shíno mants bo shaawítuwok'o k'ala. Ilə daníruwotsə haníye shíní bobe ətsok'onə jíndats kawəde shengíshəde ed'əde boshaawə kítsíru aro fínəde bodowetuwo k'o maafínə ííma.

Níbənídek'etə keewotsí

- Gíwo dubí k'ac'ək'ac' onə bo deenetuwok'o k'ala
- Dubəman daníru jamo bədubo shoya

k'oora

- K’osh k’osh katotí galəde bodano shoyanatə fufí shaawí narotsí ap’onə aatərə bofínítuwok’o k’ala
- Daníruwatsə fíno shoyonatə k’op’ona

Fínə keeza

Bosh íimotsə maa fíina k’onə bofínətsə aro íkəíkonə awck’o bofínətsok’o bokewítuwok’o k’ala aanarə bofínətsə arəmanítse k’anətso toharə fac’əde bəbe’etə beyokə beza /jítə/.

Bó’atsə beyo shengíshəde korəd sha’o eegosh bədoyítuwok’o aatərə daníruwotsə boshíyetuwok’o gewo íima. kaawəde amosh wokí sha’osh wotítə ash atsə kayotsí bos’egetuwok’o keewonə k’ala Ilə daníyíruwo /daníyíru/ bo k’anítsə arí ashəatsí beyonatə sha’ónə aro be’etə beyokə jírək’ərarə daníruwotsə s’íləfetsə bofínítuwok’o k’ala.

Bofínətsə aro gítəborə we garewonə wotəde’e botokətokonə bo shiyeyetu wok’o k’ala. K’oshoní bok’aat’otsí bo totohosh bokewítuwok’o k’ala. Ilə bofínətsə aratse shuutso bo k’ap’etwok’o k’aləde shengə. Daníruwotsə bek’ə bofalítə beyokə beza.

Níbənídek’etə keewotsí

- Aaro aríkonə bofínish dabonatə kup’ísho k’aləde shoyo geyítuwə.

k’aarə

- Botookonə orotsí bofíino s’ílonə k’oora
- Bofínəts arəmanotsí shengíshəde bokewí tuwok’o aata.

Daní tooka:- wos'a t'ola /ímetsədaní peredi ankato 6)

Daník'os'o:- daníruwotsə dan han bo eeke okonə

- Wos'í jafəronə wos'etuno,
- Wos'í jafəro kíshə t'op'onə, físhíkonə, baambonə aretsotsənə...deenetuno,
- Keewetso mangýítuno,
- Wos'íru daníruwotsí kítsíru aro fiínarə kíitsítuno.

Daní ayiyí k'ac'otsí:- físhíka baamba, joka

Fíinə íka

Daní t'ínə t'ína

Wos'a:-

Wos'o jamə ísporətí gíwoshə s'ap'a gíwə jamo no fíinorə bítse staawonatə wos'o bəbeyo kaleratse wos'alo fíinetə keewo bí'yalook'o daníruwotsə boshə bəaretsokonə bokewítuwok'o bok'ale okonə shaawo bodanorətspk'o bok'aləfok'o matsede bokeshetuwo'k'o k'ala. Bomaueworə boeed'ok'onə bəwot'yalə shenga.

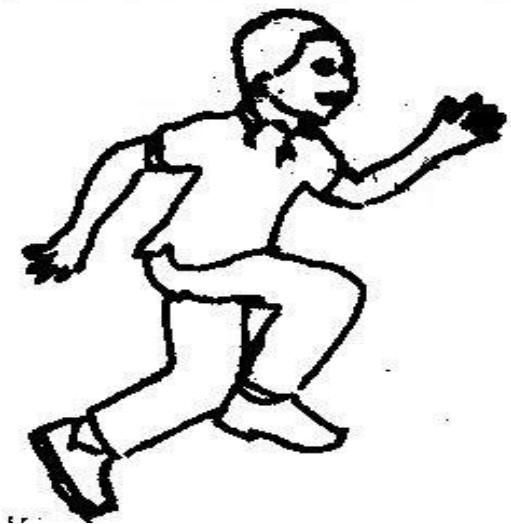
Shínə shíno eenə wos'í narotsítsə kíndəfətse shínə bo eed'onə wotəde bowos'etuwo'k'o k'ala wos'ə hanorə.

- Bokísho mangəroníye damvə gíwəshərə gurəbo dambə t'o'ode bobeyíruwoke bowos'etuwo'k'o k'ala.
- Muk'í botewərere okonə k'aat'otsí daníruwotsí k'osh k'osh garewonə guríyekonə bo ed'ítuwok'o k'aləde

kokə tsokə erəwos' onə /kanəwos' onə/ kíshə t'o p'onə denəde jot'ík' aro shoyíde'e bowos' etuwok'o k'ala.

- Bowos' orə arí wos'í malonə bowos' etuwok'o jamotse kíshonatə tufí gíwo shoyarə k'anətsə wos'í malə detsətsotsí aríyosh bokítsítuwok'o k'ala.

Ilə daníruwotsə bobek'ə tsonatə bodatsətsə keewo shengíshəde kísh gíwəsho tufí t'op'oonatədatsə eet' onə k'osh k'osh katomantsə bo s'etuwok'o k'ala. Hanək'o c'íro woneyarə karíkaí bogíwíwítuwok'o k'ala. daníruwotsə bonokoretuwok'o mukere bí'etalə 10 metərə genzə detsətsə sítsəsə gare garewonə matsíyírə shínəshíno bogare garewotse tuwet'okonatə íshetekə jíndə rəshəde garegarewotse tuweyíru jíndatsə bo ééd'ítuwok'o k'ala. k'anəde'erə, aame eteworə to metəro woc'ərə bo anítuwok'o k'ala jamotse shíno shínibəbeyoke bodətso nokoreman mawítso wotítuwe. Hanarə karí karí wos'anə nokoreyatə garegarewotse mawítsotsí aní faə'a manatse tuwíru jíndatsə éédíyírə k'anəde'erə, amere erərə nokoríyírə bodətə /bodatə danətso aanətsu nokoríyíman mawítsəsə gare oshəde'e dwí danəman gupa, mawítsəsə garewonatə daníruwosh nokoreman eeka.

Arə 3/9 wos'a

Níbənídék'etə keewotsí

- kíshonatə tufí gíwo manorə shoyo geyítupe.
- gíwonatə nokoreworə bo gawerawok'o shoya.

k'oora

- Kíshonatə tufí gíw obo kíltuwok'o aata.
- Bowots'o s'ílonə shoya.

Fíinə gítá

T'oola

Danə t'ínət'ína

Ashəna'o habetsə bəbeworə geyítə gíwotse íko t'ola ashō
tuto bəshaaworona tə wos'atsə bəbefe t'ugo bəgokíyalə besho
bofalí t'olona.

T'olo gítətufo kínə datsatse t'o'ode wokí tufotsí
botokətokonə /íkəíkonə/t'o'ode muk'əna'a sayítosh jongatse teherə
tíinetə gíwa. Hanə bəwotətsotse k'osh k'osh malotsənə hambetse

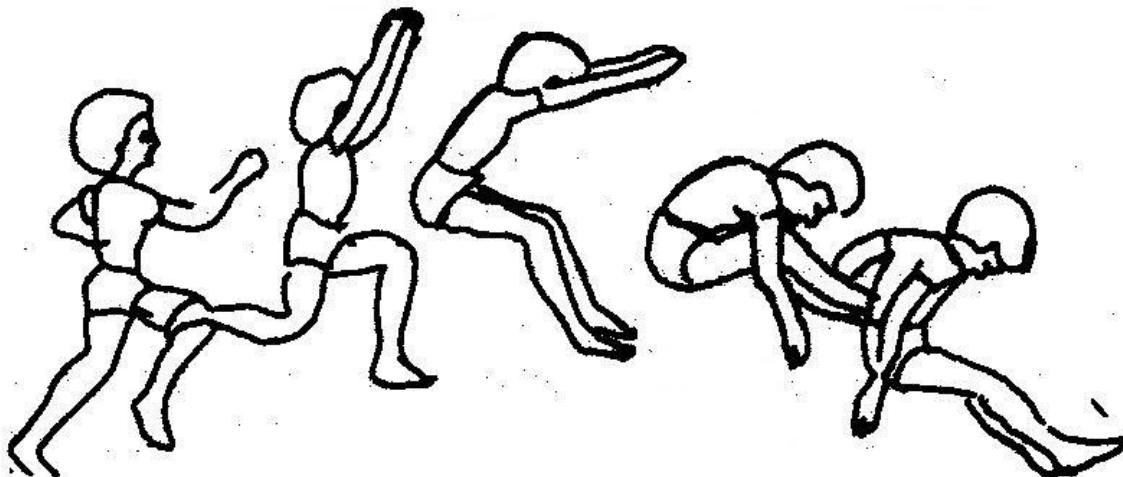
yaatsonatə bítse bítse bofíinítuwok'o k'alo ayídek'ə k'aləka. jokət'olo haníyeshní k'aat'í sayítone fiíneekə bəwotətsotse aní bot'olítuwok'o k'ala. Han bofíine okonə danírugítosh íkə joko íímərə guríde bəwotefətse gíronatə k'anomants bogíwəshorə t'oshotsə aní t'aalotsə wotəde joko bo atsə bəborawo t'olarə besharə bo kaa shetuwok'o k'ala. Kaashman bodane okonə k'aat'otse daníru jamo t'olarə bə kaashetuwo k'ala.

Aanarə íkə tufo wonawoníyírə tblíyə fíina. Bəfíiní naaroní k'aat'otsí daníru jamo shengonatə míd'ə doora sísatse wokəwokəde bo'eed'ítuwok'o/ íkə tufonə bokíshonə bogeebo deshəde'e boeed'ítuwok'o c'iro íímeworə bo eed'ətsə tufonə dambanə bot'olítuwok'o k'ala. K'aawədek'ə bobeyírufufonə aní eed'əde'e eed'atə teshətsə tufo gurəboníye dashə muk'í k'awíntsəde ééd'a hanək'o hambetse yatso ananí bofíine okonə kíshət'op'onə wokí dubonə fíwəman deeno bon geyítuwe. Anarə íkə tufonə t'olət'olarə wokarə aník'osh fufonə foolefe bometuwok'o k'ala.

K'oshoní k'aatosí daníruwotsí gítatse turə awudə garewosh kayíde bo ed'ok'onə matsíyírə boshínə shínatsə muk'ere bí'etalə 50 ceentímetərí wokonə awudə joko matsəde c'iro íímeworə íkə tufonə joko t'olarə bo'ekítuwok'o bo' aanorə tsokətsokə arə toorí jíkatsə matseyarə bo fíinítuwok'o k'ala.

Dambe kewetsok'onə joko gítə tufonə t'olefe amə aanorə tsokətsokə erə woc'ərə shutsomantsə matsewo bongeyítuwe.

anarətufo woniyide gíwí t'olo bofiínítuwok'o k'ala. Hanorə k'a weetsə tufo bokíshonə bodetsetuwok'o k'ala.

Ara 3/10 t'ola

Níbənídek'etə keewotsí

- T'olo ankate to nana'otsí míd'atsə betsítəkə bəwotətsotse bo anəgoníye damobo bofínerawok'o aní t'oloore eterawo bot'olerawok'o keewa.

K'oora dokəlonə

- Bot'olítuwok'o k'alərə bofíino s'ílonə aríya,
- Gítə tufonə bot'olo shoya.

Dan, tooka:- wos'íru daníruwotsə aro fíina (ímetsPeredi antato 2)

Daní k'os'o:- daníruwotsə danhan boeke okonə:-

- wos'íru daníruwotsí kítsíru aro fíinarə kítsítuno

Daní ayiyí k'ac'otsí:- ərəsasíyo, worək'ato, aro, posəteríyo

Daní t'ínət'íno

Maa fíinonə t'olíru aro bofíino aríyírə bofiínətsə aro bokewítuwok'o k'ala. Anarə daníruk'oshotsə bíyatse bo detsətsə keewo bo íímetuwok'o k'ala.

Wos'í aro bofíínefətse shííno wos'atse bo danətsə keewo bofalítuwok'o weyíru shínə jíshúru aatanotsənə aawí danəman tuza.

- Ksos'o awí naarí dashe beyíru gíwe?
- Ndwos'eworə naarí awək'owe no atso nokwte?
- Wos'o nowos'orə tuwonatə wos'əwos'onə awək'one?
- No datsatse wokí nogalo tse fa'a daneetsə wos'ətotsí s'eerə?

Hanotsənatə aretsə shínə jíshíru aatanotsatse daníruwotsə boshíyeye okonə awídanəmanítsə bokíndítuwok'o k'ala. Daníyíruwo ldnýíru k'aníyetsə wos'íru daníruwo een aro bokítse okonə bofínítuwok'o k'ala. Hanorə jamotsə bo tokíweronə bofínítuwok'o gowo ííma. Daníruwotsə falo bo shengíshítuwok'o awəawonə be'eyíru woneyo shoyarə bosh daba. Mawíruwo tsəsh daba. K'oshoní bofínətsə arotsəsh geyítə keewo yarewonatə k'aat'otse daníruwotsəsh bot'íntsítuwok'o k'ala.

Níbənídek'etə keewotsí

- Daníruwotsə bofíiníru aratse bodətsə t'íwíntso bodetsetuwok'o k'ala.
- Jamotsə bofíiníru fííno botokí weronə bofíínítuwok'oshoya.

k'oora

- Arotsí kakude daníruwotsə fiíno shoyonatə k'op'pna.

Daní tooka kíshonatə tufonə gonkíde dubə fíina

(Imetsə daní peredi ankato 6)

Daní k'os'oni:- daníruwotsə danə nan bo eeke okonə

- Dubí garo shoyíde'e dubí shek'eyonatə, k'ato arets gíwotsí fínarə kítsítuno.
- Dubígaro kíshə t'op'onə baambonə, retímístíkíyonə, cícílyefonə denetuno,
- K'oshotsə fiíno jejítuno, toharə fínítuno

Dan ayíyí k'ac'otsí:- kaseetíyo, teepíyo, cícílyefo, baambo, turaaro, teero nemí kaashefonatə tatahona

Daní t'ínət'íno

Fiínə lka

K'aat'ə hanítse dubo dano eenə beyoko detsetuwe. Hanək'o bəwotítuwok'o k'alətsoní danə jomo dubonə íímeworə daníruwotsə shengíshəde níbənide bo shoyítuwotse ketonə detso bofalítuwotsəna.

Dubo konuworə jeenonə beyíruwo bə tewəreríyalə dubo falítuwe fíinəhanə atsí kayotsítse íko bəwotətsotse k'aronə fíinatsə bojítsítuwotse jenə wotəts asho k'arpnə dubo falítuwe.

Dabu dubə t'íntsosh angonə bítsə kíndərə fíinə aatítəkə bəwotíyalorə tuwosh tíyopíyotse pərofeseríyo ashenafí kebede

dubə k'opíruwonatə maramareyí ruwo bət'ínətsə t'íno
weyíruwanotsəkoyíye dashe beyíruwanək'oyíye.

1. Awinary aenewíkə ashəmírac'íkə dubíkə wotətsotsi aríyosh
shuwí aawotsə matso dek'eworə, ashəashí gaaror dubetəka
2. Jaawa:- hanə jaməawo maaə'ə mí's'orə bəbeworə eeponə
jawəde'e kítsítuno.
3. Fakara anəkatə awo balangaro /buta/ falo kítsonəton
desheekə bəwotere fakaro bítsə fa'é
4. Eepa:- asho bək'írorə eepefə eeponí
5. Gaarə dubotsí:- jamonə gaarorə dubefə dubotsí gupetuwe.
6. Wamící duuba:- wamícörə dubefə duuboní
7. Udí duuba:- udonətonə deshetsə wokí ashə ganəík obo udítə
dubotsí
8. Daní maa duuba:- daní moke dubefə dubə jamoní haníye
damba t'ínətsanə danýíruwosh.

Idanýírush níbəní bodek'etuwo'k'o t'ínəkə bəwotere danotsotsə
eeketuwo'k'o k'aleratse bəwotefe k'otush bo'ango s'íləde t'ínətso
bofalítuwo'k'o galonətonə bəjagetuwok'o t'ínəka. Bəwotətsotse
daníruwotsə bonemo bo'anəgok'onə bodanetuwo'k'o k'alo
danəhanə eenə k'alo detsəfe danýíruwo /danýíruwo/ danýíu
mas'afatsətsə mec'ərə bəwotefətse galí wotok'o shínə k'anəde
daníyo bongeyítuwo k'o shoní danýíruwo /danýíru garonatə
matsonə k'anýíde kaseetíyonə k'orənýíde dewarə damýeworə
t'íntso geyítuwe.

Hanorə jamotse dubatse kup'əshosh geetə kewotsə hamyedashətsanj'o wotítuwe.

- Daníruwotsə bos'ılətsə bosh shengəwotətsə dubotsí bonatənatok'onə bokaashetuwo'k'o k'ala
- Nana'o nətonə ametə lemí dubotsí bokaashetuwo'k'o bo duubetuwo'k'o k'ala.

Fínə īka

Shinəshíno bogalotse shunetsə aawetsə wotətso natə jamotsə bodanətsə duubo kaseetíyonə k'aníyíde shíyíya, manatse jamotsə toharə boduubetuwo'k'o k'alo geyítuwe. anarə shínə jíshíru aatotsí aatərə aatəde annníyo boírmetuwok'o k'ala.

- Itə galotse duuboorə danetso /danetsu kone bí/ bí
- Itə danətsə ítə galotsí dubetsəmanə duubo shíyíworə,
- Itə galotse shunetsə dubo dubeworə k'alefə kaasho kítsuworə,
- Danetsə dubetsotsə foto/ posəteríyo kítsərə boshutsonə bogalítuwo'k'o k'ala
- Garewonə wotəde bogalotse shunetsə nemí kaasho bo kaashetuwo'k'o k'ala

Fína gítə

- Garewonə wotəde k'osh k'osh nemí kaashotsí bokaashetuwo'k'o kup'ísha
- Dubí garonətonə kísho t'op'efetsə bodenetuwok'o k'ala

- Tufonə datso Iod'əfetsə k'aro kíshəde dubonətonə íkínə bo ametuwok'o k'ala,
- Dubonətonə bobeyíruwoke t'ewashí dubo jot'onətonə bokaashetuwok'o k'ala.
- Dubí jot'onətonə tufí c'ushonə aamobokítsítuwok'o k'ala
- Andorə jot'o shoyíde dambanə bot'uwítuwok'o k'ala
- Bogare garewonətonə wotəde k'osh k'osh fíinotsí bofíntuwok'o k'ala.

Aríyosh:-

- Badotsə jot'o shoyídee' bo dubəfe,
- K'osh garewo kísho botoke dambə oshəde bo gíwəshítuwok'o k'o k'ala.
- K'oshotsə aní bokísho boguríytuwok'o k'ala
- Kaashəhan garewotsə íkəíkonə bo fíntuwok'o k'ala

Fiinə keeza

K'aat'otsí daní ruwotsə gare garewonə wotəde'e bo galíshune nemí kaasho bo tewərerítuwok'o gowo ííma bo garegarewonə botewərerətso jamə k'aat'otse daníruwotsəsh bo t'íntsítuwok'o k'ala. íkə garewo nemí kaasho bo kaashorə k'oshotsə deenəkə bowotítu wok'o k'ala. Kaashəhanə s'índə wokí garewonə wotəde'e badotsə k'atítəkə boshek'etuwoke' natə bodubetuwoke' k'ala. k'oshotsə aní k'aro kíshəde'e bodubetuwoke' k'alonatə íkəíkonə k'osh k'osh gíwotsí bowonawonetuwok'o k'alo geyítuwe.

Nemí kaashí gíwo bogare garewonə nokorewok’o fíino sheng gareyí shíyewo bəazítuwok’o k’alítuwe bəwotətsotse shengíshədek’ə kaashətsonatə k’anýítə mawítsə garewosh gonfə gonəfo geyítuwe. Nemíkaashəhan k’osh aretsə k’aat’otsənətonə íkínə nímí dubí gawíyíka erə bomangítuwok’o bok’alíyalə shenga. nokoreyí shíyewo azo faletuwok’onatə danímaa ashasho t’ep’ə bok’alítuwok’o shengə woto mayíyítuwe.

Níbənídek’etə keewotsí

- Daníyíruwo /daníyíru galots nemí kaash danets dubetsotsə gawo lakude detso geyítuwk
- Danets dubetsotsə posəteríyo /fotol kakudek’ a detsa

k’oora

- Galotse danetsə dubetsotsənatə bo dubotsí aata.
- Kaashona duborə jot’o boshoye s’ílonə aríya.

Daní tooka:- aríde fíína, jafərokíshəde arə fína, modelí Fíína

Daník’os’o:- daníruwotsə dan han boeeke okonə

- K’osh k’osh k’at’í k’at’otsí atsí gíwonə fínarə kítsítuno,
- K’osh k’osh modelíyotsí tok’onə wokíwork’atonə fíinítuno,
- K’oshotsə fíínotsí aríde fíinítuno,
- K’oshotsə fíínotsí jejítunə fíinats jítsəde’ e fíinítuno

Daníayíyí k’ac’otsí:- modelíyotsí, worək’ata, ərəsasíya

Fíinə íka

Daníruwots toronə matsəde k'aat'oníye wokəshəde'e
kíshonatə kaash tuzoníye shínə jíshíru aatatənə danə tíza.

- Atsí kayotsí bo s'egetuwo'k'o k'ala
- Nokíshonə ee nok'akí?
- No tufonə eegə fíne nofíní?
- No aawonə eebí nofíní?
- Wazonə, shínt'onə, aləbeeronə aretsotsənə eegə
fínetuwok'o aata
- Shínə jíshíru aatanotsənə danəmanítsə kindon atə
haníye dashe beyíru kaashí naarotsí t'íntsa

Aríyosh:-

Galotse danetsə ashō wokí beyoko shutso s'egeworə
k'aluwore etetso bok'alítuwok'o kawa wotowa bako shutso
s'eger awo íkə keewo.

k'aluwore eteyalə daníruwotsə man bok'alýalə kaashoníye
urəwotítuno.

Aríyosh:-

balō nətoko deeshe báetorə botokə detsa

balō nək'aní kíshonə nəwazo deeshe bí etorə detsa

balō nəbeyíruwoke ame eteworə ama kísho t'op'a eteworə
kíshə t'op'ə t'op'ətso kaashoníye urə wotítupe manək'o
bəwotətsonímo.

balō s'eegeatse hanə weronə bokaashorə galí beyokonatə
shutso daníruwotsoke aatəde'e deek'o faletuwe.

anarə daníru íko daníruwotsə shínatsə kíshəde'e jíshítuwo woshəde'e k'oshotsə bogare garewonə bokakuwetuwo'k'o k'aləde'e jíshíruwo /jíshíru/ békítsru /békítsíru c'íro bogare wonətonə kísh kísho desheede'e kaarí kíitsa.

Aríyosh:-

- Jíshíruwo /jíshíru kísh jabonə guríy báfíinorə/ nəfíinorə kaarí deshəde'e guríyə fiína.

jíshíru /wo békíshí/ sho jaabonə kawə jíndo botíinorə kaarí matsede'ekaawə jíndo fíinarə kíitso bonəgeyítuwe. hanə naronə kaashəmanə t'ewashoníyere kaarí fíino fíinarə bokaashetwok'o k'ala.

Anarə dambe kewetsə manə weeronə bogare garewonə wotəde'e jíshíru íko kíshərə k'osh k'osh fíínonatə woshonə kaarí bofíinítu wok'o k'ala.

Aríyosh:-

- Jot'a bíetorə datsə bojot'etu wok'o
- Wos'a bí etorə bobeyoke bede bowo s'etuwok'o
- J'ola bí etorə t'olítuno.
- Jík'omantə aanore bíetorə aanífuno nofulstop hanək'onə bofíinítuwok'o k'aləde'e k'oshotsə bon s'íləde'e bowoshetsok'onə bofíinítuwok'o k'ala.
- Gítə kaashínaaranə shelətsvótsí kaashoníye urə worəshəde'e nokorewo k'alo faletuwe.

Fiinə tlta

Dambe shínəshínə daní sayítonə bofínətsatse bogə dano bo detsetuwok'oonatə k'nətso fíniyosh ayíde fíníyoníyere s'índonatə íkínə wotəde'é agvrarə gíwo bofínítuwok'o k'ala.

Atsí zoodə katonatə angvrona danə haníye shín bo fíinítuwok'o danýí k'ac'ək'ac'o k'anýíde bot'íntsítuwok'o k'ala. sísatə fíinosh wotítuwotsí.

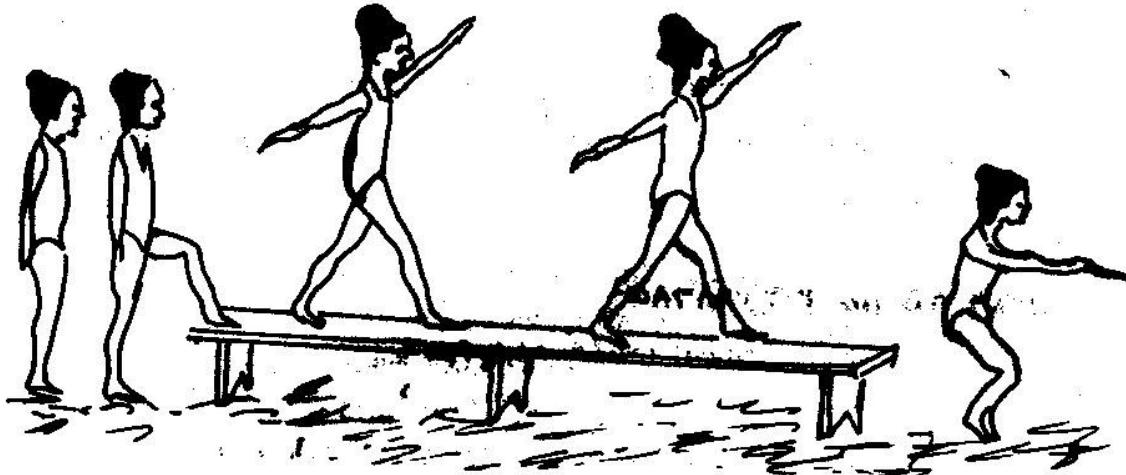
- Kaawə jíndo uíínetə k'aro shuts'a
- Jokə geenzo datsə jarəgosh
- Jap'ə tap'ə shuts'o 20-30 santímetəro wokíde'e beza,
- Gentsə jooro bədihírawok'o k'aləde beza,
- Gíndə s'aado datseyalə bə kukulerawok'o k'aləde k'anýya.
- Motobílí gomo bədatseyalə zodo kotosh gomí atsí bado datsotsə duhurə k'osho zodo kotosh wotítuwō hanítse s'egerawotsí galotse datseu k'ac'ə k'ac'otsí danýíruwotsə k'anýíde bowalə danosh dabəwotítuwē.

Haníye damə be s'egrtsanotsí k'aníye okonə k'at'otsí daníru jamo atsí zodə kotí k'ac'ə shínə shínatsə matse'ede'e bo éé d'ítuwok'o k'ala. hovíyedashí woshanotsí wosharə bogíwítuwok'o k'ala

- Bə atsí zodo korəde'e kone shutsanatse sha'etu /shaawítuwō/
- Abə jokəhanatse boatsí zodo korəde'é cushatsə aametuwy / ametuwy/

- Gomatsə íkə tufonə ééd'tuwo /eed'tuwu k'one eerə
aatərə k'anətsə fínətsə nana'otsí kup'íshərə
modelýok'o shengíshəde'e bofínítwok'o aawə
Shuk'íya,

Kaash han íkínə k'osh k'osh garewonə k'osh k'osh fíino fíinarə ílə daníru jamotsə gíwo bofínítuwok'o k'ala. Hanə daníyírwo aníru k'ut'ə bəwot'yalorə k'osh k'osh daní sayítənə fíno faletuwe.

Arə 3/11 atsə zoodə kota

Zoodə kota

Níbəníde k'etə kewotsí

- Daníruwotsə atsí zosə koto daníyosh dowetsə k'ac'atsə
bokeshorə bokísho hake bakə jarəgosh botokə angonə
konəworə bosh bə dabərawo sha'o bon geyítuwe.

- Atsí zodə kotí falo bo eenəshe okonə kaashə man kari, wonawoníde bofíinítuwk’o k’alo geyítuwe.
- Atsə zodə koto aro fíinada bo do wetuwok’o maa fiínə iíma.

k’oora

Ikə-íkə atsízodə koto fínarə bo kítsítuwok’o k’ala

Fíinə keeza

Daní t’ínət’ína

Ikotsí daní sayítone ímetsə maa fííno bofííno s’ílərə bofínətsə aratse íkəíkonə bo detsətsə kewo bo íímetuwo’k’o k’ala. Anarə k’at’otsí daníruwotsəsh t’íntsərə bosheyetuwo’k’o k’ala. Fíinetsə arotsí daníruwotsnətonə wotəde’é tac’əde k’ashítsəwotsə bobek’etə beyokə bezərə awídabo dashətsank’o daníruwotsəsh t’íntsərə ant’osha.

- Tok’onatə worək’atonə eegəfííno faletuwa?
- Itə galotse t’ok’onə egə egə fíinínefo?
- Ashotsə k’at’k’ato awək’owebofíinefo?
- K’at’o bofíne okonə e-bo k’aləfo?

Haníye dambí t’ínətsə aatanotsatse boshíyeye okonə shawo modelí fíínosh geyítə k’ac’ək’ac’otsí de’erə bowetuwo’k’o wosha /shawo worək’atonə fíinetsə tok’o/ k’ac’ək’ac’o de’e bowe okonə bogarewonətonə wotəde’e bofac’ətsə modelíyo bofíinítuwok’o gowo ííma /bofalígalə bo shunətsə modelíyo bofíinítuwok’o ayíya/ fíñəma norə daníyíruwo/ daníyíru ayíyíonatə geyítə tep’ə íímo

geyítuwe. íləmo bokísho bomashítuwok’o k’aləde’e gare garewonə bofínətsə fíno k’at’otsí daníruwotsəsh bokewítuwok’o /bokítsítuwok’o k’ala botokonə bofínətsə fíinotsatsə boshutso deshírə manatse daníru jamo bəbek’etəbeyokə beza.

Níbənídek’etə kewotsí

- Bo galotse tíneyíru shalonatə tok’í fíinotsə gawə kakuwa.
- Danə ayíyí k’ac’otsí kakuwonatə bezona.

k’oora

- Galotse fiíneyíru k’at’ík’at’otsí bo s’eegetuwok’o aap’í aatə aata.
- Galí k’ac’ək’ac’otsənə detsetsə modeliyotsə weronə k’at’í k’at’otsí bofíino s’ílonə aríya.

Guupa

- K’at’í danəhanə daníruwotsə k’osh k’osh ashə atsí kayotsí bodanetuwo’o k’alere manəmo kísho, tufo, jaabo, aawo.. aretsotsí
- Aríde fíno bo danetuwo’o k’alere jamotse
  - Arí beyonə /k’at’on
  - Aronə
- K’osh k’osh k’ac’otsí galəde bodone tuwo’o k’alere
  - Naaronə
  - K’elemíyonə /aronə
  - K’at’onə aretsotsəna

- Kish t'op'onətonə bogíwítuwok'o k'alere
- K'osh k'osh kaashotsí kaashérəno
- Kunto k'osh k'osh kíshonə datsə jot'o t'íwíntsərəno
- K'osh   k'osh   k'ac'otsí   shap'onatə   kawonə
níbənídək'ərəno
- Gut'onə danatse beshatə jíndí narotsí t'íwíntsərəno
- Hétəmetíyonatə mozayíkíyonə danərəno
- T'olonatə wos'onə fínats jítsətə fiínerəno
- Modelíyotsí fíno dabədek'ə dano t'ínəre

Terəwera

I. Ara wokí kota erə aaníyo íímerə

1. Tufo no'atsatse íkə atsoníye
2. Kíshona t'op'eto
3. Alə bəríkíyo worək'atí tok'ona doze
4. No aawonə shíshetuwo

II. Jagíya

A

Bí

1. Hétəmetíya	A/ Tok'onə
2. Mozayíkíya	Bí/ K'elemíyo gufərə
3. Modelíya	Cí/ Shíyo aíta

III. Arí aaníyo fac'əde aaníyo íímerə

1. Tufí eenə fííno

A/ Shaawosh

Bi/ Wos;osh

Cí/ Jamoní

2. Kíshí eenə fííno

A/ Shaawosh   Bí/ De tsosh   Cí/K'ebosh /datətogosh

3. Kísh t'op'onə kítsə taletuwo

A/ Duba   Bí/ S'ega   Cí/ Jamoní

4. hanotsítse ashə atsí kayə woterawo

A/ Turara   Bí/ Tufa   Cí/ Kísha

Aayitə mas'afotsi

Iwíshe..... **ለማስታወሻ**

Oríkaya ----- **ቍርማ** ----- 2

S'egetuno----- **ሰጠኝ** ----- 2

Dawa ----- -----

Alo----- **ሀል** ----- 4

Tíma -----	ጥንቃ -----	5
Shoya -----	መከላል -----	6
Sísá-----	መሬ -----	6
Haniye anarə -----	ከዘህ በመቀመል -----	10
Teporekerədīya -----	በኩረክራዲያ -----	
Masha-----	ማሻላ -----	13
T'ep'o -----	እንትብካቤ -----	13
Sheneratsəno -----	ከይደኝመጥና -----	17
Oshímara -----	የቅርጫት ይርባ -----	21
Deshí -----		
Tarnə-----	ከተራ -----	24
K'érəsíyona-----	ቅርቡ -----	24
Konkenshíníyo -----	convention -----	26
C'ílədərenəsə rayltə -----	chíldrens ríght-----	26
Gít'ímíyo -----	ዕብጥና -----	29
Fashíkona -----	ፍሽኑ -----	30
Igəzbíshíníya -----	bítión -----	39
Makína -----	መከና -----	42
Míac'íya -----	ምኑታ -----	"
Mafa -----	መርባ -----	"
K'ebele -----	ቀበሌ -----	49
Radíyo -----	ራዲዮ -----	"
Telrbəjíníyo -----	TV -----	"
Gat'aríya -----	ግታርያ -----	"
Garíya -----	ገሪያ -----	57
Bísəkílítíya -----	ብስኝነት -----	"

Ecə ayí ví eedísíya -----	HIV IALDS -----	61
Vido kaseetə -----	ሽፋይ ካሳት -----	”
Condemíyotsə -----	codom -----	62
Jaketíya -----	ጋዢት -----	91
Shemínzíya-----	ሻሙኬ -----	91
Shurabíya -----	ሻራብ -----	92
C'arətíya -----	ቻርት -----	103
Atama -----	ህተመት -----	103
Aməsela -----	አምስላ -----	104
Məs'etíyatse -----	ግዢዕት -----	19
Típortíya -----	ሰክት -----	115